

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Cekoval račun Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Preobrat na Tihem oceanu

Med državami, ki v sedanji veliki evropski vojni stojijo pri strani, bodisi da skušajo ostati nevtralne prav do konca, bodisi da le čakajo na ugodni trenutek, ko bi mogel njihov poseg v vojno biti odločilnega pomena za eno ali za drugo stran, se nahaja tudi Japonska. Od samega začetka obadva vojskujoča tabora, kakor tudi nevojskujoča se Italija, vodita nasproti Japonski zelo previdno politiko, da ne bi izzvali nerazpoloženja Japonske, ki na evropske razmere lahko zelo vpliva zlasti po odnošajih, ki jih ima s Sovjetsko Rusijo. Japonska lahko služi za dobro orožje tako proti Rusiji, kakor v njeno korist, in tudi ob sklepanju miru ne bo majhne važnosti, katera stran bo lahko računala na diplomatsko pomoč Japonske in katera ne.

Odkar so evropske velesile zapletene med seboj v vojno, so ostale na Daljnem vzhodu tako rekoč za policaja Združene države Severne Amerike, katerih se želi zlasti posluževati Velika Britanija, da bi mogla z njihovo pomočjo izvajati pritisk na Japonsko, da ne bi važni angleški interesi v Aziji bili preveč oškodovani. Združene države Severne Amerike so res izpočetka zavzele nasproti Japonski zelo odločno stališče in so odpovedale trgovinsko pogodbo z njo, s čemer je japonsko gospodarstvo zelo občutno prizadeto. Japonska prodaja v Ameriko največ svile, dobiva pa od nje zlasti orožje. Od konca lanskega leta dalje pa je med Japonsko in Severno Ameriko v gospodarskem oziru brezpogodbeno stanje, ki se mora končati ali z gospodarsko borbo med obema državama, ali pa z novo pogodbo, oziroma z obnovo prejšnje. Zaradi tega so politični odnošaji med obema državama ves čas hudo napeti. V zadnjem času pa so nastopili očitno taki dogodki v mednarodni politiki, da so Združene države Severne Amerike postale nasproti Japonski čisto nepričakovano precej popustljive.

Te dni je imel v Washingtonu sejo odsek senata za zunanjo politiko, ki se je posvetoval o dveh predlogih, naperjenih proti Japonski. Prvega je stavil senator Pittman, ki pooblašča predsednika Roosevelta, da prepove ves izvoz USA na Japonsko in ves uvoz Japonske v USA. Drugi predlog, ki ga je stavil senator Schwellenbach, je prvemu enak, ne pooblašča pa za izvajanje takega sklepa predsednika Roosevelta, temveč ameriški kongres sam. Vlada sama je bolj naklonjena predlogu Pittmana, ker, dokler traja vojna v Evropi, ne želi, da bi kongres preveč mešal njeno politiko, ki je danes popolnoma v rokah predsednika. Vprašanje pa je, ali washingtonska vlada sama želi popolno prekinitev trgovinskih odnošajev z Japonsko ali ne, tako da bi omenjena predloga v senatovem odboru stvarno ne pomenjale ničesar drugega, kakor da hoče Washington izvajati čim večji pritisk na japonsko vlado, da bi le-ta bila bolj popustljiva v razgovorih, ki se med obema vladama že dolgo vodijo z ozirom na ameriške politične in gospodarske interese na Kitajskem, kjer hoče biti edini gospodar Japonska.

Obnašanje Washingtona v najnovejšem času kaže, da Združene države Severne Amerike nočejo več gnati spora z Japonsko do skrajnosti. Sam državni tajnik za zunanje zadeve Hull je te dni časnikařjem izjavil, da upa, da bodo odnošaji med Ameriko in Japonsko ostali prijateljski, oziroma da se bodo še zboljšali. Pri tem se je skliceval na sklep japonske vlade, ki je pripravljena plačati državljanom USA na Kitajskem odškodnino za izgube, ki so jih utrpeli zaradi vojne med Tokijem in Čungkingom. Sploh da se japonska vlada zelo prizadeva za obnovo dobrih odnošajev z USA. Podobno izjavo pa je podal tudi japonski poslanik v Washingtonu, kar je med seboj v očitni zvezi, tako da predlogoma senatorjev Pittmana in Schwellenbacha ne pripisujejo več posebne važnosti. Sicer pa je znano, da se obe vladi že pogajata o novi trgovinski pogodbi in da sta pripravljene k pametnemu kompromisu. To pomeni brez dvoma političen preobrat, zakaj, še nedavno so padale z obeh strani ostre in nepomirljive izjave, ki jih je ameriška vlada podkrepila še s tem, da je sklenila izredno okrepitev svojega vojnega brodomstva v Tihem oceanu ter postavila tudi velik načrt za številne nove gradnje bojnih ladij, na kar so v Tokiju odgovorili, da bo Japonska prisiljena storiti isto.

Združene države Severne Amerike so bile že od začetka evropske vojne poglabile svoje odnošaje s Sovjetsko Rusijo. To se je posebno pokazalo v tem, da se je stalno množil izvoz vojaškega materiala, zlasti letal, municije in tankov iz Amerike v Rusijo in je Vladivostok naravnost natrpan s pošiljkami ameriškega vojnega blaga. To pa je zbudilo nejevoljo tako v Londonu kakor v Parizu, katera tako pomoč Sovjetski Rusiji od strani ameriške vlademokracije umevno ne more biti všeč. V Ameriki so sicer utemeljevali svojo politiko s tem, da ima USA največji interes na vzhodu, da se okrepi rdeča armada na Daljnem vzhodu, ki v hrbtu Japonske obenem varuje ameriške in angleške interese na Kitajskem, pa v Aziji sploh. Toda Velika Britanija odgovarja na to, da nikakor ni mogoče vedeti, ali bo Sovjetska Rusija ameriško orožje uporabljala proti Japoncem, ali pa se ga bo rajše poslu-

Kaj je Sumner Welles izvedel v Berlinu:

Nemčija bo po svoje uredila vso Srednjo Evropo

Bern, 4. marca. t. Reuter: Švicarski listi objavljajo danes iz Berlina prve vesti o tem, kar so mogli izvedeti o bivanju ameriškega državnika Sumnerja Wellesa v Berlinu. Listi poudarjajo, da se je izkazalo, da stavlja Nemčija za konec sedanje vojne svoje zahteve za preobrazbo Srednje Evrope. Srednja Evropa je za Nemčijo tisti življenjski prostor, v katerega bi naj nikdo več ne posegal.

Nemčija zahteva odpravo angleških oporišč v Gibraltarju, na Malti in v Singapurju

Listi poudarjajo, da so te dni v Berlinu govorili vrodoma najprej o popolni svobodi prometa na morju. Načelo o svobodnem morju se mora izvesti do skrajnosti. Nikdo več ne sme imeti take premoči na morju, da bi lahko sam narekoval svoje zakone o prometu in življenju na morju. Anglija in tudi druge države ne bi smele več imeti pravice, da bi lahko izvajale blokado nad komer koli. Tudi pomorske ožine se morajo preobraziti tako, da nikdo ne bo mogel enostransko zapirati ali odpirati teh najvažnejših prehodov iz enega morja v drugo. Nemčija bo predvsem moralna zahtevati, da se spremeni posest Gibraltarja, Malte in pa Singapurja. Ni izključeno, da se je govorilo o tem v tej smeri, da bi se naj ti važni mednarodni prometni prehodi postavili pod nekak mednarodni režim, ki bi deloval približno tako, kakor deluje mednarodna kontrola nasproti Gibraltarju — v mestu Tangerju. Seveda se vse to more izpeljati samo tedaj, če Nemčija zmaga, kajti nemogoče je, da bi kdaj zapadni velesili mogli sprejeti take

pogoje, ki bi jih popolnoma razorožili. Odstavek o Malti in najbrž nato še o Suezu bo pa mogoče naletel na večje razumevanje v Italiji, dasi bi Italija tudi težko prenašala kakšno mednarodno komisijo na Malti.

Srednja Evropa »nemški življenjski prostor«

V drugem delu razgovorov se je pa največ govorilo o tistem, kar se nanaša na »nemški življenjski prostor«. Ameriški vladni krogi bi posebno to radi razčistili, kajti v tem oziru bi radi izvedeli kaj več o tem, kje so meje nemških nadržtov. Govori se, da so v Berlinu Sumnerju Wellesu rekli, da želi Nemčija v Srednji Evropi izvajati nekako tako nadoblast, kakor jo izvajajo Združene države Severne Amerike nad zahodno polovico zemeljske oble. Če so te vesti resnične, tedaj bi skušala nemška diplomacija uveljaviti v Srednji Evropi svoje »Monroejevo načelo«. V skladu s tem načelom bi nato Nemčija lahko zahtevala, da se v ta del Evrope nikdo ne sme vmešavati, prav tako pa bi Nemčija tudi lahko zagovarjala misel, da more in sme samo ona urejati usodo in način življenja Čehom — kar je že storila — in Poljakom, ki so bili premagani in zanje še ni bilo določeno, kakšna bo njihova oblika narodnega in upravnega življenja. Poljska živi sedaj še zmerom pod vodstvom guvernerja kot vojno ozemlje zase.

Uvoz nemškega premoga v Italijo:

Italijanska protestna nota v Londonu

London, 4. marca. t. Havas: Angleški vladni krogi poudarjajo, da niso resnične vesti, ki so se razširile iz Rotterdama, da bi Anglija še za dva meseca odložila izvajanje kontrole nad izvozom nemškega premoga v Italijo. V Londonu odločno izjavljajo, da se je zopora nad izvozom nemškega premoga v Italijo po morju začela uradno izvajati od 1. marca naprej. Ta zopora bi se nanašala tudi na štiri italijanske parnike, ki so že odpluli iz Rotterdama s tovorom premoga in se nato vrnil nazaj v nizozemska pristanišča.

Italijanski parniki odpluli polni premoga domov

Amsterdam, 4. marca. t. Reuter: Pet italijanskih parnikov je danes zjutraj odplulo iz Rotterdama s tovorom nemškega premoga. V pristanišču čaka na odhod še devet italijanskih parnikov, ki mislijo odpluti še v teku tega tedna. Tukajšnji italijanski zastopniki so namreč prepričani, da Anglija ne bo preprečila tem italijanskim parnikom, da bi lahko ta svoj tovor še prepeljali v Italijo. Med parniki, ki so danes odpluli iz pristanišča, je tudi parnik »Orata«, ki je že v soboto odplul iz nizozemskih voda proti Italiji, pa se je vrnil v Rotterdam po navodilu, ki ga je prejel od italijanske vlade iz Rima. Vsi ti italijanski zastopniki so prepričani, da bo angleška vlada še dovolila vsem 15 italijanskim parnikom, ki so sedaj natovorjeni z nemškim premogom, da bodo lahko odpluli v svoja domača pristanišča. Toda v Rotterdam ne bo prišel več noben italijanski parnik, da bi tam nakladal nemški premog.

Obseg italijanske protestne note

Rim, 4. marca. t. Reuter: Tukajšnji mednarodni krogi obširno komentirajo dejstvo, da je italijanska vlada poslala angleški vladi protestno noto zaradi tega, ker je Anglija sklenila preprečiti prevoz nemškega premoga v Italijo. O vsem tem pa prevladuje med tujimi opazovalci v Rimu naslednje mnenje:

ževala, oziroma se ga že poslužuje proti Finski, to se pravi toliko, kakor proti Angliji in Franciji ter njunim interesom v Evropi. V Angliji so sedaj očitno mnenja, da je boljše ohraniti dobre odnošaje z Japonsko, ki bi se lahko dala uporabiti proti Sovjetski uniji, če bi le ta res ostala ob boku Nemčije v vojni, ki se lahko razširi še na Prednjo in osrednjo Azijo. Zdi se, da je to stališče v Washingtonu zmazgalo in da so zdaj tam pripravljeni na kompromis z Japonsko. Da je taka politika zelo v prilog Japonski, ni treba še podčrtavati, vprašanje je samo to, kdo bo imel od tega največji dobiček in ali se bo Japonska res tako usmerila, kakor upajo v Londonu in Parizu.

Madžari se razburjajo V Budimpešti zanikajo

Budimpešta, 4. marca. t. Havas: Madžarski vladni krogi uradno odločno zanikajo vest, da bi bil nemški vodja kanceler Hitler izjavil ameriškomu državniku Sumnerju Wellesu, da ne misli Nemčija izvajati svojega gospostva samo nad Poljsko, ampak tudi nad Madžarsko. V Budimpešti posebno podčrtavajo, da se na Madžarskem volja za samostojno in neodvisno življenje naslanja na trdne temelje. Madžarski vladni krogi mirno spremljajo vse vesti in govorice o nekem nemškem »življenjskem prostoru« in so prepričani, da so vse to samo domneve, ker se govori včasih o tem, da smatra Nemčija za svoj življenjski prostor vso Srednjo Evropo, nato pa se govori tudi o posameznih srednjeevropskih državah, ki naj pridejo v ta življenjski prostor. Vsi ti načrti pa so seveda zvezani s potekom vojne. V tej vojni pa je Madžarska nevtralna in se prav gotovo ne bo vmešavala v račune in načrte, ki si jih spletajo drugi, ampak bo trdno štitila svojo nevtralnost, ker s tem brani najbolj spšno vse svoje ideale. Moč teh idealov pa bo najbolj potrebna tedaj, ko se bo po koncu vojne gradil nov svet, za katerega pa je sedaj še prezgodaj določati njegove prave obrise.

Sumner Welles v Laussani

Bern, 4. marca. A.A. Reuter: Državni podtajnik Združenih držav Sumner Welles je prispeł dancs v Basel in nadaljeval pot v Lausanne. Zdi se, da misli Sumner Welles v Laussani ostati do srede.

udarila, da so v nevarnosti odnošaji med Anglijo in Italijo, ki so bili urejeni s pogodbo med obema državama, ki je bila podpisana dne 16. aprila 1938.

Noto v Londonu proučujejo

London, 4. marca. t. Reuter: Italijanska protestna nota je bila danes vložena v angleškem zunanjem ministrstvu. V noti poudarja italijanska vlada, da mora protestirati proti načelu izvajanja kontrole na morju in proti izvajanju kontrole nad poštnimi pošiljkami, ki jih prevažajo italijanski parniki; to kontrolo opravljajo angleške vojne ladje na odprtem morju in ne v angleških teritorialnih vodah. Italijanska nota je v zvezi z izjavo angleške vlade, da bo po 1. marcu prevoz nemškega premoga v Italijo podvržen angleški kontroli. Italijanska nota poudarja, da je ta korak angleške vlade zelo prizadel italijanske koristi in italijanska vlada ponavlja svoj protest proti temu sklepu. Kajti italijanska vlada je prepričana, da je ta ukrep proti besedilom in proti duhu mednarodnega prava, ki štiti trgovinske koristi nevtralnih držav. Dolžnosti in okoliščine kontrole, katerim se morajo nevtralci podvreči, lahko silno škodujejo slehernemu gospodarstvu in lahko povzročijo veliko zmedo v gospodarskem življenju nevtralcev.

Pogovori v spodnji zbornici:

Kakšna so bila pogajanja za mir v Dublinu

London, 4. marca. t. Reuter: Danes popoldne se je vršila v spodnji zbornici razprava o tem, kaj je počel angleški zastopnik lord Tewistock v Dublinu, ko se je s tamkajšnjim nemškim poslanikom pogovarjal o miru (nemški poslanik je še v Dublinu, ker Irska ni vstopila v vojno in je izjavila, da je nevtralna). Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Butler je moral odgovarjati na celo vrsto vprašanj o teh Tewistockovih razgovorih v Dublinu. Butler je poudaril, da so vesti o teh pogovorih prišle v javnost dne 1. marca. Kot zastopnik angleške vlade mora izjaviti, da niso bila lordu Tewistocku dana nobena pooblastila za kakšne take razgovore, prav tako pa tudi ni prejel nikakšen namig za te razgovore.

Ko se je lord Tewistock vrnil v London, je objavil nekaj podrobnosti o svojih dublinskih pogovorih; menil je, da so bili to predlogi, ki bi bili godni za mirovna pogajanja z Nemčijo. Te predloge je Tewistock sporočil zunanjemu ministru lordu Halifaxu. Toda naj so bili ti predlogi kakršni koli, nikakor ni bilo mogoče ugotoviti, ali je te predloge sporočila nemška vlada, ali so resnični izraz volje nemške vlade, ali pa sploh niso avtentični.

Vsekakor je važno, je poudaril Butler, da je nemško poslanništvo v Dublinu uradno zavrglo vse te predloge.

Razprava o Dardanelah

Nato je več poslancev vpraševalo Butlerja, kako je lord Tewistock mogel dobiti te pismene mirovne predloge iz nemškega poslanstva v Dublinu. Butler jih je zavrnil, da ve o tem samo to, kar je bilo v časopisih. Prav gotovo pa Tewistock ni postopal po navodilih angleške vlade, ko je opravljal ta del svojega dela.

Takoj za tem se je v spodnji zbornici začela razprava o tem, zakaj se je te dni razširilo toliko vesti o Turčiji in o morebitnem prehodu vojnih ladij skozi Dardanele.

Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Butler je poudaril, da imata Francija in Anglija pogodbo o skupni pomoči s Turčijo. Kadar bo Turčija vstopila v vojno, lahko po določbah čl. 20. pogodbe iz Montreuxa zavezniki dobe od Turčije takoj dovoljenje, da naj njihove vojne ladje pridejo v Crno morje. Prav tako se med pogajanj za zavezniško pogodbo s Turčijo ni govorilo o čl. 19. dogovora, ki je bil sklenjen v Montreuxu.

Oto Habsburški odpotoval v USA

Lisbona, 4. marca. b. Oto Habsburški je odpotoval z znanim ameriškim letalom »American Clipper« v Združene države. Tam bo imel več predavanj, na katerih bo skušal poslušalce pridobiti za svojo idejo. Oto Habsburški želi vzpostavitev avstrogrške monarhije.

Židovski nemiri v Palestini

Jeruzalem, 4. marca. b. Pri zadnjih velikih judovskih demonstracijah v Tel Avivu je bilo ubitih več demonstrantov in tudi nekaj britanskih častnikov. Do teh demonstracij je prišlo zato, ker je britanska vlada sprejela sklep o prepovedi prodaje zemljišč židom. Verjetno je angleška vlada storila to odločitev zaradi tega, da bi laže nabirala vojaške novice za sedanjo vojno. V Haifi so židovski demonstranti napadli policijsko postajo s kamenjem ter poškodovali policijski avto. Policija je demonstrante razgnala.

Politični zapiski

Prepiri med Nemci

Prepiri med Nemci v Jugoslaviji se množe. Kakor poroča zadnja številka njihovega glavnega glasila »Deutsches Volksblatt«, ki izhaja v Novem Sadu, je znani vodja nemških »obnavljajevcev« dr. Awender vsem nemškim listom poslal svoja pisma, kjer pravi, da polemike med nemškimi strujami ne bo več javno nadaljeval, pač pa »bo spregovoril na drugem mestu.« — »Deutsches Volksblatt« dostavlja temu pismu, da tako pisanje pomeni prav za prav grožnjo, da pa se te dr. Awenderjeve grožnje nihče ne boji ter pravi: »Po naših mislih v nemški narodni skupini danes ni nobenega vprašanja, ki bi ga ne mogli odkrito in moško obravnavati ter mirno ter prijateljsko rešiti.« Potem pa nemško glasilu očita dr. Awenderju, češ da demagoško zavija dejstva, pri tem brani svoje založno podjetje pred Awenderjevim očitkom, češ da je dobičkonosno podjetje, ko pa je resnica ta, da je tisk za nemško stvar prav tako nujna potreba kakor gospodarske in kulturne organizacije in šole. Sicer pa — sklepa »Deutsches Volksblatt« svojo polemiko — je nekdanj dr. Awender vodil hudo opizicijsko borbo v želji, da bi postal deležen kaknega »položajčiča«. Zdjaj pa je svoj »položajčič« dobil, ko je bil izvoljen za predsednika delniške družbe Agrarije v Novem Sadu.

Spominska plošča rajnemu Ljubi Jovanoviću

V Kotoru so v nedeljo slovesno odkrili spominsko ploščo na hiši, kjer se je rodil rajni Ljuba Jovanović, veliki srbski državnik in učenjak, ki je v politiki zvesto in nesebično delal za načela narodne radikalne stranke. Poleg rajnega Protića je bil rajni Ljuba Jovanović najgloblji mislec srbske radikalne stranke ter mož čistih rok, kakor je bil tudi Protić. Za to je močno pomembno, da je govornik Radjenović dejal v slavnostnem govoru: »Naj si bodoči rodovi ponosne Boke jemljejo zgled na Ljubi Jovanoviću ter naj se pri njem uče brez osebnih interesov in ambicij služiti kralju in domovini.«

Vpliv Hrvatov v Beogradu

Šibenika »Nova Tribuna« prinaša članek, kjer se bori zoper zmotno naziranje, češ da Hrvati niso Slovani. V drugem članku pa list prinaša te-le podatke: »Vpliv Hrvatov v Beogradu se čuti vedno bolj v vsem državnem in političnem življenju. Poleg petih hrvatskih ministrov, izmed katerih imajo trije najvažnejša ministristva: finančno, trgovinsko in pošto, so Hrvati prišli na čelo tudi nekaterih zelo važnih ustanov. Tako stoji Hrvat na čelu uprave državnih monopolov, poštne hranilnice, našega največjega denarnega zavoda, PRIZADA, ki vodi vse gospodarstvo, ter oddelka za zunanjo trgovino, ki v svojih rokah drži vsa naša zunanja trgovina, izvozno in uvozno. Podguverner Narodne banke je še od poprej Hrvat. Poleg tega je od sklenjenega sporazuma dalje prišlo v Beograd še več ko sto Hrvatov na razna važna mesta.«

Ustavljene frankovski listi

Beogradska »Vreme« poroča: Zagrebški odvetnik, pisatelj in politik g. dr. Miro Budak kakor tudi g. dr. Stjepan Buč ter drugi so še vedno v policijskem pritvoru v Zagrebu. Sprva je bilo prijeto 26 skrajnežev, pozneje pa je policija prijela še nekaj znanih frankovcev. Danes pa je izšla prepoved, da njihovi listi ne smejo več izhajati. Ustavljen je Budakov list »Hrvatski narod« ter Bučeva »Nezavisnost«, ki sta ostro pisala zoper politiko, katero vodi g. dr. Maček in Hrvatska selj. stranka.

Zagrebški »Merkur« se hoče osamosvojiti

»Zagrebški list« prinaša poročilo, kjer pravi: »Razmere med društvom Merkur in med SUZOR-jem že leta niso taki, kakršni bi morali biti. Vse kaže, da SUZOR ima Merkurja za nepotreben balast, zaradi česar je poprej bilo več poskusov, da bi se Merkur, če že ne docela likvidiral, da bi bil vsaj docela podrejen SUZORju in bi se njegova samostojnost omejila. Društvo Merkur je redno dajalo svoje odvise donohode SUZORju ter je temu dodajalo še razne refundacije ter nagrade uradnikom blagajne, tako da je SUZOR v teku zadnjih 15 let od Merkurja dobil okoli 18 milijonov dinarjev. SUZOR pa, ne le, da Merkurju ni nič dal, marveč je celo posojilo za sanatorij dal šele po velikem boju in na obresti. Treba pa je naglasiti, da SUZOR iz svojih ogromnih kapitalov ni zgradil še niti ene ustanove, kakršna je Merkurjev sanatorij. V vrstah Merkurjevcev je velika nezadovoljnost zoper SUZOR, zaradi česar zahtevajo, naj SUZOR odpše svoja posojila, katere je dal Merkurju, ker je SUZOR ta denar v obliki viškov že že večkrat prejel. Članstvo Merkurja odločno zahteva, naj se Merkurjeva bolniška blagajna docela loči iz SUZORjeve kompetence ter naj postane samostojen organ društva Merkur. Prav tako je začeta akcija, naj se društvo Merkur oprosti vseh davščin, ker kot izrazito socialna ustanova ni pridobitno podjetje...«

Mita Dimitrijevič pravi

Bivši narodni poslanec Mita Dimitrijevič, ki se je v Nišu pogovarjal te dni s predsednikom vlade g. Dragišo Cvetkovičem, nakar je takoj odpotoval v Knjaževac k Aci Stanojeviču, je častnikarjem, kakor poročajo beogradske listi, izjavil: »Lahko vam rečem in po navljam, da je vprašanje zbiranja radikalov še vedno pereče in da pogajanja niso ustavljena.«

Kaj poreče državni tožilec

Na razsodbo belgradskega sodišča o tožbi Stojadinovičevega brata zoper poslanca Pančića, kateri je Stojadinovičevemu bratu očital v interpelaciji, da je pošiljal v svet lažniva poročila o naši državi, nakar je pred sodiščem nastopil dokaz resnice ter bil potem oproščen, piše zdaj zagrebški »Jutarnji list«: »Razsodba je bila izrečena. In kaj zdaj? Če navaden človek razširja lažnive govorice ter škoduje državi v inozemstvu, je to zločin, ki se kaznuje z robijo. Če pa brat bivšega predsednika vlade to dela, ko je sodišče to že ugotovilo, opravljeno vprašamo, ali postavbe veljajo za vse enako? Ali bo zdaj državni tožilec na podlagi te razsodbe izvršil svojo dolžnost? Delo zoper državne interese je sodnijsko menda dovolj ugotovljeno.«

Zagreb, 4. marca. b. Ban dr. Šubišić je sprejel opolnomočenega ameriškega poslanika v Beogradu Arturja Blissa-lanea ter ameriškega konzula v Zagrebu Johna Jamesa Meillya.

Hrvati zahtevajo samostojno socialno zavarovanje

Uspehi zagrebške ankete, ki je zahtevala, da se SUZOR razmeji ter Hrvatska dobi svoje zavarovanje

Kakor smo že poročali, je bila v Zagrebu na borzi dela uradna anketa, ki naj bi se izrekla o spremembi socialnega zavarovanja na Hrvatskem. V nedeljskem »Hrvatskem Dnevniku« beremo o tej anketi tole poročilo, katero prinašamo, ker mora zanimati tudi vse slovenske zavarovance in delodajalce. Poročilo se glasi:

»Na anketi so obravnavali načrt uredbe o razmejitvi SUZORja na podlagi čl. 8 uredbe o prenosu poslov ministrstva socialne politike, ki ga je izdelal oddelček za socialno politiko banske oblasti in ki so ga dobili interese, da ga pregledajo in povedo svoje pripombe. Komisar Merkurja dr. Črnič naglašja takoj spočetka, da je po uredbi o banovini Hrvatski z dne 26. avgusta 1939 prenesena oblast v vprašanih socialne politike, torej tudi SUZORja, na bana banovine Hrvatske za področje banovine in da je danes treba začeti organizacijo samostojnega nosilca socialnega zavarovanja za banovino Hrvatsko.

Socialni inštitut saveza hrvatskih zasebnih nameščencev je v istem smislu izdelal svoj posebni načrt uredbe o razmejitvi SUZORja ter o organizaciji samostojnega nosilca socialnega zavarovanja v banovini Hrvatski, kakor je to v soglasju s sklepi vrhovnega sveta hrvatske delavske zveze ter zveze hrvatskih zasebnih nameščencev.

Obravnave so se udeležili zastopniki vseh

interesentov na socialnem zavarovanju, ki so povedali ter razložili svoje misli glede tega, kako naj bi se SUZOR razmejil, ter tudi glede načel, ki naj bi na njih temeljilo bodoče socialno zavarovanje banovine Hrvatske. Delodajalci in delojemalci so bili vsi enih misli, naj bi se razmejitev SUZORja čim prej izvedla v smislu uredbe o banovini Hrvatski ter v smislu uredbe o prenosu poslov ministrstva socialne politike na banovino Hrvatsko.

Na zadnje je bil na predlog oddelčnega predstojnika izvoljen ožji odbor, ki je dobil nalogo, naj na podlagi obeh načrtov banske oblasti in socialnega inštituta, izdelaja končni načrt uredbe o razmejitvi SUZORja ter ustanovitvi samostojnega nosilca socialnega zavarovanja za banovino Hrvatsko.

Ta anketa je pokazala, kako resno in s kolikim zanimanjem intereseenti spremljajo to silno važno vprašanje, ki je važno za delojemalce, delodajalce in za gospodarsko življenje banovine Hrvatske sploh. Oddelčni predstojnik, ki temu važnemu vprašanju posveča polno skrb, je s posebnim zanimanjem spremljal razlaganje govornikov, ki bodo njihovi predlogi v končnem načrtu dobili polno razumevanje.

Tako zdaj stvar stoji in s tem naj bi računala tudi slovenska javnost, da ne bo škoda za slovenske interese in za slovensko gospodarstvo, kakor smo že tolikokrat naglašali.

Delo odbora, ki nadzira cene

Beograd, 4. marca. AA. Odbor za nadzorstvo nad cenami, kakor ga določa čl. 5, odstavek 2, uredbe o nadzorstvu nad cenami, se je sešel danes dopoldne v trgovinskem ministrstvu na svojo prvo sejo pod predsedstvom pomočnika trgovinskega ministra dr. Sava Obradovića. Seje so se udeležili vsi člani odbora, in sicer poleg predstavnikov trgovinskega ministrstva, kmetijskega, socialnega in notranjega ministrstva, nato zastopniki glavne združne zveze, osrednjega tajništva Delavskih zbornic, Zveze nabavljajnih združ, centrale industrijskih korporacij ter Trgovinske in obrtniške zbornice v Beogradu. Ko je odbor uredil nekatera pravna vprašanja v zvezi z izvedbo uredbe glede nadzorstva nad cenami, kakor tudi vprašanja iz

popolnitve seznama modre galice, je določil program in način svojega dela kakor tudi glede dela urada za nadzorstvo nad cenami.

Sklenjeno je bilo, da bo urad takoj začel pregledovati povišanje cen, ki je nastopilo še pred uveljavitvijo uredbe o nadzorstvu nad cenami, in da vse primere nepravilnega povišanja cen preuči in morebiti pripravi tudi maksimiranje tistih cen. Razen tega je odbor ugotovil, da so po uveljavitvi uredbe o nadzorstvu nad cenami nekateri prodajalci povišali cene nekaterim predmetom, ki spadajo pod nadzorstvo nad cenami brez predhodne odobritve pristojnih oblasti. Vsi taki primeri bodo najstrožje kaznovani.

Kako je govoril kmetijski minister v Vojvodini

Beograd, 4. marca. m. Včeraj je bilo po državi več zborovanj, ki so jih sklicale posamezne politične stranke. Med drugim je imel zborovanje v Subotici kmetijski minister dr. Branko Čubrilo. Po poročilu, ki ga objavlja današnja »Politika«, je dr. Čubrilo v svojem govoru med drugim branil sporazum s Hrvati. V nadaljnjih svojih izjavah se je pa dotaknil tudi vprašanja, čigava je Vojvodina, ter je po poročilu, objavljenem v »Politiki«, izjavil o besedno: »Vojvodina je narodna. Vojvodina je tudi srbska in tudi hrvaška, prav tako je tudi madžarska in nemška v pogledu pravice in enakosti narodnih manjšin. Vojvodina pripada vsem narodom, ki delajo v njej. Zakaj bi bili Madžari v kleti, v kleti samo zato, ker nimajo hiše in zato, ker imajo samo hektar zemlje. Vojvodina je bila doslej veleposestnika ter bankarska in kartelistična zemlja. Združimo se vsi v socialno združeno fronto, tedaj bo Vojvodina v resnici srbska in tudi hrvaška, prav tako kot bo tudi lastnina narodnih manjšin, ki živijo na tem področju.« V nadaljnjih izjavah je Čubrilo izjavil, da bo od mi-

nistrskega sveta zahteval pooblastilo, da lahko izvrši revizijo agrarnega maksimuma in supermaksimuma. Pravi, da je pred kratkim razdelil 35.000 jutrov zemlje v pančevskem okraju, 10.000 jutrov v Metohiji, včeraj pa 1000 jutrov v Novem Sadu.

Zanimivo bi bilo vedeti, ali minister Čubrilo deli zemljo razen med Srbe, kar je razumljivo, tudi samo med Madžare in Nemce.

Nadalje se je minister Čubrilo pečal tudi z zadnjo davčno reformo, ki jo je izvedla kr. vlada ter je dejal: »Mi smo internirali vse tiste, ki so proti državi in ki nočejo plačevati davkov, ali pa prikrivajo svoje premoženje. Naša vojska mora biti dobro preskrbljena. Čeprav nihče od nas ne želi vojne, moramo biti pripravljeni.« Končno je govoril o prenosu PRIZADA. Svoja izjava je pa zaključil s pozivom: »Vsi vi, Srbi in Madžari, in drugi, podpirajte zemljoradniško stranko, Hrvati pa naj podpirajo svojo seljaško stranko, in ta režim bo napravil državo srečno in narod zadovoljen.«

Agent Marković obsojen na 2 leti

Beograd, 4. marca. m. Na tukašnjem sodišču se je danes nadaljevala in zaključila razprava proti Marku Markoviću, ki je ustrelil ravnatelja Prizada dr. Edo Markovića. Sodišče je agenta Markovića zaradi uboja dr. Ede Markovića obsodilo na dve leti strogega zapore in na plačilo vseh sodnih stroškov. Njegov zagovornik je vložil priziv.

Drobne novice s Hrvaškega

Križevci, 4. marca. b. Pred kratkim je bila v Križevcih pri okr. sodišču vložena zanimiva tožba zaradi motenja posesti. Križevski škof dr. Dionizije Njiradi je tožil 185 kmetov, ker so nasilno pričeli sekati 1200 jutrov gozdov, druga tožba pa je bila vložena proti 146 kmetom, ker so pričeli nasilno izkoriščati 185 jutrov travnikov.

V križevskem okraju je uničevanje gozdov zavzelo velik obseg in kmetje sekajo celo drevje, ki še ni zrelo za sečnjo.

Slavonska Požega, 4. marca. b. Državno tožilstvo je prejelo ovadbo proti družini, ki je ponarejevala 10-dinarske kovance.

Ob obletnici papeževskega kronanja v Beogradu

Beograd, 4. marca. m. V soboto, 2. marca, ob 11. dopoldne se je zbrala belgrajska duhovščina z nadškofom dr. Ujčićem na čelu v apostolski nuncijaturi in šeststala nunciju msgr. Feliceju ob obletnici kronanja papeža Pija XII. Nuncij msgr. Felice je dejal, da bo rad sporočil sv. očetu vdanost duhovščine. Potem je duhovščini podelil papežev blagoslov.

V nedeljo je bila v cerkvi Kristusa Kralj slavnostna pontifikalna sv. maša. Med sv. mašo je imel nadškof dr. Ujčić pridigo o besedah »Ti si Peter«. Polagal je vernikom na srce, naj vedno branijo čast in ugled sv. očeta.

Popoldne je bila v dvorani Doma bojevnikov slavnostna akademija z izbranimi pevskimi in glasbenimi točkami ter slavnostnim govorom. Akademijo so med drugim obiskali nadškof dr. Ujčić, apostolski nuncij msgr. Felice, več članov diplomatskega zbora, belgrajska duhovščina ter članstvo vseh katoliških društev in organizacij, ki so prostorno dvorano napolnili do zadnjega kotička.

Minister dr. Krek med zaupniki ljubljanske okolice

Ljubljana, 4. marca. Danes ob 10 je bila seja okrajne organizacije JRZ za ljubljansko okolico. Sejo je vodil podpredsednik okrajne organizacije Miloš Stare. Politično poročilo o zunanem in notranjem političnem položaju pa je v poldrugournem govoru podal predsednik okrajne organizacije minister dr. Krek Miha. Zastopniki vseh krajevnih organizacij, ki so bili polnoštevilno zastopani, so z veseljem pozdravili poročilo g. ministra dr. Kreka ter izrekli dr. Korošcu in njemu neomajno zaupanje.

Po poročilu g. ministra dr. Kreka je bil razgovor o organizacijskih zadevah, kakor tudi o vseh drugih važnih vprašanjih, gospodarskih in političnih.

Študijski dan Akademске zveze

v beli dvorani »Uniona«

Kot uvod v letni semester priredi Akademška zveza na god sv. Tomaža Akvinskega, v četrtek, 7. marca študijski dan za akademsko mladino s sledečim sporedom:

Predpoldne: ob 7 sveta maša z nagovorom (Fant in dekle) pri okr. cistercijancih, Poljanska cesta 6. Po maši skupen zajtrk. Ob 8.30 pozdravna beseda prevrženega. »Papež Pij XII., ravn. inž. Sodja, »Sv. Tomaž Akvinski — filozof krščanskega srednjega veka«, univ. prof. dr. A. Turk.

Popoldne: ob 14.30 »Razsul krščanske Evrope«, dr. C. Zebot. Ob 16 pozdravna beseda gosp. bana dr. Natlačen. »Prezre naše publicistike, akademiki. — Kat. akademičarke, akademiki in gg. starešine iskreno vabljeni!«

Bog živi!

Akademška zveza.

V čast odhajajočemu italijanskemu poslaniku

Beograd, 4. marca. AA. Danes opoldne je v salonih protokola v zunanem ministrstvu zunanji minister Cincar-Marković priredil kosilo v čast italijanskega ministra Maria Indellija, ki odhaja za veleposlanika v Tokio, in njegove gospe. Kosila so se udeležili višji uradniki italijanskega veleposlanstva in višji uradniki jugoslovanskega zunanjega ministrstva.

Plovba na Savi se je začela

Beograd, 4. marca. AA. Ker se je na Savi sfpil led in je plovba mogoča, je ravnateljstvo za rečno plovbo začelo od 1. marca odprlo promet na reki Savi od Beograda do Siska in obratno po obstoječem plovbenem redu. Ladje odhajajo iz Beograda proti Sisku kakor tudi iz Siska proti Beogradu vsak četrtke in nedelje.

Kako je bilo zbito belgijsko letalo

Berlin, 4. marca. AA. DNB: Neko nemško ogledniš, letalo, ki se je vrčalo s poleta nad Severno Francijo, je bilo včeraj napadeno od 7 angleških letal tipa »Harikan«. Ker je pilot nemškega leta mislil, da se še zmerom nahaja nad francoskim ozemljem, je v borbi z angleškimi letali bil popolnoma prepričan, da so vsa letala angleška. Prišlo je do borbe in zbito je bilo eno angleško letalo, medtem ko se je nemškemu letalu posrečilo nepoškodovano vrniti v svoje oporišče. Kakor pa se je pozneje ugotovilo, se je ta letalska bitka odigrala na belgijskem ozemlju, nekoliko minut poleta stran od francoskega ozemlja. Kar se tiče zbitega letala, gre za belgijsko lovsko letalo angleškega tipa Harikan.

V zvezi s tem dogodkom je belgijski veleposlanik v Berlinu vložil danes v zunanem ministrstvu protest, nakar mu je bilo izrečeno obžalovanje od strani nemške vlade.

Srbske stranke se gibljejo

Beograd, 4. marca. m. Če povzamemo vse, kar se je čez nedeljo do danes zgodilo v življenju naših strank, lahko rečemo, da so v akciji za združitev radikalnih skupin z JRZ stopili zopet v ozadje vsi drugorazredni politiki in da nadaljujejo akcijo spojitve disidentske radikalne skupine z JRZ samo g. Aca Stanojevič in g. Dragiša Cvetković.

V JNS se vedno bolj opazajo zbiranja bivših radikalnih pristajev, katerim vedno manj ugaia nastopanje Jovana Banjanina z govori na shodih in v člankih, ki jih objavlja v »Jugoslovanski Otadžbini« in neodkrito zadržanje dr. Kramerja in drugih.

Kar se tiče zemljoradniške stranke, g. dr. Čubrilo včrta vedno bolj neprijateljsko stališče proti JRZ, medtem ko šef ZS dr. Gavrilović pasivno, bivši minister inž. Boja Djordjevič pa odkrito kaže simpatije JRZ.

Tudi v DS se je začela po Davidovičevi smrti kazati struja, ki ne bi bila nenaklonjena sodelovanju z JRZ, in ljudje, ki znajo čitati med vrstami, nam pripovedujejo, da celo g. Milan Grol ne bi bil daleč od tega.

Sovjeti še niso zasedli Viipurija

Tajnost magnetičnih min popolnoma odkrita

Stockholm, 4. marca. Reuter. Sovjetske čete bodo pri vdoru v Viipuri našle samo ruševine in pogoršila. To mesto, ki je bilo še pred mesecem dni lepo in moderno urejeno mesto, se je sedaj pretvorilo v prah in pepel. Finci so odločili, da ne puste ničesar, kar bi imelo svoj pomen, če bi padlo v sovjetske roke. Velike količine življenjskih potrebščin so že prepeljali v druge kraje. Vsako večjo zgradbo so pogrnili v zrak ali pa jo zažgali. Celo stari grad, na katerem se stalno vije finska zastava, je popolnoma opustošen.

Finske čete so s strelivom razbile ves led vzdolž obale Finskega zaliva, da bi s tem onemogočile sovjetske manevre z boka. Finski krogi poudarjajo, da ima izguba Viipurija bolj sentimentalni kakor strateški pomen, ker mesto samo ne predstavlja nobene utrdbe v vojaškem pomenu besede. Nadaljnja dva tedna bosta prava preizkušnja za Fince, ker se bodo morali braniti na novih in ne še preizkušenih obrambnih črtah, ki se nahajajo na odprtem terenu. Če bodo Finci zdržali ta dva tedna, bi jih mogli rešiti viharji v marcu in topljenje snega in ledu.

Oslu, 4. marca. AA. Havas. Bivši švedski zunanji minister Sandler je imel na univerzi v Oslu govor, v katerem je poudarjal nujno potrebo za pomoč Finski, rekoč, da se bo na ta način učinkovito pomagalo Finski in tako se bo dalo priti iz sedanjega težkega položaja.

Sovjetska brigada uničena

Helsinki, 4. marca. AA. Havas: Uničenje 34. motorizirane brigade se smatra za klasični primer finske vojne metode. To brigado je moglo označiti kot enoto prvega reda. Fincem se je posrečilo, da so z zelo skromnimi sredstvi pobili sovražnike. Če se gleda s praktičnega stališča, pomeni uničenje 18. pehotne divizije in 34. brigade bojnih vozil za Finsko upostavitve tistega položaja, v katerem se je nahajala pred izbruhom sovražnosti. Toda ti neuspehi Sovjetom niso vzeli poguma, temveč so poskušali z novimi napadi. Pri Kolasu so pustili čez tisoč trupel na ledu.

Borba v Karelijski ožini se razvija z velikimi premiki, tako da je težko potegniti pravo črto. Finci se branijo z vso silovitostjo in zapuščajo svoje posojanke šele potem, ko so sovražniku povzročili težke izgube. Včeraj so Sovjeti poskušali spustiti za Viborgom svoje vojake z letali, toda Finci so vse prijeli.

Sovjetska letalska delavnost se je omejila več-

raj na operacije v dolini Kimener. Bombardirani so bili mnogi kraji. Število žrtev pa še ni znano, pač pa je škoda precejšnja. Včeraj so trajale borbe v vzhodnem in severnem predmestju Viipurija. Prebivalstvo se je izselilo, medtem ko finske čete na severozahodnih postojankah mesta organizirajo postojanke, ki tvorijo del Mannerheimove črte. Padec Viipurija bo imel več odmeva v tujini kakor pa na Finskem.

Viipuri popolnoma podminiran

Helsinki, 4. marca. t. Havas. Finske čete okoli Viipurija skušajo sedaj s stalnimi izvidnicami, ki napadajo od strani sovjetske čete, zavleči sovjetski vdor v Viipuri. Finci so zasedbo Viipurija že toliko zavlekli, da so medtem vse mesto popolnoma podminirali.

Izven mesta građe sedaj Finci številne protitankovske ovire. Finci s svojim stalnimi napadi silno zavirajo razmah rdečih čet in jim povzročajo velike izgube.

Do tega trenutka še ni prišla v Helsinki vest, da bi bili Sovjeti že zasedli Viipuri.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 4. marca. t. Reuter. Današnje finsko vojno poročilo pravi, da so sovjetske čete skušale prodreti skozi zaliv pri Viipuriju ter so napadale med Viipurijem in Vuoksenom. Toda vsi ti napadi so bili odbiti. Na bojišču pri Kolanjoki je obležalo 1200 sovjetskih vojakov. Na severnem bojišču so bili sovjetski oddelki potisnjeni za tri kilometre nazaj od reke Nutsi.

Helsinki, 4. marca. t. Reuter. Po zadnjih poročilih je sovražnik izvedel več napadov proti Ayrpaaj, moral pa se je umakniti z velikimi izgubami. Topništvo je bilo zelo delavno na obeh straneh, in sicer posebno na vzhodni strani Karelijske ožine pri Tajpali. Sovražnik napada tudi v smeri proti Pitkaranti, in sicer severovzhodno od jezera Ladoga, toda tudi to je bil povsod odbit.

Ves dan se je nadaljevala bitka pri Kolanjoki. Finci so zasedli sovražno utrjeno postojanko pri Kuhmi.

Na bojišču pri Petsamu se je sovražnik umaknil severno od Nutsija, in sicer približno za pol-drugo miljo.

Finski glavni štab, 4. marca. b. Finsko vrhovno poveljstvo je izdalo povelje za umik finskih čet iz Viipurija. Finci so se počasi in oprezno

umaknili v pripravljene položaje. Finci so sestavili posebne skupine, ki z dinamitom in lahкими strojinami prizadevajo sovražnikom velike izgube.

Sovjetske vojne sile navzile hudim izgubam naprej naskakujejo nove finske utrjene postojanke, ker sovjetsko poveljstvo upa, da bo na ta način izčrpalo branilce. V rdeči vojski opažajo resne nemire zaradi ogromnih izgub, ki so jih imele motorizirane enote. Sovjetska vojska je doslej izgubila 1500 tankov in okrog 600 letal.

Pri Tajpali so Finci doslej odbili vse napade rdečih, pri Kuhmi pa se odloča usoda obkoljene sovjetske divizije. Borbe se neprestano nadaljujejo z neizprosno srditostjo.

Finski parnik potopljen

Newyork, 4. marca. t. Reuter. Danes je priplul semkaj nizozemski parnik »Maasdam«. Pripeljal je s seboj 27 mornarjev, ki so se rešili s finskega parnika »Wiljae« (3399 ton), ki je bil potopljen v Severnem morju.

Angleški vlačilec potopljen

London, 4. marca. t. Reuter. Vlačilec »Ban Atton« se je s posadko 9 moč potopil na vzhodni obali Škotske. Vzrok: eksplozija.

Letalskih bitk je vedno več

Berlin, 4. marca. AA. DNB. Francoska agencija Havas je sredi podala prikaz iz Londona o letalski borbi med dvema britanskima letaloma in dvema nemškima aparatoma Heinkel, ki sta ju preganjali britanski letali.

Poročilo pravi, da je prišlo do borbe tudi z več nemškimi letali tipa Messerschmidt, pri čemer sta britanski letali zbili eno nemško letalo tipa Messerschmidt. V zvezi s tem ugotavljajo uradno, da sploh ni prišlo do take letalske borbe.

Vest o sestrelitvi Messerschmidta je popolnoma izmišljena. Kakor je bilo že sporočeno, je prišlo samo do borbe med štirimi nemškimi letali in 12 francoskimi lovskimi letali, pri čemer so Nemci zbili eno francosko letalo. Razen tega je prišlo do letalske borbe med nemškim ogledniškim letalom tipa Heinkel in tremi britanskimi lovskimi letali. Britanski lovci so preganjali nemško letalo in ga napadli nad Metzom. Ker sta odgovarjala oba motorja, se je moralo nemško letalo spustiti in pristati med francoskimi utrjenimi postojankami. Piloti so lastno letalo takoj zažgali. Dva nemška letalca, od katerih je bil eden hudo ranjen od krogel, pa sta se prebila skozi francoske prednje postojanke in prišla na nemško stran.

Ostende, 4. marca. AA. Reuter. Dve holandski tovorni ladji, ki sta zvečer prispeli v luko Ostende, sta poročali, da so ju v Severnem morju napadla nemška letala in streljala s strojinami.

London, 4. marca. AA. Reuter. Izve se, da je bilo nemško letalo, ki je bilo včeraj zbito od treh britanskih lovskih letal, bombnik. Britansko letalo, ki je bilo po pomoti zamenjano za nemško lovsko letalo, se je zrušilo v plamenih nad Severnim Kentom.

London, 4. marca. AA. Havas. Včeraj so ribiči pripovedovali, kako je skušalo neko letalo, katero smatrajo za nemško, napasti britansko ladjo na odprtem morju pred Northumberlandom, toda napad

Sedaj so znane vse podrobnosti, kako je angleškim strokovnjakom uspelo odkriti tajnost nemških magnetičnih min. Meseca novembra so Nemci začeli spuščati te mine v morje s pomočjo padal z aeroplanov, zato da bi se omilili padec v vodo. 22. novembra se je zgodilo, da je neka taka mina padla na sipino čisto blizu angleške obale, tako da jo je bilo lahko doseči ob času oseke. Zbralo se je več strokovnjakov pod vodstvom poročnika Ouyryja, ki je bil sestavljen aparat iz nemagnetične kovine, da bi mino razložil. Podali so se na sipino ob pol 1. popoldne, ko je bila vasa nad vodo. Nato je začel Ouyry mino demontirati, medtem ko je vel svojim tovarišem, naj se čim dalj odstranijo, da ne bi bili zadeti, ako bi se mina razpočila. Delo pa se je posrečilo in poročnik je odkril vžigalnik in ga odvil. Toda odkrili so, da ima mina še drugi vžigalnik, katerega se je pa tudi posrečilo odvit. Mina je tehtala nad 750 kg in vsebuje eksplozivno snov, podobno tako imenovanemu trinitrololenu in je sestavljena iz nemagnetične kovine. Vžigalnik predstavlja tenko magnetično iglo, ki udari, kakor hitro priplove mimo mine kovinska masa ladje, in vključi električni tok, ki vžge razpočilno snov. Drugi vžigalnik pa služi v t. z. vžge mino, če pade na trd predmet, kakor je na primer krov ladje.

se ni posrečilo, pač pa je bilo letalo zbito in je padlo v morje. Neki ribič je rekel:

Nahajali smo se pol milje od tega kraja, ko smo zaslišali eksplozije. Zapazili smo številne luči. Tedaj se je videlo, kako je letalo v plamenih padalo proti morju. Letalo je zelo nizko in se stalno približevalo vodi. Letalo je moralo pasti v morje, ker je bilo nekaj minut kasneje močeno videti plamen, ki je trepetal na morskii gladini.

Po drugi strani pa pripovedujejo ribiči, da je neka ladja utonila v soboto blizu tega kraja, ker so našli ostanke te ladje. Zdi se, da je 10 članov posadke te ladje sprejela neka obrežna ladja.

Amsterdam, 4. marca. t. Reuter. Danes jutraj je nemško letalo napadlo nizozemski parnik »El-sino« v Severnem morju. Kapitan in neki mornar sta bila ubita.

Berlin, 4. marca. AA. DNB: Kakor se je že poročalo, so štiri nemška lovka letala poglala v beg 12 francoskih letal vrste Moren. Borba se je vodila nad francoskim ozemljem med dežjem izstrelkov iz strojnih pušk in protiletalskih topov. V oblakih je nastal pravi pekel. Poveljnik nemškega oddelka se je približal nekemu francoskemu letalu do 50 metrov ter začel nanj streljati s strojnico. Nasprotno letalo je začelo hitro padati, ter so se od njega odlomila krila. Pri ostalih 11 francoskih letalih je nastala zmešnjava, ter so začela manevrirati vsako na svojo pest. Na kraju so se francoska letala drugo za drugim umaknila, tako da so štiri nemška lovka letala ostali gospodjarji zračnega prostora, v katerem ee je vodila borba.

Bruselj, 4. marca. AA. Havas: Na ozemlju občine Fixeau so našli ostanke nemškega bombnika, v njih pa sedem trupel. Smatra se, da je ta nemški bombnik sestrelilo angleško letalo. Na pristajalnih belgijskih mestih se o tem ni dalo nič točnega izvedeti.

Zakaj je Potjomkim moral iti

Kakor znano, je Stalin odstavil namestnika zunanje političnega komisarja Molotova. Potjomkina, in ga imenoval za komisarja narodne izobrazbe. To odredbo so utemeljevali sovjetski listi s tem, da razmere, zlasti na višjih šolah, niso bile preveč vzorne. Tako se je na primer dognalo, da se je na mnogih šolah, kakor na primer na polittehnikah v Kijevu in Taškentu, na višji šoli politične ekonomije v Harkovu, na šoli za mehanične konstrukcije v Moskvi in na drugih javilo k izpitom samo 50% dijaštva. Tudi profesorji so dajali krivične reče, to se pravi, nezasluzeno predobre, da bi ustvarili videz, da je šola boljša kakor je v resnici.

Naj so na sovjetskih šolah razmere take ali drugače, vzrok, da je moral Potjomkin zapustiti zunanji komisariat, je izključno političen, ker na prosveto se Potjomkin gotovo ne razume veliko, saj to nikoli ni bil posej tega človeka, ki se je udeleževal v diplomaciji že pod Nikolajem II. Od začetka so na zapadu menili, da je Potjomkin moral dati svojemu diplomatskemu delovanju v Stalinovi vladi slovo zato, ker namerava diktator Rusije izpremeniti smer svoje politike, ki se je preveč navezala na Nemčijo in je zato prišla v toliko zadrego, da se Stalin želi zopet približati zapadnim demokracijam, ki mu grozita z vojno na Kavkazu.

Kakšne namere ima Stalin glede usmeritve svoje zunanje politike v bodoče, tega zaenkrat še

ni mogoče uganiti. Angleški listi pa zadnje dni utemeljujejo odstavitev Potjomkina s tako važnega mesta v popolnoma nasprotnem smislu. Potjomkin — pravijo — je bil somišljenik odstavljene zunanje komisarja Litvinova. Baje hoče Stalin, oziroma njegov sedanji zunanji minister Molotov, očistiti zunanji komisariat še zadnjega prijatelja bivšega komisarja za zunanje zadeve, ki je, kakor znano, bil za sporazum z zapadnimi demokratičnimi državami. Priliko za to je dobil sedaj, ko se Turčija vedno bolj oddaljuje od Sovjetske Rusije in ko se tudi Bolgarija Sovjetom odmika in je pripravljena sodelovati z državami Balkanske zveze v tem smislu, da se bodo uprle vsakomur, ki bi hotel izpremeniti sedanje teritorijalno stanje na Balkanu. Vemo pa, da je bil ravno Potjomkin tisti, ki se je lani najbolj trudil, da bi pripravil Turčijo do tega, da se ne bi protivila sovjetski politiki na Balkanu in da bi Bolgarijo čim bolj privezal na Sovjete. Ker se je sedaj pokazalo, da se je ta politika izjalovila, je dobil Molotov povod, da Potjomkina odstrani.

Kopenhagen, 4. marca. b. Skandinavski brzojavni urad, ki je pod nadzorstvom Nemčije, razširja novice, da bo po odpuštu sovjetskega komisarja Potemkina prišla na vrsto cela vrsta diplomatov. Med drugimi navaja, da bo odšel s svojega položaja poslanik Majski, ga. Kolontaj, poslanik v Parizu g. Suric in še nekateri drugi.

Nemčija bo poostrila vojno na morju

Berlin, 4. marca. AA. DNB: Vrhovni poveljnik nemške vojne mornarice veliki admiral Roeder je podal včeraj berlinskemu zastopniku ameriške radijske družbe National Broadcasting Company izjavo, v kateri je poudaril, da pomenijo uradna poročila v zvezi z afero Altmark, da bo Nemčija poostrila pomorsko vojno. Velika Britanija je napovedala Nemčiji vojno. Ona je samovoljno razširila seznam tihotapskega blaga in s tem začela vojno proti ženam in otrokom. Na ta način je potegnila Velika Britanija v vojno vse nemško civilno prebivalstvo. Vojna ne more biti enostranska. Nemčija ima torej pravice pa tudi dolžnosti do svojega lastnega naroda, da bi preprečila uspeh imenovanega britanskega načrta. Nemčija ni storila nič drugega, kakor da je proglasila za tihotapeko blago vse tisto robo kakor Velika Britanija. Vojni protikutrepi, s katerimi je Nemčija odgovorila na ravnanje Velike Britanije, nimajo drugega namena, kakor preprečiti prevoz takega blaga v Anglijo.

Na vprašanje, če namerava Nemčija preprečiti vsake plovo med Anglijo in drugimi državami, pa čeprav ne gre za prevoz blaga, ki bi koristilo vojni ciljem, je Röder odgovoril: Nemčija sicer tega ne namerava, toda treba je upoštevati, da ne vodi Velika Britanija vojne samo proti nemškemu civilnemu prebivalstvu, temveč tudi proti lastnim državljanom in da je Velika Britanija postavila v svojo vojaško službo tudi vse ladjarstvo. Zaradi tega so vse trgovske ladje, ki se na katerikoli način udeležujejo pri vojni, nehalo biti trgovske ladje. Posebno gre za tri vrste ladij, za oborožene trgovske ladje, ki plujejo v spremstvu vojskih ladij ali letal, in za tako imenovane vojaške trgovske ladje. Ladje v tretji skupini so take ladje, ki sicer uradno ne veljajo za vojne ladje, vendar pa jih sovražnik uporablja v vojne namene, kakor je n. pr. iskanje min, prevoz čet, ali pa posredovanje vojaških poročil itd. V takih primerih bi bilo absurdno, če bi take ladje smatrali za navadne trgovske ladje. Prav isto velja

tudi za nekatere ribiške ladje. Nemčija je v svetovni vojni oznamovala vse take ladje kot enote vojne mornarice na ta način, da so izbežale zaustavo vojne mornarice. Velika Britanija pa danes ne ravna tako.

Na nadaljna vprašanja je Röder podaril, da borba proti takim vojskim ladjam ni v nasprotju s predpisi londonskega protokola o podmorniški vojni. Londonski protokol temelji na splošnem mednarodnem pravu, ki strogo razlikuje trgovske in vojne ladje. Vsaka ladja, ki nosi orožje, povzroča s tem oboroženi napad.

Dalje je rekel Röder, da je bilo potopljenih veliko nevtralnih ladij, vendar pa je tega kriva britanska politika, ki je hotela te nevtralne ladje izkoristiti za svoje vojne namene. Dopienke imenovane radijske družbe je nato postavil sledeče vprašanje: Nevtralne ladje etoje na stališču, da so one nedolžne žrtve te vojne, katere niso povročile in v kateri močjejo sodelovati. Ali ne bi bilo potrebno, da bi vse vojskujoče se države upoštevale človečanske zahteve in pravice nevtralecev?

Nemška načela o nevtralnosti

Na temelju nevtralnosti, je odgovoril Röder, bi se morali nevtralnici strogo držati dejanske nevtralnosti. Ni nam treba poudarjati pojma nevtralnosti v vseh podrobnostih. Dogodki s Altmark je jasno pokazal, kako ee Nemčija ravna v tem vprašanju. Kapitan Altmarka ni nudi nobenega oboroženega odpora. Ko je ameriški dopisnik omenil, da nevtralne države še niso bile v nobeni vojni v tako težkem položaju in da njihove pravice še nikoli niso bile tako oškodovane, je Röder rekel: Nemčija ni kakor ne namerava odrekati pravic nevtralecev. Nevtralne ladje ee same izpostavljajo nevarnostim, da bodo potopljene, kadar plovejo križem kražem ali pa ponoči brez luči, ali pa se upro e silo pozivu naj prenehajo, kadar oddajajo vesti sovražniku itd. Prav tako ne smejo nevtralne ladje pluti v spremenjajih, ker je to samo druga oblika oborožitve, ki preprečuje redne pregledne ladji. Prav tako grozi nevarnost nevtralnima ladjam, če plovejo v obalnih vodah vojskujoče ee države. To velja predvsem za morje pred britansko obalo v zvezi z ukrepi, ki jih je izdala britanska vlada zaradi min in zaradi nadzoreta nad tujimi ladjami.

Ko je ameriški časnika omenil, da tako ravnanje omejuje svobodno plovo za nevtralce, pri čemer nastajajo stalno novi nesporazumi, je Röder odgovoril: Zakaj pa je Roosevelt prepovedal ameriškim ladjam, da bi plule v nevarnih pasovih okrog Anglije. Ta prepoved je najboljši dokaz, da je ravnanje Anglije proti mednarodnemu pravu. Zaradi tega more Nemčija vsem nevtralcem samo svetovati, naj se pridružijo dalinovični politiki Roosevelta. Po tem sploh ni nobene splošne zaštite za nevtralne ladje v ogroženih pasovih, je vprašal Amerikanec.

Dokler bo Velika Britanija izvajala svoje metode, ne more obstojati ta zaštita. Krivda pada na Veliko Britanijo. To sta britanska vlada sama in tudi Churchill večkrat priznala. Churchill je sam poudaril, da ee o priliki operacij na kopnem bombardirajo tudi zasebne hiše in da ee v pomorski vojni bombardirajo odnoso torpedirajo zasebne trgovske ladje.

Prizanašali pa bomo ameriškim ladjam

Na zadnje vprašanje časnika ali grozi nevarnost ameriškim trgovskim ladjam tudi izven nevarnih pasov, je Röder odgovoril: Nemaka vojna mornarica, ki hoče zavestno podpirati Rooseveltove namene, kakor tudi Nemčija sploh, bi rada spoštovala in se bo trudila, kolikor ji bo mogoče, da bo načelno priznala ladjam Združenih držav, pa naj se nahajajo kjerkoli. Mislim, da bo to naše nedvomno in jasno stališče našlo na drugi strani tako razumevanje kakor si ga mi pošteno zamišljamo.

Kdo je najbolj poklican

Nedavno je imel p. Scott Družbe Jezusove govor študentom katoliške univerze v Glasgowu. Če papeži — je med drugim dejal — niso mogli preprečiti minule in sedanje vojne, temu ni vzrok pomanjkanje poznanja mednarodne diplomatskega položaja, niti ne pomanjkanje pravega zamisla evropske skupnosti na podlagi pravice, ampak kriv je bil samo pohlep vselej in pomanjkanje dobre volje močotcev, da bi se politični in gospodarski spori poravnali v pametnem umevanju koristi izobraženega sveta. Papeštvo, je nadaljeval p. Scott, nima ničesar proti nobeni vladavini, ki si jo narod izbere, ne more pa odobravati, da bi kakršna koli vladavina kršila naravne pravice posameznika, svobodo vesti, pravice staršev do otrok in svobodo družine ter raznih drugih političnih in kulturnih društev, ker s tem greši proti narodi človeka in družbe, kakor je nastala in se razvija po Stvarnikovih zakonih. Po svoji 2000 letni izkušnji je Cerkev najbolj poklicana dajati pobude za mirno rešitev sporov med narodi, in če nje ne bi bilo, bi se bili evropski narodi že davno med seboj iztrebili, če pomislimo, da so najbolj bojevitni na našem planetu. Gotovo bo napočil čas, ko bodo narodi zbrani okoli poglavarja vesoljne Cerkve, ki more biti edini najbolj pravični razsodnik v mednarodnem življenju.

Samozavest balkanskih narodov raste

London, 4. marca. t. Reuter. Danes je na zborovanju Društva za bližnji in srednji vzhod govoril Amery, bivši tajnik angleškega kolonialnega ministrstva. Na zborovanje je prišlo tudi več članov diplomatskega zbora.

Amery je v svojem govoru poudaril, da je junaska borba finskega naroda zelo okrepila samozavest vseh balkanskih narodov. Vsi mali narodi so se ob finskiem vzgledu prepričali, kaj pomeni junastvo in kakšne sijajne uspehe je zmoglo ustvariti.

Obvezno delo za žene v Franciji

Pariz, 4. marca. t. Havas. Francosko socialno ministrstvo je danes objavilo odredbo, s katero napoveduje, da bo odredilo obvezno delo za žene v tovarnah za narodno obrambo vsakikrat, kadar se bo vlada zdelo to potrebno.

Socialno ministrstvo že pripravlja obnem z ministrstvom za oboroževanje in za letalstvo posebno listo za vsa tista dela, pri katerih bodo zaposlene tudi žene. To delo za žene bo obvezno.

Sicer je že več tisoč deklet poslalo svoje prijave za prostovoljno delo povsod, kjer bi jih narodna obramba mogla uporabiti. Če pa te liste ne bi zadostovale, tedaj se bo uvedlo obvezno delo za žene.

Vlada bo izdala več uredb, ki naj urejajo razvoj obrti in poljedelstva v vojnem času. Vsa mla-

dina, ki nima stalne zaposlitve, bo morala v posebne šole, kjer jo bodo izurili za razna obrtna in tehnična dela. Takoj nato bodo nameščeni v tovarnah, ki delajo za narodno obrambo.

Anglija bo stražila tudi Vladivostok

Največji japonski dnevniki »Niči Niči« poročajo, da namerava Anglija izvajati blokado proti nemškemu uvozu in izvozu tudi v vodah Tihga morja ob japonski in kitajski obali ter da bo posebno prežala na Vladivostok. List pravi, da proti temu ne bo najočlovečnej protestirala samo sovjetska vlada, ampak tudi japonska. Japonska vlada je strogo nevtralna in zato ne more dopustiti, da bi kdorkoli kršil suvereniteto njenih voda. Sploh se zdi, piše imenovani list, da je obnašanje Anglije in Francije nasproti Japonski neprijazno in da bo japonska vlada morala to pri usmerjanju svoje politike čedalje bolj upoštevati.

Nemško letalo zažgalo angleški parnik

London, 4. marca. AA. Reuter: Uradno sporočajo, da je 1. marca nemško letalo tipa Heinkel v Rokavskem prelivu napadlo britansko-indijsko potniško ladjo »Domale«. Od eksplozije bomb je bil ubit ladijski kapitan. Ladja se je nato vnela. Od 48 britanskih državljanov jih je izginilo 29, od 253 indijskih državljanov pa 88. Britanske in holandske ladje so rešile ostale potnike in posadko. Mnogo je tudi ranjenih. Ladja je plula iz Antverpena. Pilot nemškega letala je ob svetli noči zapazil ladjo in jo bombardiral.

Gospodarstvo

Gospodarstvo proti izvoznim carinam

Poročali smo, da se na merodajnih mestih bavijo z mislijo, ali naj bi vpeljali izvozne carine na vse izvozne predmete, ki jih izvažamo bodisi v klirinški bodisi v neklirinški države. Nekateri smatrajo, da bi morali izvozne carine uvesti že lansko leto v septembru in, da bi sedaj uvedba izvoznih carin zgrešila svoj cilj. Poleg tega smatrajo, da bi bile izvozne carine v nasprotju z osnovnimi načeli sedanje vlade, ki vodi odločno kmetijsko politiko s ciljem, da bi povečali kmetijsko proizvodnjo, kar je mogoče doseči le s povišanjem cen. Z ozirom nato, bi uvedba izvoznih carin odgovarjala nameram sedanje vlade, ki hoče v prvi vrsti pospeševati kmetijstvo.

Vsled tega bi ostala industrija, odnosno industrijski proizvodi, ki bi morali biti podvrženi izvoznim carinam. Na merodajnih mestih pa so deloma mnenja, da rentabiliteta pri izvozu industrijskih proizvodov ni vedno toliko, kolikor to včasih javnost misli. Znano je, da velja glede znatnega dela naših industrijskih proizvodov prepoved izvoza in, da ostali proizvodi, čijih izvoz je sicer prost, naletijo mnogokrat

pri izvozu na velike težave. Z ozirom na to bi uvedba izvozne carine samo na industrijske proizvode pomenila neko vrsto kazni, čije posledice bi bile velike težave pri izvozu teh produktov.

Gospodarski krogi smatrajo, da bi izvozne carine bile velika napaka. Efekt izvoznih carin bi bil malenkosten, zelo pa bi bila oškodovana naša zunanja trgovina. V današnjih razmerah je treba izvozno gospodarstvo podpirati, ker ima sedaj izvoz možnost, da se uveljavi na nekaterih trgih, za katere se je mogoče boril že leta brez vsakega uspeha. Izvozne carine pa bi onemogočile, da bi se naš proizvodni definitivno plasiral na teh trgih, ker bi bila zmanjšana njihova konkurenčna sposobnost.

Zlasti nima smisla, da bi z izvoznimi carinami ovirali naš izvoz v devizne države. Dosegaj je bilo izdanih več ukrepov, ki so imeli ravno namen povečati naš izvoz v devizne države, da bi tako naše gospodarstvo dobilo več deviz. Izvozne carine pa bi mogle vsa ta prizadevanja za preskrbo deviz obzrati, ako bi radi njih naš izvoz padel.

Veliki stavbniški shod v Delavski zbornici

Ljubljana, 2. marca.

Danes dopoldne je bil v dvorani Delavske zbornice velik shod stavbin delavstva, ki je organiziran v ZD. Dvorana je bila nabito polna.

Shod je začel predsednik stavbinske zveze ZD g. Kralj France ter pojasnil, zakaj je slovensko stavbinstvo delavstvo danes brez kolektivne pogodbe in da ni v korist delavstva, če nasprotniki ZD skušajo z demagoškimi sredstvi od sebe odvaliti odgovornost za miselni položaj delavstva.

Za njim je nastopil kot zastopnik centrale ZD pisec knjige »V plamenih rdečega pekla« g. Breznik Albin in v temperamentnem govoru dokazal potrebo po strokovni organizaciji, ki se na podlagi krščanskih načel v skupnosti s celotnim slovenskim narodom bori proti nekrščanskim in nesocialnim delodajalcem za pravične delovne pogoje, zahteva zboljšanje socialne zakonodaje ter se odločno bori proti demagogiji komunistične tuje miselnosti. Izjavljal je tudi, kako je delavstvo zainteresirano na preureditvi države in vspostavitvi slovenske banovine, ker le urejena država je predpogoj za doseg upravičenih stremeljenj slovenskega delavstva.

Tretji je govoril strokovni tajnik ZD in član ravnanstva Javne borze dela g. Franc Luzar, ki je podal izčrpano poročilo o delu v socialnih ustanovah, zlasti pa v Borzi dela in dokazoval, da ako ta ustanova še ne služi svojem namenu, kakor bi to morala, so temu krive prejšnje uprave, ki so uvedle delavstvu škodljiv birokratizem. Nadalje zlasti delavski delavci težko čutijo posledice določil čl. 74 Uredbe o preskrbovanju brezposelnih delavcev, kar je treba ukiniti, da bodo tudi sezonski delavci v brezposelnih podporah izenačeni z drugim delavstvom.

Vsi trije govorniki so bili često prekinjeni s pritrdilnimi medklji in s svojimi izjavami želi buren aplavz.

Na koncu zborovanja je predsednik g. Kralj predlagal, da se pošlje zborovanja resolucija z zahtevami stavbinskih delavcev ob nastopu spomladanske sezone: predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču, gradbenemu ministru dr. M. Kreku, ministru za socialno politiko, g. banu dr. Natlačenju in glavnemu odboru Jugorasa. Njegov predlog in vsebina resolucije sta bila sprejeta z vihranim odobravanjem. Resolucija se glasi:

Stavbinski delavci, zbrani 2. marca 1940 na manifestacijskem zborovanju Strojovne zveze stavbin v Ljubljani po razmotrivanju svojega socialnega položaja ugotavljamo:

I. Da je stavbinstvo delavstvo po prenehanju veljavnosti kolektivne pogodbe iz l. 1938 v najkritičnejšem času v skrajno obupnem položaju in zasleduje zadržanje delodajalcev stavbinske stroke očiten namen, prevaliti vsa bremena in posledice gospodarskih pretresljajev, katere zaradi vojnega stanja v Evropi čuti tudi naša država, na ramena najbednejšega sloja. Smatramo to za nesocialno razredno usmeritev, ki ustvarja med delavstvom nerazpoloženje in je zato v škodo celotnemu narodu in državi. Zato apeliramo na vse merodajne činitele, da

zastavijo vse svoje sile, da dobi stavbinstvo delavstvo draginski in socialni razmeram ustrežajočo kolektivno pogodbo, ki naj stopi v veljavo čimprej in naj obsega vse stavbinstvo delavstvo, tudi ono, ki je zaposleno pri javnih delih ter naj zato država in banovina za že prevzeta javna dela priznata povračilo nastalih višjih izdatkov delodajalcem iz naslova povečanja mezd.

II. Da je skrajni čas za vspostavitev banovine Slovenije tudi z vidika socialnih interesov slovenskega delavstva, ker le dokončna preureditev države more normalizirati razmere, pred vsem, kar se tiče delavske socialne zaščite, decentralizacije socialnega zavarovanja in ureditve odnošajev med posameznimi stanovni naroda na način, ki zagotavlja delavskemu stanu take ekstenzivne pogoje, da bo mogel brez bojazni za sebe in svojo družino gledati v bodočnost.

III. Da so določila čl. 74., 86. in 94. Uredbe o preskrbovanju brezposelnih delavcev v veliko škodo zlasti stavbinskim delavcem ter napravijo iluzoren celoten značaj te v ostalem moderni socialni zakonodaji ustrežajoče Uredbe. Zato zahtevamo, da se navedeni členi razveljavijo in sezonski delavci izenačijo z drugimi.

IV. Da se Javne borze dela demokratizirajo in iz njih izrinejo ostanki okostenelega birokratizma in delavstvu da možnost kontrole tudi nad njihovim administrativnim poslovanjem, ter po socialnih vidikih načrtno organizira zaposlitev pri javnih delih.

V. S strogo kontrolo cen naj se prepreči vsaka spekulacija in nadalnje naraščanje cen ter družinam vpoklicanim sezonskih delavcev brezpogojno zagotovi ekstenzivni obstanek na način, ki jim bo dal dovolj moralne moči, da tudi z orožjem v roki stojijo na braniku svoje domovine, države in kraljevskega doma.

Stanje kliringov

Stanje naših kliringov kaže za dan 29. pr. m. v primeri s stanjem od 22. pr. m. sledenče sprejembe:

Aktivni kliringi: Naša klirinška terjatev proti Nemčiji se je znižala za 8,4 na 153,6 milij. din. Povečala pa se je naša terjatev proti češko-moravskemu protektoratu za 5,8 milij. na 81,5 milij. Kč. Povečala se je tudi naša terjatev v kliringu s Francijo za 1,7 milij. fr. Saldo v bolgarskem kliringu se je nekoliko znižal in znaša sedaj 1,3 milij. din.

Pasivni kliringi: Med pasivnimi kliringi je največja sprememba v italijanskem kliringu. Naš klirinški dolg proti Italiji se je zmanjšal za 10,3 milij. na 34,9 milij. din. Znatno se je znižal tudi naš dolg v kliringu z Madžarsko, in sicer od 25,4 na 18,8 milij. din. Zvišal se je saldo našega dolga v kliringu z Romunijo za 0,7 na 15,6 milij. din, malenkostno se je zvišal tudi naš dolg v slovaškem kliringu, ki znaša sedaj 2,8 milij. Kč.

Rudarska in topilniška proizvodnja v januarju

Po statističnih podatkih je znašala naša rudarska proizvodnja v januarju (v oklepajih podatki za januar 1939) v tonah:

črni premog 37.118 (36.949), rjavi premog 428.518 (363.048), lignit 128.735 (11.975), železna ruda 11.122 (37.546), kromova ruda 3.237 (2.365),

boksit 9.332 (20.937), pirit 1.619 (11.312), bakrene rude 73.288 (83.336), svinčenocinkove rude 72.656 (68.098), svinčni koncentrat 7.262 (7.963), cinkov koncentrat 4.467 (5.745), nafta 98 (134).

Topilniška proizvodnja pa je znašala (v oklepajih podatki za januar 1939) v tonah:

železo 4.774 (5.119), baker 4.497 (3.766), svinec 1.117 (612), cink 444 (426), zlato 160 kg (57,2 kg), srebro 580 kg (44,16 kg).

Kot vidimo je proti januarju lanskega leta prav znatno narasla proizvodnja rjavega premoga, kar je seveda posledica sedanje izvozne konjunktura tega predmeta.

Kontingenti za kavo bodo določeni po količini

Ko so nastale težave pri uvozu kave, so bili podvzeti ukrepi zaradi reguliranja uvoza tega blaga. To je bilo izvršeno na ta način, da se dovoli le uvoz gotovih kontingentov, ki so bili določeni po vrednosti.

Sedaj pa je način glede reguliranja uvoza kave spremenjen, in sicer na ta način, da kontingenti kave ne bodo določeni več po vrednosti, ampak po količini. Na ta način bo mogoče uvoziti večjo količino kot pa je to bilo do sedaj. Kontingenti bodo določeni na podlagi 5 do 80% v primeri z uvoženimi količinami iz preteklega leta po posebnih lestvicah. Pri določevanju te lestvice je bilo upoštevano, da pridejo tudi manjši trgovci do kontingentov.

Betonske cevi Kameninaste cevi

ima veliko zalogo

Jos. Cihlar, podjetje cemetnih izdelkov Ljubljana, Tyrševa cesta 69.

Seja lesnega odseka Zveze industrijev. Pri Zvezi industrijev za dravsko banovino se je vršila dne 1. marca t. l. plenarna seja lesnega odseka. Sprito važnih predmetov, ki so bili na dnevnem redu, je bila udeležba na tej seji zelo obilna. Glavni predmet razprave je bilo vprašanje sorazmerne udeležbe lesne industrije na javnih dobavah. V zvezi s tem se je razpravljalo tudi o težavah, na katere zadeva izvoz našega lesa v inozemstvo. Končno je bilo podano tudi poročilo o nedavnem zasedanju nemško-jugoslovenskega odbora za gozdno in lesno gospodarstvo.

Kmetijska literatura. O knjižnici Arčona E.: »Kako gojimo breskve po sodobnih navodilih?« je najmerodajnejši slovenski sadjarski strokovnjak, g. prof. Josip Priol, ravnatelj Ban. vinarne in sadjarske šole v Mariboru zapisal sledečo oceno:

»Knjižica je pisana nad vse poljudno, brez nepotrebnih teoretičnih navlake in bo odlična kašipota za gojitelje breskev — to in onstran meje. Ponosen sem na svojega bivšega učenca g. Arčona, ki se je po dokončani Vinarski in sadjarski šoli izpolnjeval marljivo v teoriji in praksi in je obogatil našo sadjarsko književnost s to lepo publikacijo, za katero mu bodo naši sadjarji gotovo zelo hvaležni.«

Knjižico dobite v vsaki knjigarni (tudi na Primorskem) za 6 din. Kupite jo čimprej, ker vam bo v korist!

Pred zvišanjem carin. Kot poročajo, pripravljajo pri nas povišanje carinskega azija. Carina je pri nas določena v zlatih dinarjih, na to carino pa se prišteva azija, ki je svojčas nekako odgovarjal razmerju med vrednostjo zaloge do papirnatega dinarja. Ker pa se je sedaj zlato podražilo in tudi uvedeno more obračunavati zlate podlage Narodne banke, je dalo to povod za nameravano zvišanje azija, ki naj bi bil povišan v razmerju podražitve zlata na našem trgu. Za povišanje azija bo seveda glavni vzrok želja povišanja državnih dohodkov. Povišanje carin bo spreminjalo podražitev uvoženega blaga, zato smo mnenja, da povišanje cen ne bi smelo biti linearno, od povišanja bi morali biti izvzeti predmeti, ki predstavljajo potrebščine dnevnega življenja. Nemiselno je, da bi država na eni strani vodila borbo proti draginjam, na drugi strani pa bi sama s povečevanjem carin ali pa drugih davštin na blago pospeševala dvigovanje cen.

Mlinska industrija zahteva, da bo moka izvzeta od kontrole cen. Organizacija mlinske industrije zahteva, naj se spremeni določbe uredbe o kontroli cen, ki se nanašajo na moko. To zahteva mlinska industrija iz razloga, ker se pri izdaji uredbe ni upoštevalo činitelejev, kateri vplivajo na ceno moke. Organizacija mlinske industrije smatra, da kontrola cene moke ni ne upravičena in tudi ne more biti učinkovita, če ostane pšenica, ki je osnovna surovina na katero odpade največji del stroškov v mlinski industriji, izven kontrole. Zaradi tega zahtevajo, da se bodisi kontrola cen moke ukine ali pa da se uvede kontrola cen tudi za pšenico. Razlogi, ki zveza mlinske industrije z njimi utemeljuje svoj zahteve, so brez dvoma upoštevani vredni. Je pomankljivost naše uredbe o kontroli cen, da ni sistematična in ne obsega vseh predmetov, čijih cene so druga od druge odvisne. To pa je gotovo primer pri ceni žita in ceni moke. Seveda ima pri nas država, v čijih rokah se nahaja izvoz žita in možnost, da regulira naš žitni trg v pogledu cen, zaradi česar more posebna kontrola odpasti. Pripominjamo, da je od kontrole cen izvzeta ničlarica.

Likvidacije tvrdk. V likvidacijo so stopile sledeče tvrdke: »Kanada«, uvoz in izvoz sadja, družba z o. z., likvidator Palouc Maks, Maribor, Tyrševa cesta 24, rok za prijavo terjatev je do 31. marca t. l. Meinel & Herold, zaloga glasbil d. z. o. z., Maribor, likvidator Golc Franjo. »S. Rebol & drug, družba z o. z. Ljubljana, likvidator Stašo Rebolj, Ljubljana, Miklošičeva 18. Rok za prijavo terjatev je tri mesece. »Gospodarsko društvo, r. z. z. o. z. v Mariboru v likvidaciji, Podbrežje pri Mariboru poziva svoje upnike, da prigrisajo terjatve v zakonitem roku.

Ljubljanski velesejem bo letos od 1. do 10. junija. Pokroviteljstvo je blagovolil prevzeti Nj. Vel. kralj Peter II. G. trgovinski minister je priznal tej prireditvi čisto gospodarski značaj, uprava za zaščito industrijske svojine pa novim še nepatentiranim izumom, pravico prvenstva od dneva, ko bodo na tem velesejmu razstavljeni. Devizna direkcija Narodne banke je odredila, da se morejo plačila v inozemstvo za blago, prodano na velesejmu, opraviti na osnovi potrdila velesejske uprave. Če je blago iz neklirinških držav, se bo plačilo izvršilo v svobodnih devizah. Doslej je odobrena nižnja vozna za posetnike velesejskega v Jugoslaviji, Bolgariji in Turčiji (azijske proge) 50%, v Italiji 30%. V češko-moravskem protektoratu, Franciji, Grčiji, Švici in Turčiji (evropske proge) 25%. V morski plovi: na parnikih Zetske plovidbe 50%, na parnikih Jadranske in Dubrovačke plovidbe velja popust »razreda za razrede (II. za I., III. za II.)« v donavski plovi pa 25%. V gori omenjenih državah se plača za prevoz razstavnega blaga v Ljubljano polna tarifa, po velesejmu pa se vrača blago brezplačno. Udeležbo na velesejmu je prijavilo že veliko število domačih, pa tudi odziv inozemskih tvrdk je zadovoljiv.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

naznanja izid žrebanja z dne 4. marca

V. razreda 39. kola:

200.000 din št.	27690
100.000 din št.	91402
80.000 din št.	33235
50.000 din št.	9374
40.000 din št.	61639
24.000 din št.	1089
20.000 din št.	8716, 69791
16.000 din št.	48437, 84662
12.000 din št.	3065, 6097, 54046
10.000 din št.	13373, 24430, 29303, 29919, 32540, 37533, 55007, 69015, 70677, 89444, 90272
8000 din št.	4526, 16664, 34680, 42290, 45723, 56020, 61105, 91301
6000 din št.	18904, 26244, 37368, 55553, 56156, 61535, 63204, 63302, 77936, 92863
5000 din št.	5242, 30669, 42314, 43324, 48784, 52980, 55380, 59627, 78891, 98191
4000 din št.	3780, 5137, 6886, 7029, 9099, 19997, 21726, 24437, 26152, 27816, 29128, 34220, 35586, 46925, 52395, 55707, 56183, 56798, 60288, 61908, 68998, 67016, 78510, 79016, 79137, 79862, 83986, 90059, 91050, 94702

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo v torek, dne 5. marca. Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »VRELEC SREČE«, lahko denar takoj dvignejo.

Borze

Dne 4. marca.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Na zagrebški borzi je znašal devizni promet 408 milij. din, na belgrajski pa 9,5 milij. din. Promet v efektih je znašal na belgrajski borzi 1,630.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:	
London 1 funt	173.60—176.80
Pariz 100 frankov	98.10—100.40
New York 100 dol.	4425.—4485.—
Zeneva 100 frankov	995.—1005.—
Amsterdam 100 gold.	2349.70—2387.70
Bruselj 100 frankov	748.25—760.25

Ljubljana — Svobodno tržišče:	
London 1 funt	214.45—217.65
Pariz 100 frankov	121.24—123.54
New York 100 dol.	5480.—5520.—
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 frankov	2902.03—2940.03
Bruselj 100 frankov	924.12—936.12

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — Zasebni kliring:

Grški boni 31.75 bl.

Belgrad — Zasebni kliring:

Grški boni 31.15—31.85.

Curih, Belgrad 10, Pariz 9.92, London 17.51, New York 44.6, Bruselj 75.40, Milan 22.52, Amsterdam 236.90, Berlin 178.75, Stockholm 106.25, Oslo 101.325, Kopenhagen 86.10, Sofija 550 ponudba, Budimpešta 79.5 pon., Atene 3.30 pon., Carigrad 3.55 pon., Bukarešta 3.40 pon., Helsingfors 7.00 nom., Buenos Aires 104.5.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 429—431

v Zagrebu 428 denar

v Belgradu 431—433

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 98 do 100, agrarji 51—53, volna škoda promptna 429 do 431, begl. obv. 77.50—78.50, dalm. agrarji 71.25 do 72.25, 8% Bler. pos. 98—99, 7% Bler. pos. 90 do 91, 7% pos. DHB 100—101, 7% stab. pos. 97 do 98. — Delnice: Narodna banka 7600—7900, Trboveljska 240—250.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 98 den., volna škoda promptna 428 den., žumske 67—70, dalm. agrarji 69 den., 4% sev. agrarji 51.50 bl., 8% Bler. pos. 98 den., 7% Bler. pos. 89.50—90, 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 95 den. — Delnice: Priv. agrarna banka 200—202 (200), Trboveljska 244—245, Sladk. tov. Osijek 170—180, Isis 32 den.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 53.25 den., volna škoda promptna 431—433 (432—432.50), begl. obveznice 77.50—78, dalm. agrarji 71.50 do 71.75 (71.25), 8% Bler. pos. 98.50 den., 7% Bler. pos. 90 (90—90.50), 7% pos. DHB 101 den., 7% stab. pos. 97.50—98.50 (98). — Delnice: Narodna banka 7800 bl., Priv. agrarna banka 207.50—210.

Razpis

St. 428/40.

Občina Sv. Andraž v Slovenskih goricah, okraj Ptuj, razpisuje pragmatično mesto OBCINSKEGA TAJNIKA.

Šolska izobrazba: 4 razredi srednje šole ali njeje enake strokovne šole.

Pravilno opremljene in kolkovane prošnje z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbenih je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Občina Sv. Andraž v Slov. gor., 1. marca 1940.

Izid žrebanja

efektne loterije poštnih nameščenec v Celju

Avto 28.215, spalnica 6490, motorno kolo 15.928, klavirska harmonika 29.421, šivalni stroj 7995, kuhinjska oprema 15323, sadni mlin 18833, moško kolo: 13.753, 27.526, 29.315, 5042, 1090, 11.829; žensko kolo: 7128, 17.603, 9844, 12.777, 6766, 7256; zlato uro 1644.

497, 522, 814 823, 948, 1150, 1193, 1397, 1880, 5693, 2112, 2185, 2215, 2410, 2455, 2536, 2791, 2844, 2941, 3227, 3461, 3637, 3723, 3768, 3827, 3867, 3992, 4079, 4229, 4175, 4320, 4413, 4549, 4620, 4786, 4831, 4919, 5021, 5058, 5381, 5563, 5567, 5628, 5683, 5713, 6117, 6138, 6371, 6422, 6548, 6623, 6773, 7097, 7541, 7545, 7548, 7658, 7738, 7808, 7954, 8051, 8189, 8198, 8233, 8581, 8735, 8756, 8893, 9033, 9035, 9063, 9196, 9304, 9355, 9374, 9470, 9801, 9916, 10201, 10485, 10487, 10755, 10900, 10903, 11120, 11129, 11385, 11522,

11588, 11682, 11728, 11782, 12220, 12507, 12788, 12817, 12956, 13419, 13577, 13633, 14116, 14623, 14793, 15015, 15060, 15079, 15357, 15605, 15649, 15702, 15770, 15793, 15917, 16002, 16070, 16682, 16871, 16916, 17177, 17274, 17364, 17452, 17501, 17640, 18337, 18527, 18591, 18864, 19145, 19403, 19478, 19522, 20253, 20357, 20406, 20625, 20811, 20909, 20994, 21112, 21292, 21384, 21432, 21456, 21845,

Mladina je bodočnost naroda

To je dokazala veličastna mladinska akademija
ZFO in ZDK v Unionu v Ljubljani

Ljubljana, 4. marca.

ZFO in ZDK sta zadnji dve leti vedno v marcu priredili lepe akademije članov in članic. Letos pa je nekako za uvod bila v nedeljo prva mladinska akademija, ki je bila prirejena tudi s sodelovanjem Slovenske dijaške zveze.

Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička, prireditev pa je vse gledalce zadovoljila in prepričala, da ni lepšega, kakor mladina, ki kaže uspehe svojega dela in napora. Sicer vseh, ki so sodelovali pri akademiji, ni bilo videti na odru, zlasti ne tistih, ki so vodili težko in dolgotrajno pripravljeno delo in so mladino s potrpežljivostjo naučili izvajati vse tako pester točke sporeda. Med temi moramo omeniti posebej načelnika ZFO Iva Kermavnerja, tehničnega vodjo mladine prof. Marjana Dobovška, g. Jožeta Hvala, prof. Zupana iz Celja, telovadnega učitelja ZFO g. Boha, načelnika ZDK Marijo Pregelj in gđ. Daro Kocijan, ki so prevzeli na svoja ramena izvedbo mladinske akademije in žrtvovali za dveurni nastop v unisoni dvorani neštete dni in večerov. Mislimo, da je veliki uspeh, ki ga je doživela mladinska akademija, zanje najlepša zahvala in priznanje.

Med številnimi odličniki, ki so v ljubljani do mladine in do naših organizacij prihiteli gledat naše najmlajše, moramo posebej omeniti g. bana dr. Marka Natlačenca, knezoškofa dr. Gregorija Rožmana, rektorja ljubljanske univerze dr. Matija Slaviča, prof. insp. Silca Kranjca, ki je zastopal mestno občino, dr. Lovra Sušnika, načelnika prosv. oddelka, Bogomila Remca za Katol. akad. staršinstvo in druge.

Uspehi nastopi

Akademija se je začela z državno himno, ki jo je zaigrala godba »Slog« in katero je vsa dvorana poslušala stoje. Zatem je bila zanimiva zborna recitacija »Izpoved naše mladine«. Glasbo so ta točko je napisal g. H. Svetel, izvajali pa so recitacijo člani in članice SDZ. Deklamacijo so recitali tako posamezniki kakor tudi pari, tem pa sta odgovarjala moški in ženski zbor. Poudarek pri tej recitaciji ni bil na dramatičnosti, ampak na jasnem in razločnem izgovarjanju učinkovitega besedila, ki je v globokih mislih na kratko pokazalo program naših fantov in deklet: Bog, domovina, delo. Brez dvoma najbolj uspešna točka pa je bil nastop drobiža: prvošolcev iz škofovih zavodov v St. Vidu, ki so prihiteli na oder kot mornarji, krepko pozdravili z Bog živi, nato pa kakor pravi mornarji pokazali delo na morju. Plezali so po jamborih, streljali, veslali in pokazali pri tem tako dovršeno strumnost, da se ni nihče čutil, da so vse te živahne vaje izvajali na naprev: Mi smo junaki korenjaki. Ko so »junaki korenjaki« z lepim pozdravom na desno odhiteli z odra, jih je pozdravil tako navdušen aplavz, da je bilo mlade mornarje za zaveso skoraj strah. Dvorana je bila kar malce užaljena, ker se niso zopet pokazali in ponovili vaje. Podmladek ZFO na realni gimnaziji v Celju je zatem nastopil z gimnastično vajo, ki je imela v sebi tudi že vrhunsko prvine. Močni 15—17 letni fantje so pokazali sodobno in smotno gimnastiko, ki predela celo telo. Gojenke DK Sv. Peter v Ljubljani so kljub svoji mladosti, saj so bile to same niti ne 10-letne deklice, z zlatimi kolesi učinkovito izvedle prirečen prizor »Delajmo zlata kolesa«. Simbolična vaja »Doberdob« je v svoji novi priredbi mnogo pridobila. Na mestu je posebno uvodna recitacija. Vajo so dijaki SZ izpeljali nadvse precizno. Točko: bradla kot zapreke so posrečeno pokazali mladi FO Sv. Peter, Ježica, St. Vid, doživeli pa bi še večji uspeh, če bi se delj časa vadili. Nadvse učinkovito točko »Naprej zastava Slavec« z vencom zastav, ki so simbolizirale, kako smo strnjeni okrog našega državnega simbola — države zastave, so dijaki škofovih zavodov izvedli s takim elanom, da so po pravici doživeli priznanje, kakor mladi mornarji.

Naloge mladinske vzgoje

Na oder je stopil predsednik ZFO, dr. Žitko, ki je v kratkem govoru povedal sledeče tehtne misli:

ZFO je poleg tradicionalne pomladanske razprazentativne akademije, ki bo prihodnje nedelje ob 8 zvečer v tej dvorani, vpeljala letos prvič še posebno mladinsko akademijo za svoj naraščaj. Sodelujejo seveda tudi Dekliski krožki in Slov. dijaške zveze. S to akademijo hoče Zveza na zunaj poudariti, kako velik pomen daje delu svojega naraščaja. Živimo v zelo negotovih časih. Ne vemo, kaj bo jutri. Toda nekaj imamo, s čimur moremo že danes računati. Če je mladina vzgojena dobro, če je

polna idealizma, resne gorečnosti in poštvalnosti, potem lahko mirno zremo prihodnosti v oči. Taka mladina je jamstvo za življenjsko moč in silo naroda.

Skrb za mladino je posebno potrebna, ker jo brezboštvo in prevratni komunistični nauki zasledujejo od njenih prvih korakov v življenje. Poleg trdne vere je potrebna mladini še dobra družina. To naj najde v naših družinah.

Nevarnost je tudi, da se mladina uda nekemu indiferentizmu, brezbriznosti, sebičnosti, lenobi. Mladina pa mora biti veta in poštvalna za ideale ter mora biti polna idealizma.

Prvi in najvišje ideal je Bog. Velik del današnje človeške družbe je že brez vsakega krščanskega duha. Kam pride človeštvo brez krščanskega duha, doživljamo in beremo vsak dan. Če hočemo obvarovati svoj narod tega propada, moramo mladino vzgojiti v načelne in odločne kristjane.

Prav danes obhajamo obletnico klananja papeža Pija XII., Kristusovega namestnika na zemlji, nosilca Kristusovega nauka, najtrdnjše duhovne opore vsega človeštva. Mladina, ki nastopa in ki je tukaj zbrana, Mu izraža svojo sinovsko vdanost in neomajno zvestobo.

Mladina mora biti vzgojena za delo v družbi, za socialno delo. Ne lasina korist, marveč korist skupnosti, korist bližnjega, to mora biti vodilno načelo krščanske mladine. Kristjani moramo aktivno delati, da se popravijo in odstranijo socialne krivice.

Posebno važna pa je danes narodna, državna zavest mladine. Država sestoji iz posameznikov; kakršna je zavest posameznikov, tak je duh, taka je življenjska sila države. Zelo odgovorna naloga vseh mladinskih vzgojiteljev je, da vzgojijo v mladini ljubezen in zvestobo narodu in državi iz notranjega prepričanja. Ponosni smo, da so mladinske vrste, ki se zbirajo pod našimi prapori, vedno — v dobrih in hudih časih — bile prežete z resnično ljubeznijo in neomajno zvestobo narodu in naši jugoslovanski državi.

Da bo mogla vse te naloge uspešno izvršiti, mora biti mladina telesno zdrava in odurna, pa tudi odločna in disciplinirana. Za to je potrebna smotrna telesna vzgoja in urejeno športno udejstvovanje. ZFO nudi mladini na tem polju, kar je danes najsodobnejšega. Njeni uspehi se odlikujejo po širokih množicah, ki jih zajema v telesnovzgojnem delu in po višini sposobnosti, ki jo dosegajo številni njeni člani.

Zdrava in močna mladina, polna idealizma in poštvalnosti, prežeta ljubezni in zvestobe do svoje domovine, ki je pripravljena dati in žrtvovati svoje delo, svoje sile in tudi svoje življenje, je najboljša in najmočnejše jamstvo za naše narodne in državne meje, največje jamstvo za našo nezlomljivo voljo, da ostanemo svobodni v močni Jugoslaviji pod vodstvom našega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II.

Gledalci so z navdušenjem pozdravili lepe besede, ki jih je spregovoril državi in njenemu vladarju kralju Petru II.

Sledil je kratek odmor, na kar je po dvorani zadonela lepa fantovska himna, ki so jo vsi po-

Častniki opazujejo nebo zaradi morebitnega bližnjaja sovražnega letala, da bi s signali opozorili protiletalsko topništvo

zdravili z navdušenjem. Pomladek ZDK na II. realni gimnaziji v Ljubljani je pokazal zanimivo rajanje s trakovi. Mladi deklice so z rajanjem prepletale trakove, tako da je sedaj nastala iz trakov pajkova mreža, nato zopet pletena kita ter so med rajanjem zopet vse razpletle. Zela so zasluženo priznanje. Mladi FO Ljubljana-mesto so s svojimi igrami, ki so bile na oko precej akrobatske, napravili obilo zabave in veselja. »Petelinji boj s svečami«, ki se je končal neodločeno, pa že spominja na belokrajinski narodni ples. Vaje z medličinsko žogo, ki jih je izpeljal pomladek ZDK na II. realni gimnaziji, so pokazale, da take vaje niso le učinkovite za zdravje, ampak tudi za oko, če so le dobro sestavljene in dobro podane. Krep-

ki fantje, mladi FO Ljubljana-Trnovo, so se lotili konja kot zapreke in pokazali mnogo lepih in težkih skokov. Ugajali so zlasti razni prevrati. Pomladek ZFO na klasični gimnaziji v Ljubljani se je lepo odrezal s težko vajo šestorice, ki je zopet pokazala odlično gimnastično vajo. Pomladek ZFO na realni gimnaziji v Celju je izpeljal simbolično vajo »Ave Marija«, ki je bila posebno učinkovita zaradi prelivanja barv in ki je bila brezhibno izvedena. Za zaključek je pomladek ZDK na II. realni gimnaziji v Ljubljani nastopil s slovanskimi narodnimi plesi, pri čemer so dekleta nastopila v slovenskih, hrvatskih, srbskih, poljskih in čeških narodnih nošah. Vsem je bilo žal, da je sporeda konec, čeprav je bila ura že ena.

Akademija je v celoti sijajno uspešla in pokazala, kako se naše organizacije trudijo, da pri svojih članih ne vzgajajo samo telesa, ampak tudi duha. Hkrati je mladinska akademija dokazala, da si je telovadba izbrala novo smer, ki je mnogo bolj primerna današnjemu času. Vsekakor je nastop mladine zadnjo nedeljo pokazal, da bo treba vsako leto dati priložnost tudi našim najmlajšim, da pokažejo, kaj so se naučili pod okrijem naših organizacij.

20 letnica vladanja admirala Horthyja

Kakor kak kralj

Ogrska je kraljevina. To je zapisano v njeni ustavi in na pisanih obrazcih ministrstev in tega se otroci v šolah tudi učijo. Ogrska je 20 let kraljevina, od takrat, ko se je nehala segedinska sovjetska vlada zloglasnega Bala Khuna. V ogrskem parlamentu sta dve veliki stranki: eni se mudi, da bi dobila brzo vladarja (monarha), druga ima pa še čas in pravi, da je zdaj kar lepo na Ogrskem. Kot državni upravitelj je na čelu vlade »začasni« zastopnik kralja, admiral Nikolaj Horthy pl. Nagybanya, bivši adjutant cesarja Franca Jožefa in vrhovni poveljnik bivše avstro-ogrske mornarice, dokler, tako prvi zakon, ne bo izvoljen kak kralj...

V teh 20 letih se je oblast državnega upravnika zmeraj bolj množila. Zdaj je že skoraj ko »kak kralj« on more razpustiti državno zbornico in razpisati nove volitve; zdaj ima celo pravico, da sme predlagati tri ogrske državljane, izmed katerih more parlament po njegovi smrti izbrati njegovega naslednika. Admiral Horthy je že star mož, zdaj mu je 73 let in treba bi misliti na naslednika. Ali bo kak kralj? Kandidatov je zadosti, vendar ta zadeva ni enojna. Pa je razen Habsburžanov še več drugih kandidatov, med njimi Horthyjev sin. Mimogrede so celo resno imenovali angleškega časopisnega kralja lorda Rothermera, ki se je pred 15 leti nekoč zavzel za ogrski revizionizem...

Tisoč anekdot kroži o njem...

Brez dvoma je Horthy, ki je po veri kalvinec, a ima ženo katoličanko, najbolj popularen človek na Ogrskem. In ker je njegova politika zmerna in jako opreznost, je v javnosti še bolj priljubljen. Ima čudovito življenjsko pot za seboj, ki je prepelna slučajev in prihod in ki ga zato nazivajo »človeka s tisoč anekdotami«.

Ze v začetku svojih javnih poti se je zgodil izreden slučaj: če bi ne bil nenadoma umrl njegov starejši brat, fregatni kapitan, bi ne bil mladi Horthy, ein starejši plemiške rodbine z dežele, nikoli

šel k mornarici. »Po bratu sem podedoval kapitansko uniformo, ki ni bila narejena«, je sam pripovedoval. A pri mornarici je brzo napredoval in to napredovanje je bilo samo enkrat prekinjeno z najvišjo grajo: Horthy, ki gladko govori šest jezikov, je nekoč na mednarodni paradi v Carigradu vodil inozemske goste po svoji ladji in jim je vse pojasnjeval po ogrsko, angleško, francosko, nemško, italijansko in erbohrvasko. Nato je prišel diplomatski spor, ker je bil užaljen edini gošč, ki Horthy ni z njim v lastnem jeziku govoril, in to je bil ruski mornariški pribočnik... Leta 1910 je izstopil iz mornarice in je šel na Dunaj, kjer je postal v Schönbrunnu adjutant starega cesarja. A ko je izbruhnila svetovna vojna, se je vrnil k brodogradu. Postal je poveljnik ogrske flote, leta 1917, se je hrabro bojeval v bitki proti Italiji, nato je bil imenovan za podadmirala in posrečilo se mu je obvladati mornariško preukucijo. Ko je izpolnil 50. leto, je postal vrhovni poveljnik avstro-ogrskega brodogradu.

Nato je prišlo razsulo države, Habsburžani so odšli, nastala je revolucija na Ogrskem, nato protirevolucija, državljanska vojna... in marca 1920: narodna skupščina je izvolila admirala, ki je na čelu svojih čet vkorakal v Budimpešto, za državnega upravnika, dokler se ne bo razčistilo vprašanje o kralju...

Se zdaj ni razčističeno... Leta 1921 je odstopil cesar Karol tvegal državni udar, jako nepremišljen, politično narobe udar, ki ga je Horthy odbil. Odtlej je to vprašanje odprto. Nihče na Ogrskem pa ne zdvaža o tem, da siloviti državni upravitelj prav tako vrši svoje dolžnosti ko kak kralj, mimo tega pa bi s kraljem nastale še zunanje politične težkocje. Zatorej obstoja provizorij še dalje, in bo ostal vsaj še dotlej, dokler se »začasni« državni upravitelj imenuje — admiral pl. Horthy.

Iz banovinske službe

Imenovana sta: Inž. Peter Dimitrijevič za banovinskega uradniškega pripravnika za VIII. položajno skupino pri banski upravi v Ljubljani, Valerija Golar pa za uradniško pripravnico za X. položajno skupino pri Higienem zavodu v Ljubljani.

Premeščeni so: Marija Eiselt, banovinska uradnica IX. položajne skupine pri okrajnem načelstvu v Mariboru k banski upravi v Ljubljani; Ivan Novak, banovinski cestni nadzornik-zvaničnik od okrajnega cestnega odbora v Metliki k okrajnemu cestnemu odboru v Brežicah; Lavoslav Levstik, banovinski uradniški pripravnik pri okrajnem cestnem odboru v Brežicah k okrajnemu cestnemu odboru v Laškem; Albert Kodrič, banovinski tehnik pri okrajnem cestnem odboru v Laškem k okrajnemu cestnemu odboru v Litiji.

Napredovali so: Franciška Antišević-Satošek za obrtno učiteljico IX. položajne skupine pri državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani; Konrad Rozman za policijskega stražnika II. razreda zvančnika II. skupine v Mariboru; policijski stražniki pripravniki pri upravi policije v Ljubljani Karel Kisel, Alojzij Peteh, Josip Vidic, Stanko Ukmar, Franc Sušteršič, Matija Jurajevič in Ivan Rešek so napredovali za policijske stražnike III. razreda v III. položajni skupini zvančnikov na dosedanjem mestu.

Upokojeni so: Just Udovič, Ivan Reven in Ivan Udovič, policijski stražniki I. razreda I. položajne skupine pri upravi policije v Ljubljani.

Odpuščen je iz državne službe Anton Pliberšek, policijski stražnik pripravnik pri predstojništvu mestne policije v Mariboru.

Boguslav Kuczynski:

Beo iz Varšave

31

Čutil se je vsiljenca v tej družbi, kamor je slučajno padel. Tako kot strelca, toda onadva sta dala vsaj bencina. S tem bencinom bi lahko prišli prav na konec v Zalešćice. Na strelce se je kregal, z majorico se je sprl, kapitanico je odbil, smatral se je krivega v razmerju do Marte in ni bil niti trden v tem, če ga polkovnik trpi. Na nekem postajališču je prišel v pogovor z Marto.

»Premišljujem, s kako pravico se vozim v vašem avtomobilu. Moja nečakinja bi morala sicer govoriti s polkovnikom, ne vem pa, če je govorila.«

Marta se je nad tem začudila. »Dovolj je bilo, da sem vas povabila jaz. Saj smo vas vendar iskali, ko je polkovnik dobil avto.«

Zategadelj je bil Stachowiak pomirjen. Zdaj bi bilo treba samo še pridobiti za to polkovnico. Stachowiak je sedel k njej. Lahko je šlo. Ko je namreč začel govoriti o svojih univerzitetnih študijah, se je gospa polkovnikova sama oglasila.

»Že od početka sem premišljevala, odkod vas poznate. Seveda z univerze. Tedaj sem tudi jaz končala studije.«

Govorila sta dolgo časa. Wanda je molčala. V nekem odmoru je pripomnila:

»Gospa majorjeva se je pritožila nad vami.«

Stachowiak je ni niti pogledal. Čutil je, da je izbral najboljšo pot, ko je se spustil v pogovor z gospo polkovnikovo. Kmalu sta našla skupne znanke.

»Prosimo vas,« je rekla gospa polkovnikova, »dobro se spominjam, da smo nekoč, ko

sem bila na obisku pri šefu mojega moža, da smo se potem z avtom peljali k vam.«

Vse to je slišala Wanda ter majorica in njena mati. Stachowiak se je čutil, da stoji že trdnjeje. Govoril je mirno, tiho in ne o trenutnih zadevah. Kmalu je ta priprosti ton zavladal pri vseh v avtu. Vsi so se počutili svobodnejši. Šoferjevi hčerki sta se komaj premagovali, mati bi hotela parkat govoriti, pa ni imela poguma.

»Do Lucka homo že kako vzdržali,« je menil Stachowiak. Zdelo se mu je nekaj, da bo v Lucku dobil kakšne znanke in se jim bo pridružil.

Mesto ni bilo več daleč. Še enkrat so se ustavili, da so ohladili motor. Zavili so na stransko pot in se zopet ustavili.

»Tu bodo dame počakale,« je rekel polkovnik. Šlo je zato, da bi ne bili v mestu podnevi, ko je najbolj izpostavljen bombardiranju. Nekaj minut pozneje so polkovnik, šofer in Stachowiak sami vozili dalje. Samo počasi so se mogli pomikati, kajti cesta pred mestom je bila navaljena s skladi kamenja kot pripravami za eventualno obrambo pred sovražnikom. Morali so prevoziti ozki prostor med žičnimi ovirami in minami, po pesku in kamenju, s katerimi so našli luknje na cesti, ki so jih delale bombe z letal. Avtobus se je premataval, zibal in začel že hreščati, vendar so srečno prišli v mesto. Manjkale so tri šipe, izgubili je rezervno kolo in tablico ter blatniki so bili vsi pokvarjeni.

»Vse bomo popravili v Lucku,« je potolatil polkovnik šoferja.

»V Lucku,« je ganljivo pomislil Stachowiak. Vedno je mislil na ugodnosti meščanskega življenja, na obed, ki se dobi v meščanski restavraciji, na kavo v kavarni in najnovjši časopis. V teh mislih so prispeli do mesta. Policaj jim je pokazal smer na desno. Cesta se je nagnila po klancu navzdol. Tam na trgu so se

ustavili pri drugih avtomobilih. Počasi so zavozili pod drevesa. Takoj so dobili tudi klopčarja. Polkovnik in šofer sta se pogodila z njim za popravilo hladilnika in drugih poškodb. Stachowiak je čutil, da je pri tem nepotreben. Kupil je časopis v kiosku in začel brati. »Nikdar se ne bom mogel navaditi na podeželsko življenje,« je mislil pri tem sam pri sebi. Časnik je naravnost požiral. Bilo ga je samo nekaj strani. Nekdo mu je poklonil tudi cigareto. Neznani ljudje so mu nanosili vse polno novic. In te novice so bile slabe.

»Pojdimo v mesto,« je predlagal polkovnik. Hotel bi urediti nekaj važnih zadev. Rad bi poiskal svoje ministrstvo, ki ga je zapustil v Varšavi, nabavil si nekaj bencina, poiskal brata. Čez most so zavozili, ne da bi jih kdo ustavil. Mesto je bilo — kljub dnevu — zelo prometno.

»Moram se ga držati,« je menil Stachowiak, »sicer se v gneči izgubim.«

Komaj so stopili v prve ulice mesta, je polkovnik naletel na nekaj znanih častnikov. Govorili so pri avtomobilu. Stachowiak jih ni spustil izpred oči ter je stopil v trgovno. Kupil je dva para nogavic. Ene je skril v žep plašča, druga pa je držal v roki. Polkovnik je stal še vedno na starem mestu in govoril. Stachowiak je bil v vozi in se vsedel na klop ter se hitro prebujal. Stare nogavice je odvrnil na tla. Trakovi in čevlji so se mu utrvali. Bil je nervozen in do se mu tresle roke. Ni zavezal čevljev, ko je stopil iz voze in videl, da ni več polkovnika na cesti. Neki vojak, prav tako iz tehnične skupine, je stal na tistem mestu. Stachowiak je stopil k njemu.

»Ne vem, kje je polkovnik,« je rekel vojak. »Nisem pazil nanj.«

Stachowiak je mahnil z roko. Časnik je podložil v čevlje namesto plutovine in zavezal čevlje. V majhni židovski kramarji si je očistil obleko in čevlje, se umil in popil časo čaja.

Tako je bil videti spet kot človek, čeprav je že nekaj dni preživel na mučnem potovanju v istem oblaku. Začel je opazovati obraze ljudi, ki so hodili mimo njena. Ko je šel mimo banovinskega urada, je zvedel, da je polkovnikov brat obenem z vsem uradom premeščen na magistrat. »Aha, tukaj so tudi ministrstva,« je pomislil in je bil vesel, da je naletel nanje v Lucku. Začel je iskati svoj urad. Vprašati se v takem času in stanju ni upal nikogar. Naletel je na uredništvo tamkajšnjega časopisa. Pokazal je legitimacijo. Takoj so ga poslali v njegov urad. Toda v tej pisarni ni dobil nobenega znanega človeka. Tuji ljudje ga niso hoteli pustiti iz prve sohe. Začel je naštevati razna imena. Zvedel je, da so ti ljudje v Lucku, da pa bodo prišli v urad šele ob petih popoldne. Imel je tako še tri ure časa. Stopil je na ulico in se začel vrteti po mestu brez cilja in smeri. Srečal je dve prenapolnjeni restavraciji, polni dima, kajti vse sorte ljudi se je na-teplo vanje. Umazani in prepoteni. Žal mu je bilo, da ni vprašal one v uradu, kje se hranijo. Toda, da bi se vrnil, se mu ni zdelo vredno. Stopil je v restavracijo in izpil čaj. Spet je bil na ulici. Nikogar znanega. Ko je videl pred seboj pošto, je stopil vanjo in vprašal za telefon. Uradnik je nejevoljno nekaj zamrmral in rekel:

»Seveda. Deluje.«

»Ali bi mogel telefonirati na magistrat?« je vprašal Stachowiak in mislil na polkovnikovega brata.

»Zakaj? Ali ne morete sami stopiti tja.«

»Ali bi lahko dobil zvezo z Varšavo?«

Hipno mu je ta misel planila v glavo. Marija je morda že v Varšavi in čaka na poročilo o njem.

Uradnik ni odgovoril. Začel je še bolj opravljati svoj posel. Stachowiak je čakal, nekaj minut in potem zopet ponovil vprašanje o Varšavi.

Drobne novice

Koledar

Torek, 5. marca: Janez Jožef od Križa, spoznavalec.

Sreda, 6. marca: Perpetua in Felicita, mučenici.

Novi grobovi

† V Ribnici na Dolenjskem je v nedeljo mirno v Gospodu zaspal gospod Matevž Smalc, vrvar in posestnik. Dočkal je prav lepo starost. Po vsej Dolenjski je bil prav dobro znan in spoštovan od vseh, ki so ga poznali. Vzgojil je štiri otroke, med njimi dr. Mateja, upokojenega glavnega tajnika ljubljanskega vseučilišča, in Leopolda, sodnika v Ljubljani. Pogreb blagega pokojnika bo danes popoldne ob pol petih iz hiše žalosti na farno pokopališče v Hrovači. Naj mu sveti večna luč! Zalujoci naše globoko sožalje!

† V Ljubljani je umrla ga. Jerica Masle, vdova po železniškem čuvaju. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Rožna ulica 17, na pokopališču k Sv. Križu. Blag ji spomin! Zalujoci naše iskreno sožalje!

† Pri Sv. Juriju v Slovenskih gorah je umrla gd. Glazla Kranjc. Pokopali jo bodo danes ob 3 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujoci materi in bratu naše sožalje!

Artin

sredstvo za prečiščevanje pri slabi prebavi
2 kom. Din 1.50, 12 kom. Din 8.—, 60 kom. Din 27.—
Reg. S. br. 31868/38.

— Slovenski šoferji so zborovali. Preteklo nedeljo je imela Zveza šoferjev dravske banovine v Ljubljani svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik Anton Plantan. Tajnik Rudolf Malahovski je poročal, da se je v osemnajstih letih svojega obdobja Zveza šoferjev povzpela na zavidično višino s svojim delovanjem, kljub temu, da je navezana zgolj na podporo svojih članov, ki jih je 110. Položaj poklicnega šoferja je danes težaven, ker se število šoferjev silno množi. Gleda omejitve uporabe tekočih goriv in prometa z motornimi vozili je Zveza storila na merodajnih mestih vse potrebno, da se zaščiti in obvaruje neurečih šoferski etan. Blagajnik Franc Cerar je poročal, da je stanje blagajne zadovoljivo. Določena je posebna vsota 130 tisoč dinarjev kot prvi obrok za dom šoferjev v Ljubljani, za katerega je že kupljena parcela v Šiški. Pri volitvah je bil izvoljen skoraj ves etari odbor z Antonom Plantanom na čelu. Zivahna razprava se je razvila glede posmrtnin. Sklenjeno je bilo, da znaša posmrtnina do desetih let članstva 1000 din, do dvajsetih let 2000 dinarjev, nad dvajset let pa 3000 dinarjev. Občni zbor je potekel v lepem soglasju in v tovariškem sodelovanju vseh članov.

— V mornarico bo sprejeli 16 inženirjev raznih strok in 12 absolventov strokovne srednje tehnične šole. Prošnje je vložiti najkasneje do 15. t. m. v štabu mornarice v Zemunu. — Dalje bo sprejetih večje število gojenecov v inženirsko — topniško — I. pehotno in v II. pehotno podčastniško šolo. Sprejemni pogoji so razvidni iz Službenega vojnega lista št. 7, str. 559—580, ki je interesantom na vpogled pri pristojnem vojnem okrožju in na vseh orožniških postajah.

— Iz Legije koroskih borcev. V nedeljo, dne 10. marca bo ustanovni občni zbor krajevne organizacije Legije koroskih borcev v Skopcih. Vabimo vse nekdanje borce, da se polnostevilno udeležijo prvega javnega zborovanja, na katerem bo poročal o ciljih društva zastopnik glavnega odbora iz Ljubljane. Članstvo krajevne organizacije v Mežici obveščamo, da bo III. redni občni zbor v gostilni Stopar in sicer ob 10 popoldne tudi v nedeljo, dne 10. marca. Članstvo krajevne organizacije v Litiji iz okolice Zagorje ob Savi pa bo imela informativni sestanek v Zagorju. Podrobna navodila prejmejo potom svojega poverjenika.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 1. t. m. je objavljena »Naredba št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva«, dalje »Odločba o količini bencinske mešanice, ki se oddaja na karte (kupone) za pogon motornih vozil.« Priloge k bano-vinskemu skladu za vzdrževanje regulacijskih zgradb. »Odločba o ustanovitvi in pričetku poslovanja invalidskega odbora pri kr. banski upravi dravske banovine.« »Odločba o združitvi odbora za zaščito pred letalskimi napadi in mobilizacijskega odbora v mobilizacijski odsek« in »Naredba o spremembi naredbe o odpiranju in zapiranju gostinskih podjetij«.

— Pri kupovanju prvega konja opeharjen, drugi konj pa ga je vržl raz sebe. Te dni se je od-peljal franc Udovič iz Gor. Impolj pri Sevnici v Zagreb, da si na sejmu kupi konja. Izbral je si primerno žival in se s prodajalcem pogodil za ceno. Ker je imel v mestu še nekaj opravkov, je odšel neznanec, od katerega je kupil konja, običajno aro v mesku 1000 din. Ko pa se je čez kratek čas zopet vrnil na dogovorjeno mesto, da konja prevzame, je presenečen opazil, da ga je neznanec nesramno opeharil. Konj in prodajalec z aro sta namreč med njegovo odsotnostjo brez sledu izginila. Vse razočaran se je Udovič nato podal proti domu ter se med potjo oglašil pri posestniku Kočevjarju v Novem pri Ponikvah. Ker je imel ta tudi konja, ki ga je nameraval prodati, je Udovič, misleč, da mu bo zdaj erča bolj mila, takoj prišel s pogajanjem za ceno. Ko je bila kupčija sklenjena, zasede Udovič konja, da ga odžene proti domu, konj pa je že po nekaj korakih iz neznanega vzroka nenadoma pokočil in vržl jezdeca raz sebe, pri čemur je ubogi Udovič tako nesrečno padel, da si je nevarno po-

škodoval desno nogo. Odpeljali so ga v bolnišnico v Krško.

— Dva obstreljenca je sprejela včeraj ljubljanska bolnišnica, 20-letnega Goriske Franceta je v Radohovi vasi na Gorenjskem po nesreči ustrelil v desno nogo tovariš. 18 letnega Alojzija Jermana, gostilničarjevega sina iz Kaplje vasi v občini Komenda pa je nekdo drug nalašč obstrelil in tudi zadel v desno nogo.

— »Pax et bonum«, knjiga, ki jo je izdal ob 700 letnici minoritskega samostana v Ptuj samostan sam, je spomenik dušnopastirskega, kulturnega in narodnega dela minoritskega reda med slovenskim narodom. Zanimiva je zato tudi s stališča narodne in kulturne zgodovine Slovencev. Nuja nam vpogled v slovensko pridigarstvo, šolstvo in prosveto, v dobrotelost, skrb za dijaštvo in za narodno življenje in borbo za samostojnost, kjer so se povsod plodovito udeleževali Minoriti na naši narodni meji. Uredil je knjigo dr. Franc Stele, naš priznani kulturni zgodovinar. Tudi številne slike so dragocen prispevek k naši zgodovini in omiki.

— Avtobus Ljubljana—Bloke—Prezid zopet redno obratuje. Odhod iz Ljubljane ob 15.40; prihod v Ljubljano ob 7.30.

— Prošnja. Kdo bi bil pripravljen za organiziranje dobrodelne naprave nuditi proti sigurnemu jamstvu srednje veliko brezobrestno posojilo? — Prosimo sporočila na uredništvo »Slovenec« pod »Posojilce«. — Vse podrobne in natančne informacije vam bomo takoj dali.

— Pri zaprtju, motnji in prebavi, vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

Ljubljanski gasilci v lanskem letu

V nedeljo dopoldne je imela ljubljanska gasilska župa svojo redno skupščino, ki so se je udeležili delegati vseh v župi včlanjenih gasilskih čet. Zupni staršina Pristovski Stanko je v začetku zborovanja pozdravil zastopnika vojske peh. majorja Ulepiča Radovana in zastopnika mestne občine nadav. inž. Mladina ter pozval navzočne, da so vzklili Nj. Vel. kralju Petru II.

Staršina je v svojem poročilu omenjal, da je župa v preteklem letu glavno skrb posvetila gasilskemu kongresu v Ljubljani, na katerem je nastopila v sprejedu, kjer je prikazala razvoj slovenskega gasilstva ter na Stadionu z uspešno orodno vajo po zamili g. Furlana. Nadalje je staršina poudarjal materialne težave, s katerimi se ima boriti župa in v njej včlanjene čete, kajti podpore, ki jih daje oblast, so zelo pihle. V sedanjih kritičnih časih je potrebno, da oblast po najboljših močeh podpre prostovoljne gasilske čete, ki so važen čimtelj v pasivni obrambi mesta pred sovražnimi napadi.

Tajniško poročilo g. Robežnika nam je povedalo, da je v župi včlanjenih 10 prostovoljnih, 1 poklicna in 1 industrijska gasilska četa, ki imajo skupno 505 izvršujočih članov. Čete imajo 19 avtomobilov, 19 motornih brizgal, 9 ročnih brizgal, 49 navadnih in 6 mehaničnih lestev, 187 metrov sesalnih in 8588 tlačnih cevi itd. — Požarna statistika

Po državi

* V enem mesecu izgubil osem otrok in ženo. Iz Kragujevca poročajo: Kmet Spira Dimitrijevič iz vasi Bare je lani izgubil v toku enega meseca osem otrok in ženo. Osem otrok mu je umrlo v osemih dneh za nako nalezljivo boleznijo, še ne tri tedne pozneje pa je neotlačljivo mater po kratkem prepiru ubila njena takrat še ne 17 letna sinaha. Te dni se je mlada žena zagovarjala pred sodiščem. Ko so jo prijeli orožniki, je svoje dejanje odkrito priznala, pozneje pa je spremenila svojo izjavo. Trdila je, da ni kriva taščne smrti. Žena je padla od roke njenega moža, ki je pa svojo sinaho pregovoril, da je vzela krivdo nase, češ, da se ji zaradi njene mladosti ni treba bati kazni. Na podlagi te trditve se je obenem z mlado ženo moral zagovarjati tudi hudo preizkušeni Spira Dimitrijevič. Sodišče pa se je prepričalo, da je Dimitrijevičovo ženo ubila njena sinaha in jo je obsojilo na pet let ječe, Spira Dimitrijevič je pa bil oproščen.

* Plaz zasul tri hiše. V vasi Perutine pri Nišu je zemeljski plaz zasul tri hiše, ki so stale ob vzhodni strani strmega pobočja. V daljavi desetih kilometrov se je zmečkana zemlja na tem pobočju začela pomikati navzdol in so v veliki nevarnosti tudi še druge hiše.

* Zagrebškega tramvajskega sprevodnika J. Lončariča, ki je, kakor smo pred nekaj dnevi poročali, streljal v neki zagrebški predmestni gostilni na brata Ivana in Josipa Fočiča ter Ivana hudo ranil, Josipa pa ubil, so zdaj spustili iz preiskovalnega zapora. Sodišče se je namreč prepričalo, da je Lončarič streljal na brata v nujnem silobranu, da si reši življenje, potem že, ko sta ga brata na dvorišču napadla in pretepla. Preiskovalni sodnik je prišel od tega prepričanja na podlagi pričevanj številnih prič, ki so vse soglasno potrjevale, da je bil Lončarič v kočljivem položaju za svoje življenje, ko je potegnil revolver in streljal. Poleg tega je sodišče tudi ugotovilo, da sta brata Fočiča gojila do Lončariča že staro mržnjo ter mu večkrat resno grozila, da ga bosta ubila.

* Meningitis se je pojavil tudi v varaždinski okolici. Doslej so pripeljali v varaždinsko bolnišnico že 10 bolnikov, ki so vsi iz neposredne okolice mesta, dočim se v mestu samem bolezen še ni pojavila.

* Volkovi v Bosni koljejo ovčarske pse. V vasi Gluha v okolici Travnika v Bosni so se pojavile volje tolpe, ki so poklale že skoraj vse pse v okolici, ker ne najdejo drugega plena. Volkovi napadajo ovčarske pse v veliki premoči,

pripoveduje, da je bilo v letu 1939 na področju mesta Ljubljane 27 malih, 6 srednjih in 4 večji požari, ki so napravili skupno 634.000 din, gasilci pa so s svojimi nastopi rešili za skoraj 3 milijone dinarjev narodnega premoženja.

Sledila so poročila blagajne, gasilske »Samopomoči«, samarijanskega odbora, odbora za nabavo delovnih oblek in nadzornega odbora, nakar je bila sprejeta razrešnica upravi in proračun za prihodnje leto. Pri volitvah je bila z vzklikom izvoljena nova župna uprava s g. Pristovškom Stankom na čelu. Zaradi velikih zaslug na gasilekem polju je bil prištet med častne člane župe predsednik prostovoljne gasilske čete z Viča g. Gasperin Ivan.

Zborovalci so nato sprejeli še številne samostojne predloge, ki vsebujejo prizadevanja za zboljšanje žmojnega položaja gasilskih čet. Ob slučajnosti so zborovalci obravnavali vprašanje nabave bencina za gasilske avtomobile ob novi uredbi o omejitvi porabe tekočega goriva.

Vlom v drogerijo Hermes pojasnjen

Pretekli teden je Ljubljana doživela velik in redek vlom, ko so neznanji vlomilci poneli vlomiti v drogerijo Hermes in tam nakradli 50 fotografiranih aparatov, 4 kinosnemalne kamere in precej kozmetičnih potrebščin v skupni vrednosti okrog 100.000 din. Ljubljanska policija je takoj obvestila upravo policij v večjih jugoslovanskih mestih, ker je bilo verjetno, da so se vlomilci takoj odpeljali iz Ljubljane. To je potrjevalo tudi dejstvo, da so vlomilci naložili vse nakradeno blago v tri ročne kovčke, s katerimi so lahko brez skrbi odšli na vlak. Tudi zagrebška policija je dobila obvestilo o tej tatvini. Včeraj pa je zagrebška policija prišla v Zagreb dva stara poklicna vlomilca, ki sta bila osumljena, da sta pred kratkim pri nekem vlovu v Zagreb odnesla kar za 40.000 din kave. Organi zagrebške policije, ki so vedeli, da se oba vlomilca pečata le z velikimi, donosnimi vlovci, so tudi temeljito preiskali stanovanja obeh vlomilcev. Pri pregledu stanovanj pa so našli več kovčgov in v njih 45 različnih fotografskih aparatov in tudi nekaj kozmetičnih potrebščin. Takoj so ugotovili, da so ti aparati bili ukradeni v Ljubljani v drogeriji Hermes, kar so jasno dokazale tudi številke fotografskih aparatov. Zagrebška policija je še ugotovila, da sta se vlomilca še isto noč, ko sta vlomila, odpeljala z jutranjim brzovlakom, ki odhaja ob trideset na 5 iz Ljubljane, nazaj v Zagreb, kjer sta nakradeno blago ekirala. Sta to dva stara poklicna vlomilca, ki živita v Zagrebu. Eden izmed njih je Slovenec Kamenšek Dušan, drugi pa Hrvat Kriznjak Dragotin. Oba sta dobro zapisana pri zagrebški policiji, ki vodi o vsakem izmed njih debele akte. V Ljubljani dozdaj še ništa gostovala, vsakakor pa sta s svojim prvim gostovanjem dokazala, da sta velika mojstra, čeprav jima vse skupaj ne bo nič pomagalo. Kakor smo obveščeni, bo drogerija Hermes, ki bo večino ukradenih aparatov dobila nazaj, z veseljem plačala obljubljeno nagrado 10.000 dinarjev.

Krško

Sevniški igralci bodo v nedeljo 10. marca popoldne zaigrali v prosvetni dvorani krasno Halbejvo tridejanko »Rekac«. Igralci so se dobro pripravili in igra je tudi lepa in pomembna. V nedeljo ob pol 4 torej na svidenje v prosv. dvorani!

tako da se le-ti pred njimi ne morejo uspešno braniti. Kmetom je za to pes zelo žal, ker jih bolj cenijo kakor tri ali štiri ovce.

* Komaj krški otrok ugonil. Kmet Jęsto Grur iz Jasenice pri Sarajevu je preteklo nedeljo nesel svoje dete v cerkev h krstu. Na povratku iz cerkve je dete položil v zibelko, ki je bila pritrjena na konju. Ko je peljal konja čez neko brv nad potokom, se je konj splašal, zarjatil in pri tem je dete padlo iz zibelke v potok, kjer je ugonilo.

* Huda obsodba zapeljive. Pred belgrajskim civilnim sodiščem se je te dni obravnavala odškodninska tožba, ki jo je napravila vdova Katarina Dimitrijevič in njeni hčerki proti inž. Stojanovcu Stojanovcu. Svoj čas je žaložila Dimitrijevičeva družina, ki jo je povzročil inž. Stojanovič, vzbudila v prestolnici veliko senzacijo. Inž. Stojanovič je svojčas zapeljal Milo, najstarejšo hčerko državnega uradnika Dimitrijeviča, potem pa je kar na lepem prekinil odnose z njo, da bi si poiskal novih ljubavnih pustolovščin. Dekle, ki je že sanjalo o zakonski sreči, ni moglo preboleti tega in se je vržlo pod kolesa lokomotive, ki so jo razmesarila do smrti. Obupani oče je sklenil, da bo obračunal z zapeljivcem ljubljanskega otroka. Poiskal ga je na domu in ga hujsko ranil z več strelji iz samokresa. Nato pa je sebi poglgnal kroglo v glavo. Inž. Stojanovič je kmalu ozdravel, nakar se je moral zagovarjati pred sodiščem. Obsojen je bil na kazen, katero je prestal v kaznilnici v Požarevcu. Katarina Dimitrijevič, ki je po njegovi krivdi izgubila soproga in najstarejšo hčer, pa je vložila proti njemu odškodninsko tožbo, ki se je te dni obravnavala pred belgrajskim sodiščem. Sodišče se je prepričalo o krivdi inž. Stojanoviča že na podlagi njegove obsodbe pred kazenskim sodiščem ter ga je obsojilo, da mora plačati vdovi in njenima hčerkama 250.000 din odškodnine. Poleg tega mora nositi tudi stroške postopanja, ki znašajo okrog 10.000 din.

* V potopljeno »Ljubljano« se je zadel. Italijanska motorna ladja »Leonardo da Vinci« iz Riminija je v eni preteklih noči odplula v šibeniški pristanišče, ne da bi poprej o svojem pristanku obvestila pristaniške oblasti. Kapitan je vzel smer proti nakladališču Šipada, ker je hotel naložiti les za Italijo. Motorna ladja pa je zadelo ob vhod v šibeniško luko potopljeno rušilce »Ljubljana«. Pri tem se je poškodovalo ladijsko krmilo in ladijski vijak. Ladja je tako krepko zadel, da ni mogla ne naprej ne nazaj. Šele zjutraj jo je rešil naš remorker, ki so ga obvestili. Remorker je privlekel ladjo v pristanišče, kjer so jo popravili. Kapitan se bo moral zagovarjati pristaniškim oblastem, ker jih ni obvestil o pristanku svoje ladje.

* Smrt mestnega delavca pod avtomobilom. V Mihanovičevi ulici v Zagrebu je prišel pod kolesa poštnega avtomobila zagrebški mestni delavec 60letni Anton Zeleznik. Zeleznika so sicer takoj naložili na avto in ga odpeljali proti bolnišnici, toda med potjo je podlegel poškodbam. Po pripovedovanju očividcev je Zeleznik zakrivil nesrečo po lastni krivdi.

* Medvedi silijo iz brlogov. Iz okolice Travnika v Bosni poročajo, da so na tamkajšnji planini Vlašić prišli medvedje siliti iz brlogov, kar si kmetje razlagajo tako, da pomeni to konec zime. Opazili so celo medvedke, ki so svoje mladiče pripeljale iz brlogov, da so se gredli na zimskem soneu.

* Po sedmih letih so prejeli točno plačo. Svoječasno smo tudi v našem listu pisali o čudnih razmerah na magistratu v Krizevcih, kjer so prihajale stalno na dan nove afe. Pri vsem tem so močno trpeli tudi mestni uslužbeni, ki nikdar niso prejeli svojih plač v redu. Dobivali so jih na obroke, po par sto dinarjev, in še to z velikimi zamudami. I. marca letos pa so bili mestni

Ljubljana, 5. marca

Gledališče

Drama. Torek, 5.: Zaprt. (Gostovanje drame v Mariboru: »Zupanova Mica«.) Sreda, 6.: »Strahopetec. Izven. Četrtek, 7.: »Asmodej«. Red. Četrtek.

Opera. Torek, 5.: »Lumpaciuz Vagabundus«. Red. Sreda, 6.: »Figarova svatba«. Red. Sreda. Četrtek, 7.: »Rusalka«. Red. A.

Radio Ljubljana

Torek, 5. marca: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Šolska ura: Moji mali učenci in učenke v Črni Reki v vardarski banovini (M. Demšar) — 12 Operni zbori in solisti (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert slovan. glasbe (Radij. orkester) — 14 Poročila — 18 Klavirski koncert: štirično (prof. Iv. Krmpotič, dr. Valens Vodusek) — 18.40 Kes in milost (Fr. Tersegav) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Wurliske orgle (plošče) — 20.20 Samospevi: gd. Bašić Mira, pri klavirju prof. P. Sivie — 21 Koncert Radij. orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Godbe na pihala (plošče).

Drugi programi

Vorek, 5. marca: Belgrad: 20.30 Komorni koncert — Zagreb: 21 Slagerji — Bratislava: 19.30 Slovaške narodne — Sofija: 20.30 Komorni koncert — Angleške postaje: 20 Lahka glasba — Beromünster: 20.15 Simfonični koncert — Budimpešta: 22.10 Orkestralni koncert — Bukarešta: 20. Rumunska glasba — Francoske postaje: 22.15 Igra »Poroka v Tunisu« — Trst-Milan: 22.15 Pisana glasba, 21. Plesna glasba — Rim-Bari: 21 Opera — Florencia: 20.30 Filmska glasba — Sottens: 20.30 Veseloigra.

Prireditve in zabave

II. prosvetni večer bo imela Sentjakobska prosveta v sredo, 6. marca ob 8 zvečer. Predaval nam bo g. msgr. Steška Viktor o skrivnostnih vedah.

Ponovitev Prešernovega Sonetnega venca kot kantate skladatelja Škerjanca bo v petek, 8. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki unioński dvorani Glasbeni Matici je bila z raznih strani izražena želja, da bi se koncert ponovil. Pri ponovitvi bo nastopil celotni aparat kot na prvotni izvedbi pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića. Predprodaja od danes naprej v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Predavanja

Tretje predavanje Karitativne zveze bo danes, v torek 5. marca, ob 20 v Beli dvorani hotela »Union«. Podal bo dr. A. Levičnik življenje »Svete družine naših dni«. Karitativna zveza vabi vse prijatelje karitativnega gibanja in kršćanske družine, da se predavanja udeležijo. Vstopnine ni.

Društvo »Pravnik«. V sredo, dne 6. t. m. ob 18 predava v dvorani št. 79 justične palače apelacijski sodnik g. dr. Jurij Štempihar o temi: »Javno blago in zasebno pravo«.

Kako bomo letos izvajali zimsko in poletno škropljenje sadnega drevja in jagodičja? je naslov predavanja, ki ga priredi Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana-mesto v sredo, dne 6. t. m. ob 19 (7 zvečer) v kemijski dvorani na 1. dr. realni gimnaziji v Vegovi ulici, pritičje. Vstop prost.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik. Marjiti trg 5, mr. Kural, Gosposvetska c. 10 in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

uslužbeni križevske občine prijetno presenečeni, kajti tega dne so prvič po sedmih letih spet prejeli svojo plačo v redu, kakor se spodobi.

* Krvav zločin pri Sisku. Železniška delavca 26letni Gjuro in 17letni Ivan Curic sta prejela od železniške uprave plačo za delj časa nazaj. Ko sta prišla v domačo vas Staro Pračno, sta denar takoj spremenila v alkohol. V pijanosti sta pobila vsakega starejši Gjuro Hodalji, s katerim eta si nekaj v sorodu, vse šipe na hiši in porušila ograjo. Ko je Hodalja pozneje stopil pred hišo, da bi se ogledal škodo, sta ga oba delavca, ki sta čakala nanj skrita za drevesom, napadla in mu s eekiro zadala hude poškodbe. Tudi Hodlino ženo, ki je prihitela svojemu možu na pomoč, eta pobila na tla. Domači otroci so klicali na pomoč, nakar so prihiteli sosede, pred katerimi eta napadalca zbežala. Drugi dan zjutraj eta se oba Curica javila pri okrožnem sodišču v Sisku. Ker pa sodišče še ni prejelo nobene tozadnevne ovadbe, jima je nasvetovalo, naj se prijavita pristojnim orožnikom. Tega pa Curica nista storila, marveč eta pobegnila. Hudaljo in njegovo ženo so prepeljali v bolnišnico v Sisku, kjer pa zdravniki nimajo dosti upanja, da bi oetala pri življenju.

Anekdoti

Ko so generala Granta izvolili za predsednika Združenih držav Sev. Amerike, je šel na potovanje po svoji državi. V Providenceu se je nastanil v hiši generalnega guvernerja. Meščani so ga pozdravili in godba je odigrala himno. Mnogieta je pričakovala, da jo bo novi predsednik nagovoril, Grant je pa samo stopil k oknu in se molče priklonil, kakor je imel navado delati ob takih prilikah. Mnogieta pa je na vsak način hotela, da bi Grant govoril, on pa je samo odkimal z glavo. Iz množice se je naenkrat začul glas: »Samo dve besedi, gospod general! Predsednik je na to odgovoril: »No, sir! (Ne, gospod!) Nakar je šel proč od okna.

»Še je priložnost, če hoče kdo kupiti dežnik — sicer bom takoj streho potegnul gor!«

Skala porušila hišo

Vsi člani družine hudo ranjeni, 15 mesečna hčerka mrtva

Celje, dne 4. marca. V soboto okrog 3 popoldne je Zidarjevo družino pri Sv. Jakobu pod Kalobnjem pri St. Jurju pri Celju nesreča, kakršne ne pomnijo ti kraji. Zidarjeva hiša stoji ob vzhodni hriba na prav lepem prostoru. V soboto popoldne, ko so bili vsi Zidarjevi, oče, mati in otroci, zbrani v hiši, se je privala s hribom valika in več stotov težka skala, ki se je odkrula in z vso silo treščila v hišo, Zidarjevi so se silno prestrašili in mislili so že, da je potres. Skala je s tako silo butnila ob hišo, da je podrla zid, zaradi česar se je hiša zrušila na družino. Betonski zid je pokopal pod sabo vso dru-

žino, pri tem je ubil 15 mesecev staro hčerko, očetu prizadla hude notranje poškodbe prav tako hudo ranil ostale otroke. Po srečnem naključju je ostal popolnoma nepoškodovan 5-letni sin. Vpiti je na pomoč so klicali ljudje, ki so prihiteli Zidarjevima ona pomoč in jih rešili izpod ruševin. Nesreča je zadel zlasti mater, ki je dobila hude notranje poškodbe in je iz izguba hčerke tako presunila, da je njeno življenje v resni nevarnosti.

Hudo prizadeto družino priporočamo vsem dobrim srecem, da ji prikažejo na pomoč. Podpore naj pošlje vsak dobrotnik na Zidarjevo družino v Sv. Jakob pod Kalobnjem p. št. Jurij pri Celju.

LJUBLJANA

Novi volivni imenik

Po predpisih zakona o volivnih imenikih je mestna občina za ljubljanske volivne upravičence napravila nove volivne imenike. V ta namen je mestni domovinski urad moral popisati vse v Ljubljani bivaajoče moške, rojene 1. 1920 ali prej, prav tako pa tudi vse državne in javnosamoupravne uslužbence, ki imajo svojo stalno službo v mestu, čeprav stanujejo drugje.

Tako je bilo v vsej ljubljanski občini popisanih 26.126 moških v 6917 hišah. Od teh je 22.253 volivnih upravičencev. Poleg teh je bilo pa treba v volivne imenike vpisati tudi še 1112 upravičencev, ki so manj kot eno leto odsotni iz Ljubljane. Vsi ti volivci, ki ne stanujejo več v Ljubljani, so vpisani na onih voliščih, kjer so volili pred svojo izselitvijo. Kakor rečeno, imajo pa v Ljubljani volivno pravico tudi vsi državni in samoupravni pragmatični uslužbeni, ki stanujejo izven mesta, službo imajo pa v Ljubljani. S temi uslužbenci se je povečalo število za 471 volivcev. Omeniti pa moramo, da imajo pogodbeni uslužbenci in dnevičarji volivno pravico v občinah, kjer stanujejo. V novem volivnem imeniku je torej v Ljubljani vseh volivcev 23.836.

Pri štetju volivcev posameznih volišč se je pa pokazalo, da bi bila nekatera volišča premočna in ne bi ustrezala predpisom. Zato je bila potrebna preureditev nekaterih dosedanjih volišč in so bile pri tem upoštevane tudi upravičene želje volivcev iz Sp. Šiške in Most. Neizpremenjen je ostal obseg 6., 9., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 36., 37., 38. in 39. volišča, dočim so druga volišča po obsegu spremenjena. Zaradi živahne gradbene delavnosti in prevelikega števila volivcev v nekdanji Zg. Šiški je bilo treba od 2. volišča izločiti in priključiti k 1. volišču Andrejševu n. Bregarjevo ulico, del Celovske ceste, Cesto v Koseze, del Drabosnjakove ulice, Gutsmanovo in Javorovo ulico, del Korotanske ulice, Peterčeve pot, del Šišenske ceste, Šolsko ulico, del Vodnikove ceste in Zatišje. Meja med 1. in 2. voliščem je Gutsmanova ulica in Šišenska cesta, dalje pa Večna pot.

Doslej je bila Celovska cesta razdeljena na tri dele, po novem ima pa štiri dele. Prejšnji I. del Celovske ceste je sedaj razdeljen na dva dela, da novemu I. delu pripadajo vse hiše od železniškega prelaza na Gosposvetski cesti do cerkve sv. Jerneja in Sv. Jerneja ceste. Ta del Celovske ceste ostane na 5. volišču, dočim novi II. del Celovske ceste obsega hiše do meje nekdanje občine Zg. Šiške in je dodeljena 3. volišču. Železnikarjeva ulica ne voli več na 3. volišču, temveč je priključena 4. volišču. Lepodvorska ulica ne bo več volila na 5. volišču, temveč na 4., pač so pa Jesenkova, Malgajeva in Polakova ulica ter Lattermannov drevored in Ruska cesta, ki so doslej spadale k 4. volišču, sedaj dodeljene 5. volišču.

Ker bi bilo število volivcev na 7. volišču preveliko, je bilo treba Vodovodno cesto razdeliti na dva dela ter bodo sedaj vsi volivni upravičenci II. dela Vodovodne ceste, torej vsi, ki stanujejo po hišah na Vodovodni cesti od Triglavске ulice dalje do konca Vodovodne ceste proti Klečam, volili na sosednjem 8. volišču.

Po želji volivcev prejšnje občine Moste bodo pri prihodnjih volitvah volili na sedanjem 12. volišču in na novem 40. volišču volivni upravičenci iz vseh hiš ob cestah in ulicah na desni strani železniške proge Ljubljana-Zidani most ter na levi strani železniške proge Ljubljana-Nov mesto in na levem bregu Ljubljane. Meja med 12. in med novim 40. voliščem je pa I. del Pokopališke ulice od železniškega prelaza, Predovičeva ulica ter del Slapničarjeve ulice med Staro potjo in Zaloško cesto. Sedanji II. del Zaloške ceste je razdeljena na dva dela. Novi II. del od železniškega prelaza do Slapničarjeve ulice pripada novemu 40. volišču, dočim ostane novi III. del na 12. volišču. Zaradi teh preureditev je bilo treba 10. volišču odvzeti Bernekerjevo, Moškerčevo, Središko, Stransko in Zvezno ulico ter jih priključiti 11. volišču. Vse hiše na desni strani železniške proge Ljubljana-Zidani most so bile odvzete 11. volišču in so deloma priključene 12., deloma pa novemu 40. volišču. Tudi hiše Vodmatske, Društvene in Krekove ulice so dodeljene novemu 40. volišču ter tako odvzeto 13. volišču.

Zaradi prevelikega števila volivcev na 14. volišču je bilo treba temu volišču odvzeti Bohoričovo, Ravnikarjevo in Zalokarjevo ulico ter jih priključiti 15. volišču, kamor bolj pripadajo tudi po svoji legi. Zaradi prevelikega števila volivcev je bilo treba tudi 16. volišču vzeti del Sv. Petra ceste in del Sv. Petra napa od Zmajškega mostu do Znamenjske ulice ter so sedaj ti volivci priključeni 15. volišču.

Med 34. in 35. voliščem je bila potrebna naravnostna meja in so zato 35. volišču vzete Ciril-Metodova ulica, Ulica stare pravde in Zarnikova ulica ter priključene 34. volišču tako, da je sedaj meja med 34. in 35. voliščem Zarnikova ulica, ki bo podaljšana in spojena z Ambroževim trgom.

Po tej ureditvi po stanju zadnjega dne januarja imajo posamezna volišča naslednje število volivcev: I. volišče 712 volivcev, II.—

661, III.—690, IV.—658, V.—666, VI.—656, VII.—620, VIII.—669, IX.—662, X.—483, XI.—501, XII.—504, XIII.—650, XIV.—615, XV.—606, XVI.—630, XVII.—661, XVIII.—volišče ima 635 volivcev, XIX.—634, XX.—701, XXI.—618, XXII.—612, XXIII.—568, XXIV.—volišče ima 608 volivcev, XXV.—621, XXVI.—594, XXVII.—664, XXVIII.—669, XXIX.—474, XXX.—volišče ima 446 volivcev, XXXI.—548, XXXII.—562, XXXIII.—552, XXXIV.—585, XXXV.—501, XXXVI.—683, XXXVII.—691, XXXVIII.—317, XXXIX.—471, a na XXXX. volišču bo lahko volilo 499 volivnih upravičencev, torej v vsej Ljubljani skupaj 23.836 volivcev.

S tem, če je Ljubljana dobila nov volivni imenik, pa seveda še ni rečeno, da bi morale biti tudi kake volitve, pač pa zakon zahteva vsako 5. leto nove volivne imenike. Ker je bil zadnji volivni imenik za Ljubljano napravljen v začetku leta 1936 in se je sedaj pričelo že 5. leto, je bil torej mestni domovinski urad po zakonu prisiljen k velikemu in težkemu delu s sestavljanjem novega volivnega imenika.

III. akademija ZFO

v nedeljo, 10. marca
ob 8 zvečer v Unionu

I Jubilej zaslužnega grafičnega delavca. Preteklo soboto zvečer je priredilo grafično delavstvo v dvorani Delavske zbornice tovariški večer v počastitev zaslužnega tovariša g. Antona Štreklja, ki že 40 let pošteno deluje in zgledno deluje v vrstah grafične organizacije. Večera so se poleg številnih ljubljanskih grafičnikov udeležili tudi zastopniki centralne iz Zagreba in poverjeništev iz raznih krajev Slovenije. Na večeru je bilo izrečenih več govorov, v katerih so posebno poudarjali zasluge g. Štreklja za »Dobrodelnost, ki skrbi za vdove in sirote grafičnikov. Tajnik organizacije g. Kosem je elavljencu v zahvalo za dolgoletni trud izročil častno diplomu. Pri večeru sta sodelovala pevski zbor in orkester »Grafike« pod vodstvom prof. Danila Cerarja in Karla Tratarja.

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri globok ljubzenski film ganljive vsebine, s katerim bo sočustvovala vsaka žena in vsako dekle! — Ljubezen na razpotju! — Težka odločitev dekleta, ki naj se odloči za ljubezen, za katero je živela dolgo vrsto let ali za ljubezen, v katero jo je nagnala pustolovščina ene noči . . .

Razprodane predstave. Salve smeha. Hans Moser, Theo Lingner, Lucie Englisch
Ob 16., 19. in 21. uri
KINO MATICA Tel. 21-24

Monumentalno filmsko delo v krasnih naravnih barvah! Zgodovinske osebnosti in svetovni dogodki za časa vladanja močnega angl. kraljice Viktorije
Ob 16., 19. in 21. uri
KINO UNION, tel. 22-21

Vojaško opremo po novi uredbi

za g. aktivne in rezervne častnike
nabavite najugodnejše pri trdki

S. Klimanek, Ljubljana, Selenburgova 6

I Ljubljanska podružnica Legije koroških borcev je v soboto zvečer podajala obračun svojega dela v preteklem letu. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano in je njegov potek pokazal visoko narodno zavest in delavnost članstva. Z zborovanja, ki ga je vodil predsednik podružnice Ciril Zupan, so bile odposlane vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II. in visokemu belgijskemu domu, po zdravne brzojavke in pisma pa ministru vojske in mornarice Nedelcu, arm. generalu Nedeljkoviču, div. generalu Rančeloviču in poveljniku dravske divizije oblasti div. generalu Stefanoviču. Poročila podružničnih funkcionarjev so pokazala eložno in plodno delo organizacije na narodnem polju. Poleg tega se organizacija z veliko vztrajnostjo bori za to, da se borcev za našo severno mejo priznajo one pravice, ki jih imajo vojni dobrovoljci. Podružnica je na pristojnih mestih intervenirala za zaposlitev svojih brezposelnih članov ter si prizadevala, da bi se državnim uslužbencem — koroškim borcem — vračunal čas, prebit v bojih, v službeni leta. — Po razrešnici odboru, ki jo je predlagalo nadzorstvo, je bil soglasno izvoljen spet stari odbor, ki mu načeluje Ciril Zupan. Poleg njega so v odboru še Anton Gril, Ivan Mohar, Drago Vahtar, Franc Židan, Franc Kervin, Avgust Ogorevc in Emanuel Josin, v nadzorstvo pa so bili izvoljeni Julij Zupan, Stanko Gaberščik in Alojz Kek. — Zborovanju je v imenu glavnega odbora Legije koroških borcev prisostvoval predsednik polkovnik v pok. Viktor Andrejka.

I Upokojeno učiteljstvo ima svoj mesečni seštatek v četrtki 7. t. m. ob 4 pri Novem svetu — Prešernova soba.

I Vzgojni teden za starše priredila upraviteljstvo ljudske in meščanske šole v Zgornji Šiški s pomočjo Pedagoškega društva v Ljubljani. Predavanja so v šolskem poslopiju in se začne vsak večer ob 20. Dne 4. marca: prof. R. Kobilica »Vzgojno sodelovanje šole in doma«; 5. marca: M. Zor »Vzgoja za družbo«; 6. marca: dr. F. Mis »Pomen otrokovega uspeha v življenju«; 7. marca: prof. A. Černejeva »Vzgojne napake«; 8. marca: prof. V. Cipi. »Narodnostna in državljanska vzgoja«; 9. marca: dr. St. Gogala »Spolna vzgoja«. Vljudno vabljeni vsi starši!

Sestra Angelika

Paul Hartman — Leni Marenbach — Hans Söcker

KINO SLOGA, tel. 27-30

triumfirajo v smešaholni komediji

Nezvesti ljubimec

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

Sestdeset slavnih let

Ta prekrasni film mora zanimati vsakega inteligenta!

Ob 16., 19. in 21. uri

Anna Neogile, Adolf Wohlbrück

KULTURNI OBZORNIK

Carniola italiana

Na književnem trgu se je pojavila brošura »Carniola italiana« (64 str., 8a), ki je izšla v Kalabriji (Nicastro). Spisal jo je neki Francesco Cianciulli, ki se podpisuje kot dr. »ekonomsko-pomorskih ved«.

Brošura nosi zelenkasto opasico s tako opisanim posvetilom (v svojevrstni nemščini): »Innen, Benito Mussolini und Adolf Hitler, den grossen Schöpfern der Verbrüderung zwischen deutschen und italienischen Volk widme ich diese mein Zeilen...«

Na prvih desetih straneh pod naslovom »S.S. = P.P.« je razloženo, da če je Francija po Solferinu in Sedanu pripomogla Italiji do državnega združenja, je pa to Italija vrnila z dogovori v Plombiersu (12. maja 1860), ko se je Franciji priključila Savoja in Nizza; drugi S je pa vrnila z drugim P = zmaga pri Pavi, ki je Franciji omogočila pridobitev Alzacije Lorene. Te politične račune zaključuje doktorand s formulo: A^2 (jaccio) + B^x (iserta) + (ibutti) = Orijent, ki naj se mu Francija odreče, da bo politična matematika urejena.

Drugi odstavek (v brošuri z naslovom »Carniola italiana«) nosi naslov »Brenner« in pravi, da je »Anschluss« marca 1938 zbudil v mnogih Italijanih skrb za zavoljo bodočih odnosov med Nemčijo in Italijo. Te skrb brž potolaži pisatelj: »kakor noben Italijan ne misli stopiti z Brennerja in zavladati nemškemu ozemlju, tako noben Nemec ne misli pustiti vrhov svojih meja, da bi stopil v italijansko ravan.« Kak drug ugovor, češ, da bi hotela Nemčija morda kako pristanišče v Sredozemlju, pa tako pobije: »treba je računati, da bi več kot gospodarski interesi veljalo Reich gospodstvo nad civiliziranimi in njemu nasprotnimi ljudstvi. Imperializem, dostavlja pravilno, »se lahko uganja le v kolonijah nad polbarbarskimi in neorganiziranimi ljudstvi.« Meja na Brennerju da bo pa ostala v bodočih stoletjih kot svetilnik miru za vso Evropo.

Tretji odstavek, ki naj bi bil jedro te naloge je »Carniola italiana«. Pisatelj uvodoma pravi, da ga je napisal »poslušajoč glas srca in gledajoč zemljevid Evrope«. Posveča pa ta spispek »svoji hčerki, rožnati plavalici deklici, ki sliši na ime: Ljubljana«.

Pisatelj zapisuje, »gnan po tem nagonu«, da so verske demokracije priredile tudi italijansko-jugoslovansko mejo. Marsikje je to take antipolitične in antiekonomske meje že padle. Urediti pa da jih je treba še v Benečiji. Pristavlja, da pod tem imenom »Veneto« razume Tridentino, Evgansko, Julijsko Benečijo (torej ves severovzhod Italije) in — Kranjsko. Označena je tudi v brzi roki meja tega ozemlja: Od Brennerja po vrhu Alp do Spilferda (menda Spielfeld?), nato v ravni črti od Bratislave do Reke. Ta naj je tudi prava državna meja, sicer da bi bila boljša ona ob Soči.

Sledi nekaj zgodovine, ki konča: »L. 1918 pa se je (zaradi neznanja, kaj je to: narod?) zljila Kranjska v državo novega kova SHS. Tega je kriva Francija. No, pa si zdaj alhko Srbi in Italijani uredijo pravične meje, kakor zahtevajo skupne koristi«.

Svojo tezo podpira doktor, da je bila zgodovina Benečij in Kranjske nekako skupna, ker so trentinski škofje in tirolski grofje vladali vsej de-

želi, nato pa Avstrija šele v 19. st. (?) Zgodovinski zaključek je torej: zgodovina teh krajev je ista kot zgodovina Piemonta in Sicilije.

Narodnostni dokaz je po pisateljevu tak: »masa ljudstva v ravnini je brez dvoma italijanska. Gruče Slovencev na Kranjskem so italijanske, ki so ohranile le rasne karakteristike. Zgodovina da se ni dala tem gručam (nuclei), da bi se »zlili v italiki rod in so se ohranili prvotne znake barbariske rase«. Gospod pisatelj pa vendar pripušča, da so Slovenci narodnostna manjšina.

Jezikoslovni argument: po vsem Venetu se govori italijanski, s slovensčino, latinščino in nemščino v goratih krajih, je kakor s francoščino v gorskih občinah Piemonta (p. 41). »Kranjski Slovenci so Italijani kot Piemontezzi, Sardi ali Sicilijanci, z znakom (ta se razpozna le v jeziku), ki jih prikaže kot Jugoslovane, ker je dano skupno poreklo. Stavek je previsoko akademsko zapisan, da bi se moglo razpoznati, kako torej doktor opredeli Kranjce: ali za slovensko govoreči odtenek italijanskega naroda, ali za Jugoslovane kranjskega izvora. Nadaljuje pa, da je Avstrija razlike podčrtavala in tako so »politični doktorji« l. 1918 pod tem vtisom risali po zemljevidu ter ustvarili vire bodočih italijansko-slovenskih sporov, ker so »Benečijo« razdelili v dva dela.

Gospodarski razlogi: Kranjska je zaledje Trsta, zato mora dežela tja, kjer je mesto. Navedenih je še nekaj takih utemeljitev. Pa se vpraša gospod Cianciulli ali bi bilo upravičeno, če bi Reich zahteval Benečijo ali celo Trst, ki da so mu pravili: »Thüre von Deutschland«. (Najbrže je hotel zapisati »vrata«?) Vprašanje zanika, ker so to imele zgodovinsko posest Benetke in Trident (nemara, ni točno zapisano, ker so briksenški škofje imeli svoje laze po Poljanski dolini itd.). Sicer bi pa Nemci od teh krajev imeli le izgubo, dokazujejo zaključuje, dobička pa ne.

Drugo je vprašanje (p. 44) slovenskega irendentizma. Clankar ga pripušča kot opravičenega pri sedanjih mejah. Toda »Slovenci v Julijski Krajini in na Kranjskem čutijo željo po združitvi in imajo zatorej Slovenci pravico do pošteno pravo, da se združijo z beneško družino v naročju italijanskega naroda.« Tako bi morali, pravi, rešiti to vprašanje Srbo-Hrvat, pa bi obe državi mirno živeli. To je zaključek modrovanja.

Prav za prav sledi še članek »Nacionalno dušeslovje«, ki je močno učeno pisan in se zaključuje, da Kranjci trpe pod yzkliki »Zivela Jugoslavija« in Hrvatje pa pod »Zivela Hrvatska«.

No, in še poldruga stran razprave o politični (ne matematični), ampak geometriji, ki naj pride na pomoč, pravi pisatelj, »moji politično-ekonomski trditvi o italijanstvu Kranjske.« Zato je narisal lep raznostraničen trikotnik, ki »pokaže, da slovenski trikotnik ne najde ravnotežja ne v nemški ravnini ne v jugoslovanski, ker je središčeno središče Ljubljana v bližini Italije ravnini. Zaključek: Kranjska je italijanska.«

Mi in sploh vsak izobražen Evropejec bi se moral opravičeno silno čuditi, ako bi tako neresno, nestvarno, brez vseh stvarnih in dejanskih osnov pisano delo moglo pred katerokoli vseučiliško komisijo na svetu služiti kot zadosten dokaz, da se pisec podeli doktorski naslov. Cianciullijeva brošura spada v svet sanj in želja. Venetus.

Današnji položaj poljskih univerz

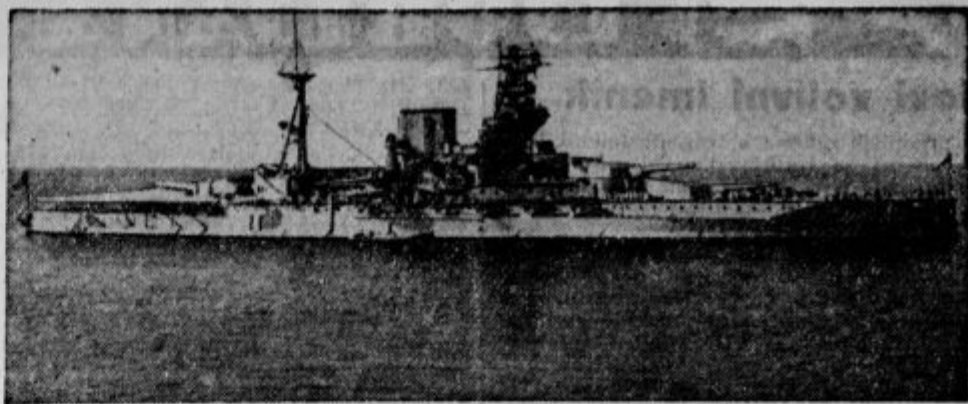
Dobili smo obširnejše poročilo o stanju kulturnih zavodov, zlasti univerz na Poljskem, ki bodo mogoče zanimali tudi naše ljubitelje kulturnega življenja in napredovanja. Pisali smo že v našem časopisu, da so nemške oblasti že 5. novembra 1939 zaprle vse profesorje *krakovske univerze* ter jih poslale v koncentracijske taborne v okolico Berlina, tam kjer stoji znana olimpijska naselbina in kjer je našlo mesta tudi še 13.000 nemških delorničev in nevarnih ljudi. Teh profesorjev je bilo 150, izmed katerih jih je bilo le malo osvobodjenih. Med temi zadnjimi so taki prijatelji slovenskega naroda kakor zadnji rektor slavist Lehr Splawinski, ki je med drugimi napisal tudi knjigo o pismenih jezikih vseh Slovanov, tudi Slovencev, dalje dialektolog K. Nitsch, velik dobronik in podpornik slovenskih dijakov, ki so študirali v Krakovu, kakor tudi prof. Malecki, raziskovalec slovenskih dialektov v Istri, o katerih je svoj čas izdal posebno monografijo izredno velikega pomena. Toda v taboru je ostala še velika večina profesorjev, izmed katerih jih je nekaj pod napotom razmer in časa tudi umrlo. Tako je umrl bivši rektor prof. Estreicher, kateremu so novi gospodarji ponudili celo predsedništvo nove poljske vlade za Poljsko gubernijo, ki ga ga ni hotel sprejeti ter je šel rajši v zapor in smrt. Umrli so prof. Smolenski, geograf, in prof. Mayer, profesor rudarske akademije. Nadalje eden največjih poljskih literarnih zgodovinarjev, učitelj več pokolenj — tudi slovenskih dijakov! — stari Ignac Chrzanoski; Adam Krzyżanowski, svetovno znani ekonomist in sociolog, M. Siedlecki, prof. zoologije, in Kazimierz Kostanecki, bivši predsednik Akademije znanosti in umetnosti. To so umrli profesorji krakovske univerze, ene najstarejših univerz na svetu (1364), ki so jo nemške oblasti zaprle, ker so profesorji nadaljevali s predavanji in izpraševanji, ne da bi vprašali za dovoljenje oblasti, ter ker je »krakovska univerza skozi pet stoletij predstavljala trdnjavo poljskosti. Če je krakovska univerza ostala nepoškodovana, je pa *varšavska* trpela hudo uničenje. Razen ene stavbe so vse uničene ali pa tako poškodovane, da niso za rabo. Toda tudi v proforskem zboru je trpela velike izgube že za časa okupacije. Tako je padel med prvimi kot žrtev veliki prijatelj Slovencev prof. dr. Golombek, ki je še lani maja meseca imel več predavanj v Ljubljani. Z osumrtnico smo se že v našem listu poslužili od velikega slavista in našega prijatelja. Enako je padel prof. Sosnowski, eden izmed obnoviteljev poljske arhitekture; dalje prof. Lutostanski, znani pravnik, dr. Konopacki, znani mediciner, ter Morawski, romanist. V koncentracijskem taboru pa je umrl prof. Dembinski, profesor zgodovine in član Medparlamentarne unije ter častni doktor oksfordske univerze. Nekateri profesorji so izgubili vse svoje literarno in življenjsko delo, ki so ga imeli pripravljenega v rokopisih (prof. Lukaszewicz). *Katoliška univerza v Lublinu*, edini podobni zavod v Srednji Evropi, je zaprla in da je pogrnel tudi vse arhiv, ki je bil velike vrednosti. Univerza v Poznanju je ostala nepoškodovana, toda bila je takoj zaprta in profesorji povečini internirani ali pa vzeli kot talci v zapor. Posebno ten zadnjih je veliko, med njimi učenjak svetovnega pomena (Miniarski, Wijciechowski, Taylor itd.). Znani poznanjski profesor, bivši minister v Avstriji, *Louis Cwiklinski* je izgubil razum ob novici, da so njegove tovariše zaprli. Velik del univerzitetnega arhiva je uniče-

Hrvatski pesnik Dragutin Tadijanović, eden izmed književnikov, ki bodo nastopili v petek na recitacijskem večeru v Ljubljani.

nega, ko so ga peljali z vlakom v Kutno, kjer so ga zažgali z letalsko bombom.

Dočim so tako zaprle vse univerze pod nemško okupacijo, je *univerza v Vilni* prišla pod litvansko oblast ter deluje v litvanskem jeziku. Zamenjani so vsi profesorji ter je postala univerza podružnica litvanske v Kovnu. Poljske študente sprejemajo sedaj samo po tretjem letu študija in to pod pogojem, da se nauče dobro litvanščine, iz katere morajo delati poseben izpit pred strogo komisijo. Kakor smo že poročali, je prišel v Vilno za profesorja bivši litvanski diktator Waldemar. *Univerza v Lovu* pa deluje še najbolj normalno, toda je preurejena v boljševiško, ki jo opravljajo profesorji iz Kijeva. Rektor je mladi kijevski docent Marčenko, komisar pa prof. filozofije iz Kijeva Javčuk. Poljski profesorji so nekateri še ostali na svojih mestih, dasi se dela na tem, da se spremenijo povsem duh univerze, na kateri so že stolice za raziskavanje leninizma in marksizma. Ustanovljena je komisija, ki naj pripravi vse za preureditev in preusmeritev univerze. Teološko fakulteto pa so takoj ukinili, ker se ta študij ne strinja z novim nazorom. Čeprav so zasedle nove oblasti tudi bogoslovno vzgojevališče, v katero se je vselila medicinska fakulteta, ki ima glavna predavanja v bivši kapeli, vendar lahko v njej stane še 70 bogoslovcev, čeprav je njihova fakulteta črtana. Na univerzi je glavni jezik ukrajinščina, pa tudi poljščina ni brez veljave. Uradni naslov pa je sedaj *Univerza Ivana Franka*, ki je bil glavni ukrajinjski pisatelj. Predavanja na pravni fa-

Angleška bojna ladja »Barhans«, ki je bila baje torpedirana 29. decembra 1939

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Vojaške graničarske tekme v Mojstrani

Mojstrana, 4. marca.

Danes je bila v Mojstrani štafeta tekma graničarske ekipe. Na startu so bile štiri štafete v postavi: Prvi odsek (albanška meja); vodi jih poročnik Bekčić (Dečane), kaplar Stojiljković (Djakovica), Kokotović (Labunište), Vitorović (Dečane). Drugi odsek (bolgarska meja); vodi jih poročnik Momčilović (Carevo selo), kaplar Stefanović (Kriva Palanka), Kretnik (Kriva Palanka), Randjelović Ranko (Kriva Palanka). Tretji odsek (madžarsko-bolg. meja); vodi jih poročnik Andrijašević (Zvonce, Piro), Dražić (Visoko, Rđjana), Volović (Zvonce), Andjelović Cvetan (Sordolica). Četrti odsek (Zagreb, italijansko-nemška meja); vodi jih poročnik Labuš (Delnice), Sušnjavarić (Blegoš, Gorenja vas), Obradović (Gerovo), Simić (Delnice).

Vsi so bili ob 8 na startu. Tekme vodi poveljnik četrtga odseka, polkovnik Ožegović, zapisnikar kapetan Milutinović (Kranj), tehnični vodja kapetan Jovanović (Bohinj), starter kapetan Gerić (Mojstrana), časomerilec podporočnik Oličkov (Mojstrana), nadzornik proge poročnik Parić (Dovje). Temperatura — 7 stopinj C. Proga je bila precej težka, v prvi tretjini velik vzpon. Zaradi mraza je bila vsa zaledenela, kar so občutili zlasti prvi štirje tekmovalci. Start in cilj je bil v Mlačici. Ostra borba med četrtim in drugim odsekom se je pokazala že pri predaji, vendar v ostri borbi je zmagal četrti odsek (Zagreb) v času 5:47.55. Sledil je drugi odsek (bolgarska meja) 5:51.07, potem prvi odsek (albanška meja) 6:16.04, zadnji je bil tretji odsek (madžarska meja) 7:30.5. Najboljši čas dneva je dosegel Sušnjavarić (Gorenja vas) 1:15.12, njemu sledi Kokotović (Labunište) 1:23.45, tretji je bil Kretić (Kriva Palanka) 1:24.16, četrti Randjelović Ranko (Kriva Palanka) 1:20.07.

Štabela 4 krat 12,5 km je bila srednje težka in je zaradi podedenosti zahtevala absolutno tehnično znanje. Poleg tega je vsak graničar nosil 10 kg teže s seboj (vojno opremo, to je nahrbtnik in puško).

Danes je že prišel sam poveljnik graničarjev iz Skopja, brigadni general Dragiša Kovačević, ki je sam prisostvoval nadaljnjemu tekmovanju.

Smučarski tek graničarjev na 18 km

1. Alikić Spasoje, Dovje - Mojstrana, IV. odsek v času 1:19:05.
2. Nikolić Branko, Bohinj, IV. odsek, 1:20:05.
3. Savić Milorad, Carovo selo, II. odsek, 1:20:47.

Skakalne tekme v Planici

Mednarodna konkurenca:

1. Bradl Josef (Nem.) 227.6 (56 m, 56.5 m);
2. Häckel Paul (N.) 225.9 (55.5 m, 55.5 m);
3. Marr Hans (N.) 224.1 (53 m, 54.5 m);
4. Novšak Albin (J.) 221.0 (55 m, 53.5 m).
V domači konkurenci za državno prvenstvo v ekokih so se naši tekmovalci vrstili takole:
1. Novšek A., SK Bohinj, 211 (55—53.5 m);
2. Pribošek Fr., Ilirija, 205.1 (53—53 m);
3. Jakopič A., D-Mojstr., 203.2 (52—51.5 m);
4. Florjančič P., Ljublj., 199.6 (53.5—54 m);
5. Sušteršič Sl., Ilirija, 187 (48—49 m);
6. Praprotnik Joco, Ljubljana, 182 (48—47.5);
7. Finžgar Rudi, FO Kropa, 173.2 (48—44 m);

Akademsko državno prvenstvo

V teku na 15 km je zmagal Močnik (JASO) v 1:15:24; 2. Drovencik B. (JASO) 1:21:5; 3. Koželj (ASK) 1:33:38. Zmagala je ljubljanska univerza, med klubi pa zagrebški JASO.

»Štanglov« spominski smuk

1. Knific Jože, član SK Železničarja v času 13:24.
2. je bil mladi Ivan Kunc, SSK Maraton, v času 14:04; 3. Adolf Dolinšek, SSK Maraton, 15:26.

Nogometne tekme v hrvaško-slovenski ligi

Hajduk — Ljubljana 2 : 1 (1 : 1)
Split — Concordija 2 : 0 (0 : 0)
Slavija (Varaždin) — Bačka 4 : 1 (3 : 0)
Sask — Hask 2 : 1 (1 : 1)
Gradjanski — Slavija (Osijek) 8 : 1 (5 : 0)
Prvenstvena tabela hrvaško-slovenske lige je naslednja:

Gradjanski	13	12	1	0	67	5	25
Sask	13	8	2	3	28	19	18
Hajduk	13	7	2	4	19	23	16
Hask	13	7	3	3	33	23	16
Concordia	13	5	2	6	26	30	11
Split	12	4	2	6	15	25	10
Slavija (Osijek)	12	3	5	4	27	26	10
Slavija (Varaždin)	13	3	2	8	16	25	8
Ljubljana	13	2	4	7	23	47	7
Bačka	13	3	1	8	16	38	7

kulteti obravnavajo ustavo Sovjetske republike ter sovjetskega prava.

Tako je danes razmerje na bivših poljskih univerzah, ki so bile ponos evropske vede, ki pa so danes v razvalinah kot vsa Poljska.

Pevce Anton Dermota poje v Beethovnovi simfoniji. Pevce Anton Dermota, tenor dunajske državne opere, ki je s takim uspehom gostoval pred kratkim v Ljubljani, je dobil od evropskega dirigenta dr. Vilhelma Furtwenglerja povabilo, da nastopi na treh koncertih v dunajski Filharmoniji kot tenorski solist v Beethovnovi IX. simfoniji. To je gotovo nov uspeh slovenskega pevca v tujini in mu mi samo čestitam.

Tekme v srbski ligi

Jedinstvo — Bask 2 : 1 (2 : 0)
BSK — Jugoslavija 1 : 1 (1 : 1)
Bata (Borovo) — Zemun 1 : 1
Vojvodina — Slavija (S.) 2 : 1 (2 : 0)
SVICA — ITALIJA 1 : 1

Smučarski praznik na Pohorju:

Smuk po Lenarčičevi tekmovalni progi

Maribor, 3. marca.

Zimskošportni odsek SPD v Mariboru je večeraj priredil v drugič tekmovanje za prehodni pokal, ki ga je darovala občinska uprava v Ribnici na Pohorju. Tekmovalci so se vrstili na 2900 m dolgi progi, kjer je pred dvema letoma pustil izsekati znani športni mecen inž. Milan Lenarčič iz Jodipdola. Zmago moštev je odnesla elitna ekipa SPD Maribor, ki so jo tvorili Franci Cop, Božo Gajšek in Albert Detiček. Moštvo si je s tem priborilo pokal v trajno posest. Tekmovalci so, ki ga je vodil neumorni načelnik zimskošportnega odseka SPD Drago Senica, je zbudilo ogromno zanimanje. Zaradi trdega snega so bili doseženi odlični časi. Najhitrejši je bil Franci Cop (SPD), Maribor, ki je potreboval za progo 4:45 min., drugi je bil Božo Gajšek (SPD Maribor) s časom 5:14.5, tretji Schmidere (Rapid) s časom 5:14.6, četrti Detiček (SPD Maribor) s časom 5:28.1, peti Moravčnik (Rapid) s časom 5:32.5, šesti Faneled (SSK Maribor) s časom 5:47.1. — Razen prehodnega pokala so prejeli zmagovalci še celo vrsto lepih nagrad, ki jim jih je izročil skrbni gospodar Senjorjevega doma g. Drago Senica s primernim nagovorom. Tekmovalci so poteklo v najlepšem redu.

Zdaj pa na veliko skakalnico

Tekmovalci za državno prvenstvo je končano in tekmovalci, ki so ostali v Planici prično v torek 5. t. m. s treningom na veliki skakalnici v Planici. Inž. Stanko Bloudek s štabom svojih sodelavcev je danes uredil veliko ekakalnico tako, da bo kot vedno tehnično na višini. Tekmovalci so izkoristili današnji dan za trening na 65 meterski ekakalnici, da se temeljito pripravijo za veliko. Trening se bo razvil po vremenu, kar je mogoče skakati na veliki skakalnici samo ob ugodnem vremenu. Po vsaj priliki bo trening dnevno v času med 11. in 14. uro.

Kdo bo sodeloval pri smučskih poletih?

Od tujih gostov bo sodelovala vseh 9 tekmovalcev nemške državne ekipe, ki so dokazali svoje znanje tudi na državnem prvenstvu v Planici. Poleg njih pridejo Čehi, in sicer Budjarek, ki je leta 1936 dosegel v Planici 95 m, dalje Ciesaf in Lukeš.

Od naših so pripravljeni Novšak Albin, Pribošek Franc, dalje Albin Jakopič, Karel Klančnik, Bevc Edo in Florjančič Peter. Napredek ki so ga pokazali naši ekakači v zadnjih letih gotovo opravičuje nado, da se bodo mogli ti naši pogumni skakači uveljaviti tudi v smučskih poletih.

Glavni dan

Po 5 dneh treninga bodo na veliki javni ekakalni prireditvi na dan 10. t. m. nastopili vsi ti tekmovalci. Ta dan bodo vozili iz Ljubljane 4 posebni vlaki, iz Zagreba posebni vlak in iz Maribora posebni vlak, ki bodo pripeljali gledalce v Planico, da bodo mogli prisostvovati tej edinstveni prireditvi, ki je ni mogoče doživeti nikjer drugje na svetu kakor v naši Planici. Zdrženje smučarjev »Planica« je nastavilo nizko vstopnino din 10, da omogoči čimvečjemu številu gledalcev obisk Planice. Voznja je polovična z izkaznico K 13 ter se te polovične vožnje lahko poslužijo vsi gledalci tudi preko tedna vsak dan za vožnjo tja in nazaj. Pri treningu znaša vstopnina samo din 5.

Nadaljina obvestila bomo dajali redno vsak dan v časopise.

ZFO

III. telovadna akademija ZFO v Unionu bo v nedeljo ob 8 zvečer

Za izredno lepo uspešno mladinsko akademijo nastopijo prihodnjo nedeljo naši člani in članice s svojimi vajami na orodju ter z raznimi drugimi prostimi vajami. Stiranast točk obsega program, katerega bomo imeli priliko videti v nedeljo zvečer ob 8 v veliki dvorani hotela Union. Na podrobnosti tega večera se še povrnemo. Za danes samo toliko: preskrbite si takoj vstopnice v Prosvetni zvezi, na Miklošičevi cesti, ker sicer ne boste mogli prisostvovati tretji telovadni akademiji ZFO in ZDK.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Lahkotletska sekcija S. K. Ilirije, Dravi ob 18. uri 15 minut je članski sestanek in je udeležba obvezna! Po sestanku je seja odbora, — Tajnik.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ, dne 4. marca 1940
Kranjska gora 81 m: —6, barometer pada, jasno, vetrovno, 45 cm snega, sen. —
Bohinj: 130 m snega, sen. —
Krnj: 130 m snega, sen. —5, oblačno, mirno, 80 cm snega, prisojno južno, osonje sen. —
Dom na Komni 1520 m: —4, oblačno, vetrovno, 140 cm snega, osenjen. —
Koca pri Triglavskih jezerih: —5, oblačno, 150 cm snega, osenjen. —
Dom na Kravcu 1700 m: —6, delno oblačno, 100 cm snega, osenjen. —
Koca na Veliki planini 1558 m: —5, delno oblačno, 65 cm snega, osenjen. —
Biba na Menini planini 1508 m: —6, delno oblačno, mirno, 100 cm snega, pršilo. —
Senjorjevo dom 1522 m: —10, jasno, mirno, 80 cm snega, osonje sen. —
Ribnica na Pohorju 715 m: —5, jasno, mirno, 40 cm snega, osonje sen. —
Peca 1631 m: —8, jasno, mirno, 80 cm snega, sen. —
Pec, Lovrenca na Pohorju 483 m: —12, jasno, mirno, 16 cm snega, osonje sen. —

Čajevi nasadi v Italiji?

Med mnogimi darili, ki vsak dan prihajajo v palačo Venezia, kjer uradno biva Mussolini, je bil nedavno tudi skromen zavojček čaja. Čeprav je bilo to darilo tako neznatno, pa utegne biti nekdo, ki imenitno za zgodovino italijanske vlade, zakaj ta čaj je zrastle v Paviji.

Ko je botanični vrt v Paviji pred 35 leti obogatil inozemsko rastlinstvo tudi z nekaj grmiči čaja, pač ni nihče slutil, da bo tu nekdo nastala prva čajeva plantaža na italijanskih tleh. Skoraj dvajset let so čajevce rastle životarle v steklenem rastlinjaku v družbi banan, kavovca in bombazevca. Nekdo pa se je vmešal v to zadevo slučaj, ki je povzročil, da se je v rastlinjaku razbila šipa, tako da je nekaj dni uhajal hud mraz vanj. Ko so škodo opazili, pa inozemske rastline niso bile pozrele, marveč so lepo živele, saj so se bile v dolgih letih privadile novi domovini. To priložilo je izbral voditelj botaničnega vrta, profesor Pollacci, ki se mu je po dolgih letih posrečilo, da je iz semen teh čajevih grmičev razvil majhen čajev

nasad zunaj na prostem. Zdaj je ta njivica že 20 m dolga, razteza se v najbolj senčnatem in vlažnem delu botaničnega vrta v Paviji, in je tudi letošnjih 16 stopinj mraza izvrstno prenesla. Seveda teh grmičev ni moči vsak mesec po enkrat »požeti« kot na Kitajskem, ampak manjkart. Vendar vsebujejo čajevi lističi isti vonj in iste kemične sestavine, kakor njih kitajski očetje.

Naprava v majhnem oskrbuje zdaj proizvodnjo čajevce žetve prve čajevce plantaže v Italiji, ki se razvija točno po kitajskem vzgledu. Tudi odličjevanja z lističi jasmina in vrtnice, ki jih Kitajci dodajajo svojemu čaju na koncu osuševanja, je čaj iz Pavije deležen.

Profesor Pollacci se je jako zaupljivo izrazil o možnosti čajevih nasadov na veliko v Italiji, ki bodo seveda nastali vsi iz semena njegovih, že prilagojenih rastlin. Po njegovem mnenju je v Italiji pripravna za take nasade nižina ob reki Pad in okolica krog zgornjeitalijanskih jezer, kjer je dovolj vlage za take načrte.

Nicolas Polit's

Ali ima Grčija, ta mala, skalnata država ob Egejskem morju kaj »velikih mož«, takih, ki so vredni svojih velikih prednikov Aristotela, Sofokleja, Perikleja?

Ima jih. Treba se je le spomniti nedavno umrlega državnika Venizelosa, ali sedanjega voditelja grške usode, Metaksasa. Predvsem pa moramo imenovati onega, ki je največji sin sedanje Grčije in ki je: Nicolas Politis.

Pred nekaj dnevi so časniki sporočili, da je grška vlada vpokojila zaradi starosti svojega poslanika v Parizu, S. E. Nicolasa Politisa, in da ga je hkrati zaradi njegovih izrednih zaslug imenovala za političnega svetovca vseh grških diplomatskih misij v Evropi do smrti z uradnim sedežem v Parizu.

Ze to imenovanje je dokaz, da Politis ni noben navaden diplomat. Zares, več je kot to. Nicolas Politis je pravnik, zastopnik ljudskih pravic prve vrste, je najvišji služabnik pozemske pravice in simbol svetovne vesti. V vseh mednarodnih organizacijah, bodi političnih ali pravnih je priznan in spoštovan kot malokateri drugi diplomat. Pri Društvu narodov stalno zastopa svojo domovino, prav tako tudi na haškem mednarodnem razsodišču. Višek poti je dosegel, ko je l. 1932 predsedoval polnočestvenemu Društvu narodov in je bil po Henderssonovi smrti izvoljen tudi za predsednika.

Prijazni, zivljavi gospod, čigar pametne oči so čudovito sijavile, se je večkrat izkazal kot pisatelj, a zmeraj v tisti panogi, ki si ji je vedno posvečal: v mednarodnem pravu. Leta 1927 je izdal v francoskem jeziku, ki ga obvlada kakor svojo materinščino knjigo o »Novih tendencah ljudskih pravic«, kjer razvija svoje misli o napredku, o zmagi pravice in pravičnosti. Predlagal je revizijo zastarelih pravnih pojmov, ki ovirajo razvoj življenja narodov. Poudaril je nujno potrebo, da se ustvari v šolah, v javnem mnenju in v parlamentih novega, mednarodnega duha, kar bi pripomoglo k mirnemu sožitju evropskih narodov. — Ta knjiga je jako sodobna, zlasti v teh dneh. Njen avtor, Nicolas Politis, diplomat, jurist in prijatelj človeštva spada k tistim ljudem, kakršnih ne more imeti človeška družba nikoli zadosti.

Samostanski hospic na Velikem sv. Bernardu

Prelaz sv. Bernarda, ki se je v stari zgodovini imenoval Mons Jovis, je eden najvažnejših prelazov v Alpah. Ze l. 960 so se odločili menihi iz reda sv. Avgustina, da ondi zgradijo hospic (gostišče). Odtlej se je poslopje že jako pridruživilo, vendar je ostala naloga gostišča ista. L. 1560 so prvotno poslopje podrli in sezidali večjeja. Pred sto leti so prizidali k samostanu gostišče, podobno hotelu, ki se je več desetletij spet na vse načine spreminjalo, ki pa je vprav mogočen hotel. Gostišče obsega sedaj 100 sob, 400 postelj, ima centralno kurjavo, radio in še drugačno udobnost. Zdaj živi v hospicu 15 avguštincev s svojim priorjem. Navzlic vsem modernim napravam je daljše bivanje na taki višini, 2500 m, zelo nezdravo in nevarno. Menihi morejo prebiti najdlje 12 let v hospicu, potem pa se vrnejo v svojo materinsko hišo v Martigny (v Švici), da si pridobijo novih moči. Menihi imajo v hospicu jako naporno službo, ki pa je bila v prejšnjih stoletjih seveda še hujša, vendar pa je zato zdaj število potnikov višje, kar zahteva več duševnega dela, predvsem glede na gospodarstvo. Poleti je do 20.000 gostov. Vendar je pa tudi pozimi zmeraj veliko število ljudi in ni nobenega odmora v delu. Treba je paziti na pota in na smučarske proge. Treba je popravljati poslopje, treba je predelati poletne sadeže, saj spada k hospicu več zemlje na italijanski strani prelaza. Prvotni namen hospica je bil, da so pomagali in reševali popotnike. Ta namen je zdaj stopil v ozadje, ker so izvedene alpske železnice. A v teh letih, ko je smučski šport tako razvit, je treba spet reševati ponesrečence. Saj večkrat kak smučar zaide, ali pa ga zasuje plaz. Menihi tedaj izpostavijo svoje lastno življenje za rešitev ponesrečenih smučarjev. Sploh so pa bili ti menihi prvi, ki so v

Švici začeli uporabljati smuč. Nekdo tako slavni bernardinski psi pa so zdaj brez pomena za reševanje. Menihi s Sv. Bernarda se ukvarjajo tudi z znanstvenimi študijami, predvsem z rudninostvjem, starinoslovjem in rastlinstvom.

V Nemčiji vedno manj bogoslovcev

Listi poročajo natančne podatke o nemških abiturientih iz leta 1939 in kakšne poklice so si izbrali. Iz številke je razvidno, da je študij bogoslovja jako nazadoval.

Od 36.000 visokošolcev se je izbralo bogoslovje za študij samo 760 dijakov, to sta le 2 odstotka. Za tehniko se je odločilo 7740, to je 21,5 odst. dijakov; 4900 (13,6 odst.) je odšlo k vojaštvu; 3830 (10,6 odst.) se je vpisalo v medicino. Zanimivo je, iz katerih krajev so se dijaki vpisali v bogoslovje. V Berlinu je bilo 3053 abiturientov in samo 12 (0,4%) si je izbralo duhovski poklic. Rekord v sovražnosti do duhovskega poklica ima pač Vzhodna Prusija, kjer se je od 954 dijakov le en sam vpisal v bogoslovje. Najbolj rodovitna dežela za duhovski stan je Švabska; tu se je od 381 abiturientov odločilo za duhovski poklic 59 (15,4%).

V tej statistiki niso bogoslovci versko določeni. Številke se ozirajo na dvojne poglavitnih konfesij Nemčije. Ker potrebuje protestantska cerkev sama vsako leto 650 bodočih župnikov, si lahko izračunamo, kolikšno je pomanjkanje duhovnikov v Nemčiji, če imata protestantska in katoliška cerkev skupno samo 760 bogoslovcev.

Nemški protestantje se pritožujejo glede na nazadovanje duhovnikov in tudi zaradi pomanjkanja moškega in ženskega naraščanja dijakonij, ki jih uporabljajo za socialne in župnijske pomožne službe. Število teh kandidatov in kandidatke se je od l. 1929, ko jih je bilo 468, znižalo na 135 v letu 1939.

Novi britski vojni minister Oliver Stanley v družbi z vrhovnim poveljnikom Gortom (na levi) pregledujeta nove plinske maske za živali

Ptuj

Ptujski umetniki priredijo v torek zelo pester umetniški večer v mestnem gledališču ob 20. Na sporedu so zanimive točke kakor: recitacije (pisatelji in pesniki bodo čitali svoja dela), instrumentalne točke, baletni ples, Cajnkarjeva slika: Nevarna igra itd. Ta večer bo za naš Ptuj nekaj posebnega, zato opozarjamo vse, da se ga sigurno udeležijo. Ker nastopajo sami ptujski umetniki z lastnimi deli, bo zanimanje za ta važen kulturni dogodek objelo gotovo vse sloje v našem mestu!

Knjižnica Prosvetnega društva je na novo preurejena, zato jo pridno obiskujte! Nove knjige in novi seznam! Dohod v knjižnico je z Minoritskega trga.

Cerklje pri Kranju

Na tečaju predava v torek g. primarij dr. Meršolj o Finski. Predavanje bo ponazorjeno s skiptičnimi slikami.

Prosvetno društvo je nakazalo kot prispevek za »Slovenski dom« v Ljubljani čisti dobiček od filmske predstave »Križarji« v znesku 1000 dinarjev.

Sv. Peter pod Sv. gorami

V najlepših letih, eredi mladeniških sanj, je prišel angel smrti — in pritisnil na čelo svoj ledenomrzli poljub vzglednemu in dobremu Hohnjecu Tončku, staremu komaj 24 let. V cvetu mladosti je padel kot žrtev zavrtnate bolezni — vnetja možganske mreže (meningitisa). V četrtek, dne 29. februarja predpoldne smo ga pokopali. Rajni Tonček je bil na vse priljubljen, zato je bil njegov pogreb, ki ga je vodil ob asistenci gg. domačega in poljskega župnika g. duhovni svetnik Franc Hohnjec iz Čadrama, tako lep; zastopana je bila skoro vsa občina župnija. Domači moški pevski zbor mu je zapel pred hišo in na pokopališču žalostinke, med sprevedom pa štiriglasno psalm »Uemili se me«. Ko so proti koncu sv. maše pevci pretresljivo zapeli »Spomladi vse se veseli«, je zaplakalo vse občinstvo. Ob odprtem grobu se je poslovil z ganljivimi besedami od prerano umrlega Tončka g. svetnik Hohnjec; nato je še spregovoril v imenu mladine pokopnikov najboljši prijatelj Pepi Ulčanik, ki je končal svoj govor z besedami: »Z Bogom, Tonči — naš dobri Tonči — z Bogom!« Pokojni je bil nečak g. dr. Josipa Hohnjeca, g. ravnatelja Antona in ča-

dramega duh. svetnika g. Franca Hohnjeca. Globoko užalosteni materi in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

Kranj

Zaključek misijona za kranjsko župnijo je bil v nedeljo zvečer. Uspeh misijona je bil nepričakovano lep, govori so bili zelo dobro obiskani. Misijon so vodili jezuiti gg. patri Pate, Remeč, Sečnik in Zibert. Spovedanih je bilo okoli 5000 oseb, sv. obhajil je bilo prejetih 9000. V nedeljo je bil zaključek misijona s procesijo, ki jo je vodil v Najsvetejšim prevz. škof dr. Gregorij Rožman. Verniki so šli za procesijo s prižganimi baklami in veliko število ljudi v sprevedu kaže vernost kranjskih mož, fantov, žen in deklet. Zadnji misijon pred 10 leti je bil dosti slabše obiskan kot sedanj.

Zagorje

Preskrba vode iz vodovoda postaja iz dneva v dan bolj ogrožena. Zaradi sesedajočih se plasti zemlje po »Frankovini«, kjer je napeljan glavni vodovod, je le-ta znova in znova pretrgan, a Zagorje ostaja brez vode. Občina ima v načrtu postavitev vodovoda na tem mestu, a z deli, za katera so predvideni znatni stroški, pred odtajanjem zemlje ni moči pričeti. Utegnil bi kdo misliti, da bodo padli stroški prestavitve na rudnik, ki s svojimi deli pod zemljo povzroča gori omenjene motnje. Vendar temu ni tako, ker si je rudnik ob času napeljave vodovoda s posebnim potrdilom (reversom) zagotovil oprostitve vseh stroškov, ki bi z vodovodom bili v zvezi, pa najsi iste povzroči on sam.

Vso letošnjo zimo smo imeli izredno amazan sneg. Komaj je dobro zapadel, že je bil po nekaj urah ves sajast ter prevlečen s tenko črno plastjo. Ljudje trde, da pride ta pojav od trboveljske zasedbe kalorične centrale, kjer kurijo izključno le s tako imenovanim prašnim premogom ob ventilaciji z močnim pritiskom.

Umrli je v ljubljanski bolnišnici Balantič Peter iz Zagorja. Smrt ga je ugrabila, ko še ni dovršil 18. leto ter ga odvezla materi vdovi z osmimi malimi otroki. Pred dvema letoma je umrl njegov oče in tako je bil ta sin družini edina opora. Hudo prizadeti družini naše sožalje, a fantu naj sveti večna luč!

Iz Julijske Krajine

Smrt ugledne gospe. V Gorici je umrla v visoki starosti gospa Casagrande, žena znanega nekdanjega trgovca v Ajdovščini, ki se je po vojni umaknil v Gorico. Naj ji sveti večna luč!

Smrt žanje. V Gorici je umrl državni upokojenec g. Stefan Cigoj, po rodu Vipavec. Dočakal je nad 70 let. Pred vojno je dolgo vrsto let služboval pri finančni straži v Istri, kjer se je poročil z zavedno Hrvatko. Kot upokojenec je živel v Gorici, kjer so njegovi sinovi ugledni trgovci. Bil je pošten, značilen mož. Pokoj njegovi duši, žalujčim iskreno sožalje!

Mussolinijev polk. Od l. 1926. je v Gradiški ob Soči nastanjen 11. bersaljski polk, v katerem je med svetovno vojno služil Mussolini. Pred dnevi so v parku vojašnice slovesno odkrili vodjev doprni kip iz bronu. Kip so podarili tovariši bersaljeri iz vse Italije, da počaste polk in ovekovečijo to zanimivo zgodovinsko dejstvo.

Zopet tri smrtni žrtve vojnega streliva. Stirje znanci, vsi iz Gorice, ki so se že dolgo bavili z zbiranjem vojnega železa, so pred dnevi staknili v goriskem Panovcu večjo granato. Ko so jo hoteli odpreti, da bi jo izpraznili, je eksplodirala. Učinek je bil grozen. Ko so prihiteli na kraj nesreče nekateri ljudje, ki jih je privabil tja silni pok, se jim je nudi strahovit prizor: na majhni jasi okrog globoko razkopane jame, ki jo je povzročila eksplozija, so v mlakužah krvi ležala štiri razmesarjena trupla. Dva nesrečnika, eden povsem brez glave, sta bila že mrtva, druga dva sta bila še pri življenju in ju je »Zeleni križ« odpeljal v bolnišnico, kjer je pa eden drugi dan podlegel, drugi — neki osemnajstletnik, najmlajši izmed družbe — se pa bori s smrtjo.

Dela se še ne bodo začela. Pred kratkim smo govorili o gradbi nove splošne bolnišnice v Gorici in izrazili svoje veselje, ker je kazalo, da se bodo pred dvema letoma ukinjena dela zopet začela in dokončala. Naše veselje je bilo preuranjeno, dela se še ne bodo začela. Dne 8. feb. je bila dražba del, ki bi se še morala izvesti, oglasil se pa ni noben podjetnik, ki bi jih hotel prevzeti. Dražba je ostala brez ponudnikov. Kaj je vse stavbenike tako oplašilo, nam ni znano.

Podmelec. (Sv. misijon.) V najbolj mrzlih dneh od 10. do 18. feb. smo obhajali sv. misijon. Zupnija ima skoraj dva tisoč duš, ki so pa raztresene daleč noter pod Gradičo v razdalji treh ur od farne cerkve, h kateri so se verniki trudili trikrat na dan po zamrzlih klančih in strmih kozjih stazah. Toplomer je kazal 12 do 18 stopinj Celzija pod ničlo. Spovedanci so čakali po pet in več ur, da so prišli na vrsto. Mraz je rasel, rasla pa je tudi ljubezen do božje besede, ki so jo oznanjali gg. misijonarji sv. Vincenca. Ob sklepu je bila v cerkvi tolika gneča, da se ob papeževem blagoslovu večina ni mogla niti prekržati; verniki so

Katera je Vaša SREČNA BARVA pudra

9 Izmed 10 žena uporablja napačno barvo pudra.

Napačna barva pudra Vam daje strašen, trd »olepšan« izgled — nepravilna Vas starijšo, kakor ste. Edini način, s katerim boste našli Vašo pravo nianso, je, da preizkusite eno barvo pudra na eni, drugo barvo pa na drugi strani Vašega lica. Napravite še danes ta polizkus z novimi dražestnimi niansami pudra Tokalon. Te najnovije nianse so mešane s pomočjo novega stroja — »hromaskope«. Kakor magično oko izbira ta stroj barve z nepogrešljivo točnostjo. Zdar ni več »olepšavajočega« pudrenja. Puder se tako dovršeno prilaga koži, da izgleda, kakor da bi bil njen sestavni del. Puder Tokalon je po patentiranem postopku pomešan s »kremasto peno«. Ta doseže, da se drži na licu ves dan, celo na vetru in v dežju. Polizkusite še danes puder Tokalon. Opazujte, kako presenetljivo izboljšanje bo povzročil v Vašem tenu.

bili stisnjeni po klopet, da se ni mogel nihče ganiti. Kljub mrazu in dolgi poti so se verniki vrstili za sveto obhajilo in prihajali v cerkev tešče celo v popoldanskih urah. Ljudstvo je bilo za gospode misijonarje vse navdušeno in je obžalovalo, da je bil misijon tako kratek. Naj bi poleg tega trenutnega navdušenja rodil sv. misijon tudi obilo trajnih sadov.

Komenščina. (Dva groba.) V Svetem je umrl skrbni in delavni posestnik Ivan Pipan v starosti 70 let. Obče spoštovanemu možu želimo večni mir! — V Skrbini je zatisnilo svoje oči mlado dakle Felicija Fakin. Bila je dobra mladenka, doma iz ugledne hiše. Naj ji sveti večna luč!

Opozorjamo vse naše čitatelje iz Julijske Krajine, da se dobi knjiga Arčon Evgen: »Kako gojimo breskve« tudi v goriskih knjigarnah. Stane samo 3 lire.

Zahvala

Vsem, ki so ob izgubi našega ljubelega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

dr. Emila Stareta

z nami sočustvovali, se prisrčno zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo sestram usmiljenkam v Leonišču za skrbno nego in postrežbo, zdravnikom za vestno pomoč in lajšanje trpljenja, prečastiti duhovščini za duhovno tolažbo in zadnje spremstvo, gospodu upravitelju garnizona za časten vojaški pogreb, vsem zastopnikom oficirskega zbora, gospodom častnikom in vojaštvu, vsem sorodnikom, stanovskim tovarišem, prijateljem in znancem za spremstvo na zadnji poti in vsem onim, ki so mu poklonili v spomin vence in cvetje.

Ljubljana, dne 3. marca 1940.

Rodbine: Stare, dr. Pehani, ing. Jenko

Kamor pa tale pade, pač ne ostane nobeno oko suho

Mali oglasi

Službodobe

Zagarja
takoj sprejem za vene-
cijanko. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 3088. (b)

Mlajšo postrežnico
sprejem za dvakrat na
teden. Gerbic, Gregorčič-
čeva 5. (b)

Slasčičarskega pomočnika
sprejem takoj. - Ibrana
in stanovanje v hiši. Pla-
ča dobra. Ali Zečirovič,
slasčičar, Mur. Sobota. (b)

Denar

Hranilne knjižice
3% obveznice
in druge vrednostne
papirje kupuje in plača
najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40

Službe iščejo

Zakonski par
išče službo majerja ali
hisičnika. Vajena sta vseh
kmečkih in vrtnarskih
del. - Ivan in Matilda
Škornik, Hom 54, pošta
St. Rupert na Dol. (a)

Stanovanja

ODDAJO:
Dve trisobni stanovanji
oddam 1. aprila. Zeljar-
ska ulica 11. (c)

Kupimo

Ribolov
kupim v last. Ponudbe z
najnižjo ceno in točnim
opisom poslati na upr.
»Slovenca« pod značko
»Ribolov« št. 2637. (h)

Vsakovratno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
ERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Prodamo

Trgovci!
Orehova jedra in ajdov
ter cvetlični med kupite
najceneje v Medarni, Zi-
dovska ul. 6, Ljubljana.

Prima suhe slive
bosanske, 100 kg 450 din,
50 kg 235 din, 10 kg 58
din, franko prevoz, raz-
pošilja G. Drechsler, Tu-
zla. (i)

Furnir
hrast, česnja, javor, bu-
kev, brest, oroh, 15.000
čevljev, prodaja po nizki
ceni Martinec, Ljubljana,
Trnovski pristan 22. (i)

Pšenične otrobe
nadomestijo SLADNI
KALIČKI (malc). -
Dobite jih v Javnih skladi-
ščih po 120 din 100 kg
pri tvrdki Fran Pogacnik
d. z o. z., Ljubljana -
Tyrševa cesta 33.

2951
DRVA
PREMOG
IVSCHUMI
SOLENJKA
CESTA

STROJI

Lokomobil
polstabilno, 100-120 KS,
takoj kupim. Opis in po-
nudbo upravi »Slovenca«
pod »Lokomobili« 3111. K

Venecijanko
z vsemi sestavnimi deli
kupim. Ponudbe v upravo
»Slovenca« pod »Veneci-
janka« 3112. (k)

Vnajem

ODDAJO:
Lokal
primeren za trgovino, de-
javništvo ali skladišče, po-
ceni oddam. Informacije:
Cankarjevo nabrežje 25,
Demšar. (n)

Za pomlad lepe ročne torbice, kovčke za
potovanja, nahrbtnike, denarnice, listnice, gamaše,
nogometne žoge, nagobčnice, ovratnice in vrvice za
pse priporoča **Ivan Kravos, Maribor**,
Aleksandrova cesta 13, telefon 22-07

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(29) Ančka je stopila v najbolj
srčkano sobico, kar si jih morete
misliti. Pod stropom so visele na
zlatih verižicah prav tako lepe
svetilke, s kakršnimi so jo palčki
spremili skozi gozd. Namesto sto-
lov pa so povsod ležale same kras-
ne, mehke blaznine v najrazlič-
nejših barvah z lepimi okraski iz
čistega zlata. In vse povsod po
teh blazinicah so ležali ali sedeli
palčki.

(30) Ko se je prikazal kralj, so
vsi takoj skočili pokonci in se glo-
boko priklonili. Na kraljev migljaj
pa so lahko zopet posedli in za-
čeli prav začuden ogledovati
Ančko.

Posestva

Kupim posestvo
10 do 20 orolov, blizu
Maribora. - Marič Jurij,
Pobrezje pri Mariboru -
Stražunska 9. (p)

Enostanovanjsko hišico
majhno, v okolici Ljub-
ljane, kupim. Ponudbe v
upravo »Slov.« pod »Po-
mlad 1940« št. 3061. (p)

Hišo
malo gospodarsko poslop-
je in vrt prodaja Oevirk -
Smarino v Rožni dolini,
Celje. (p)

Enodružinsko hišico
v okolici Ljubljane pro-
dam. Potrebno 32.000 din
- Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 2865.

Enonadstropna hiša
3 stanovanjska, nedokon-
čana, napredaj. Ljubljana,
Smarška cesta, poleg
sole. (p)

Objave

Izjava
Vse iznešene obdolžitve
o g. Pintar Francu iz
Grbina preključujem kot
neresnične in se mu za-
hvaljujem za odstop od
tožbe. Okrogar Janez -
Breg. (o)

Tatinski vlomi

so kljub zapahom, ključavnicam
in jeklenim oklepom na dnev-
nem redu

Pravo varnost nudi le zavarovanje

Informirajte se brez odlašanja
pri

„Jugoslaviji“

splošni zavarovalni družbi
Ljubljana, Aleksandrova c. 11
Telefon št. 25-71

Niti en dan ne boste brez
zavarovanja čim se prepričate o
nizki premiji

Zapustila nas je za vedno v cvetu mladosti, po kratki in
mučni bolezni, naša nepozabna

GIZELA

Pogreb bo v torek, dne 5. marca ob 15 iz hiše žalosti.
Sv. Jurij v Slov. goricah, dne 4. marca 1940.

Globoko užaloščena Gizela Krajnc, mati, Jože Krajnc, brat
ter ostalo sorodstvo.

Vsemogočni je poklical k sebi po kratki, mučni bolezni,
prevideno s tolažili svete vere, v starosti 84 let, našo
ljubljeno mamo, staro mamo, taščo in teto, gospo

Jerico Masle roj. Peršin

vdovo po železniškem čuvaju

Pogreb predrage pokojnice bo v sredo, 6. marca ob 4 pop.
iz hiše žalosti, Rožna ulica 17, na pokopališču k Sv. Križu.
Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, 11. marca ob 7 v
cerkvi sv. Jakoba.

V Ljubljani, dne 4. marca 1940.

Budivoj, poštni insp., Ivan, mag. pis. ofic., sinova; s. Adjuta,
s. Avertina, usmiljenki, hčeri; Josipina, Ivanka, snahi. Vnuki
in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

Jakob K. Heerl

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja

Celo nezaupljiva Pija, ki so se ji bile izpolnile vse nade na
ozdravljenje, se je nekoliko otajala proti svojemu hišnemu tovarišu.
Z majhnimi darovi se je dala pregovoriti, ko je zamrznilo vodno kolo,
da mu je kdaj pa kdaj gonila meh. In Cilgija je gozdnega škrate za to
pohvalila.

Nekega dne pa, ko sta zopet krmila zdaj že skoraj čisto domače
gamse, bilo je proti pustu, je zazvonilo v Pontresini plat zvona.
V gorah besniho snežni viharji. Sel iz hiše pod Bernino naznanja,
da je pri jezerih, stisnjena k stenam, pokopana četa Maduleincev s
konji in tovari.

Tedaj pusti Marko nevesto in vigenji: z lopato na rami odhaja z
drugimi možmi v vremenski boj, da bi rešil ponesrečence.

Dan in noč jih ni nazaj, drugi večer se vrnejo, rešene može in
konje sredi. Iz trepetajočega strahu zavriska vas, rešeni Maduleinci
pa obstopijo Marka Paltrama, svojega mladega rojaka, ki je z neiz-
mernim trudom potegnil trem odrevenelim tovarnikom izgubljeno šapo
iz prsi in jih z dobro premišljenimi gibi zopet oživil. Pozabljeni in
odpuščeni so njegove divje mladostne objestnosti, oblubiti jim mora,
da bo prišel za pust s svojo lepo nevesto na obisk v Madulein.

In bündnerski pust napoči, tisti dan divje kipečega ljudskega
veselja, ki je v zgodovini dežele zaznamovan s prenekim nepričako-
vanim težkim dogodkom, ki pa budi vedno ko nobeden drugi prija-
teljstvo med vami. Kdo ne smukne tedaj v pisano pustno obleko, kdo
ne prepleše vsaj ene noči in se ne raduje nad pustnimi šalami! Tako
mrtev ni pač noben bündnerski fant, nobeno bündnersko dekle.

Cilgija se ne more odločiti, da bi si našemila obraz s krinko, zato
pa pripeljejo tovarniki od doma v Puschlavu dva zaboja težkega,
tržškega baržuna in na dvovprežnih saneh se odpeljeta Cilgija in
Marko kot beneški dož in dogaresa v belih kožuhih skozi krajino,
Tuons pa jezdi pred njima v obleki beneškega mestnega stražarja.

Na mladostno lepih glavah se jima svetila pozlačeni kroni, kroni srečel.
Dan je svetel in povsod hitijo pustne seme z zvokljajočimi sanmi
zdaj v parih zdaj v družbah po dolini in se vriskajo pozdravljaio.

Gotovo pa ni med vsemi nobenega lepšega para nego beneški
dož in dogaresa.

31

Pred njima vzblestijo iz bele pokrajine maduleinske hiše in nad
vasjo čepi na gorskem pobočju sivo ko huda sanja trdnjava Guasaval.
V vasi vlada splošno veselje zaradi ponosnega obiska, povsod se
izteguje roke v pozdrav, v vsako hišo morata stopiti dož in dogar-
esa in ju občudujejo in gostijo. Posebno kočja preprostega brata Ro-
sija kipi veselja, zakaj Cilgija ni pozabila otrok, ki tičijo sami v pi-
sanih krpah. Prinesla jim je darov in bojazljivo, toda z bleščajočimi
očmi se stiska mladi drobšč k sijajni postavi.

»Marko, odkod te je doletela tolikšna sreča? Spoštovan si v de-
želi in najlepša mladenka bo tvoja žena,« pravi Rosij v čudeči se
radosti.

»Vse po njej,« odvrne Marko ganjen.

V očetovi hiši svetopisemskega izgubljenega sina ni moglo pri-
njeviti vrnitvi biti bolj pristranskega veselja nego v vasi Maduleinu,
ker se je vrnil domov Marko Paltram kot spoštovan mož in s pre-
krasno nevesto tisti Marko, o katerem se je nekoč zdelo, da je padel
hudiču z voza.

Zakaj propadel človek je sramota za vas, poštenjak ji je pa v
čast.

In v zabavah in veselju mine dan.
Preudarjajo, s čim bi dragi obisk še razveselili, in mladina sklene,
da bo spremila dož in dogaresa zvečer na saneh s plamenicami in
svetilnicami v Samader in bo preplešala tam noč do jutra.

Blazna ponočna vožnja našimljenih ljudi v bledem snežnem polju,
plašča slika, peklenski privid skoraj, bi dejali, ako bi s sani ne od-
meval smeh, godba in petje. Vsem na čelu hitita dož in dogaresa.
S sanjavo sladkim nasmehom, že nekoliko utrujena mu počiva v
rokah.

On je pa ponosen ko knez, ki si je zopet osvojil izgubljeno do-
movino in se smeji ter govori v blaženem opoju pametne besede ter
kvasi neumnosti.

Kdo bi pač verjel, da more biti Marko Paltram, pokrita rihta, ta-
ko otroško srečen!

»O, ko bi le moja mrtva mati vedela,« jeclja vedno znova. »Cil-
gija, kako sem srečen!«

V Samadenu pleše Engadin. Kdo bi pazil na uro? Kdo misli na
odhod?

Dož in dogaresa rajata z drugimi in krinke so že davno snete.
Soparen je zrak v sobi. Gosli pa mamijo neprestano ko hudičeva
prelest.

»Marko, jaz sem utrujena. Dovolj je dovolj. Ne morem več. Ukaži
zapreči!« šepeta dogaresa, prosi, moleduje. Toda dož še ni dovolj,

sili, naj pleše z njim, ona pa odkloni z rahlo jezo, nejevoljen se obrne
od nje, pleše z drugimi, njegove oči žarijo ko ogenj, in Marko, ki
sicer ne pije nikoli vina, pije vino!

Dogaresa ni samo utrujena, predvsem ji je dož prestrasten in pre-
divji, strašče divji, v svoji obleki se čuti kot neomejen gospod, trga
drugim fantom dekleta iz rok, nekaj drzno smelih okretov, izpusti jih
in plane k drugim.

In njegove oči žarijo.

Fantje se začno jeziti, dekleta se ga bojijo, toda na vsa prigo-
varjanja svoje neveste in prijateljev odgovarja z divjim smehom: »Jaz
sem beneški dož!«

»Pustna noč je in bo minila,« se tolaži dogaresa, sedi kakor na
žerjavici in je vendar blede. Kramlja, da bi prikrla notranjo vzbur-
jenost, raztreseno s Pijo. Ta je bila kot siromašna šemica pravkar
priletela z drugimi neznatnimi tovarišicami med ponosnim rojem lepo
opravljenih mask.

»Trapica, ne glej me vendar tako brezmejno zavistno! Saj je sa-
mo pustna obleka!«

In Cilgija se jezi tudi na Pijo.

Končno, končno napoči zaželeni ura. Kako bo doma v župnišču
strgala s sebe to maskarado!

Dož in dogaresa plešeta zadnjikrat.

V zimskem sončnem vzhodu je Bernina rdeča ko kri, in vprega
drči iz Samadenu v rdečkasto migotajoči sneg.

Toda Marko in Cilgija, ki jo pred strupenim mrazom jutra varuje
medvedji kožuh, imata komaj zadnjo vaško hišo za seboj, ko pravi
dož: »Dogaresa, poljubi! Govori, glavo polno godbe in vina, s pove-
ljevalnim glasom. Drhti od strasti.

»Zdaj ne, Marko!« odgovori dogaresa žalostno, »nočem tega.«

»Poljubi!« revske on in jo iznenada prime pod medvedjo kožo
za roko ter v zagatnem pohlepu upre vanjo oči, s katerimi je tešil
bolnikom trpljenje, strašne oči, ki jih je videla na njem v Roseški
dolini.

Nem boj pogledov plamti med dožem in dogareso.

Njeno blede lepo glavo oblije rdečica, da plane: »Sramuj se, Mar-
ko, sramuj se, da me zamenjuješ s Pijo!«

On pa komaj sliši, kaj Cilgija govori. Vidi samo, kako lepa je v
svoji trepetajoči jezi, njegov razbeljeni obraz se skremži, s trdno roko
jo objame okoli života, potegne k sebi in jo hoče s silo poljubiti.

»Tuons, stoji!« zakriči dogaresa.
In kronica ji zdrkne z glave.